

ПОЛИТИКИН

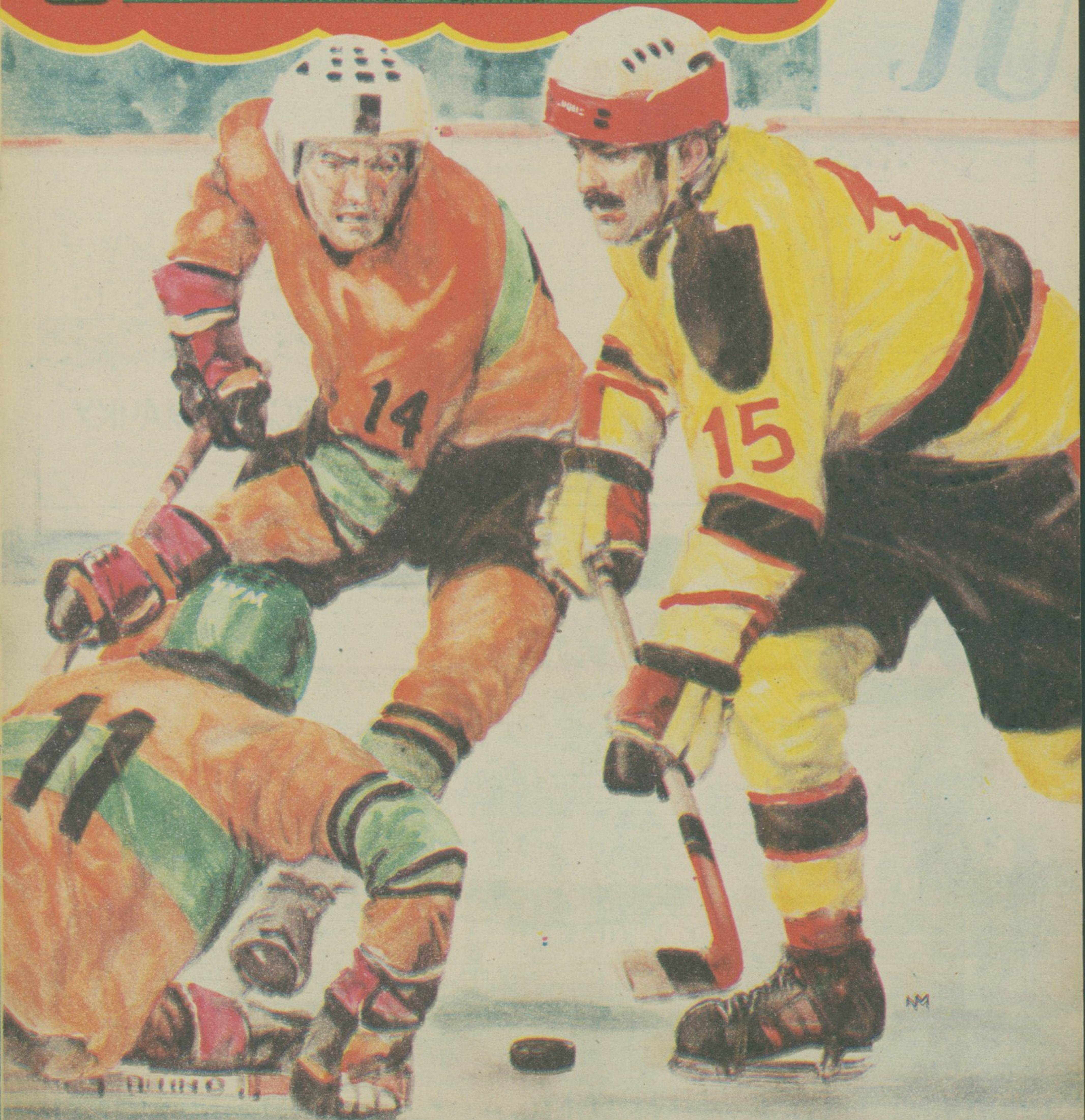
ЗАБАВНИК

15
динара

БРОЈ
1518

30. 1. 1981. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLII

Ripley

Веровати или не!

НИВО СВИХ ОКЕАНА

НА ЗЕМЉИ ПОДИГАО БИ СЕ ЗА ВИШЕ
ОД ШЕСТ МЕТРА, А СВЕ ЛУКЕ И
ПРИБАЛНА НАСЕЉА БИЛА БИ
ПОТОПЉЕНА АКО БИ СЕ
ИСТОПИО САВ СНЕГ И ЛЕД
КОЈИ ПРЕКРИВА ЈУЖНИ
ПОЛ.

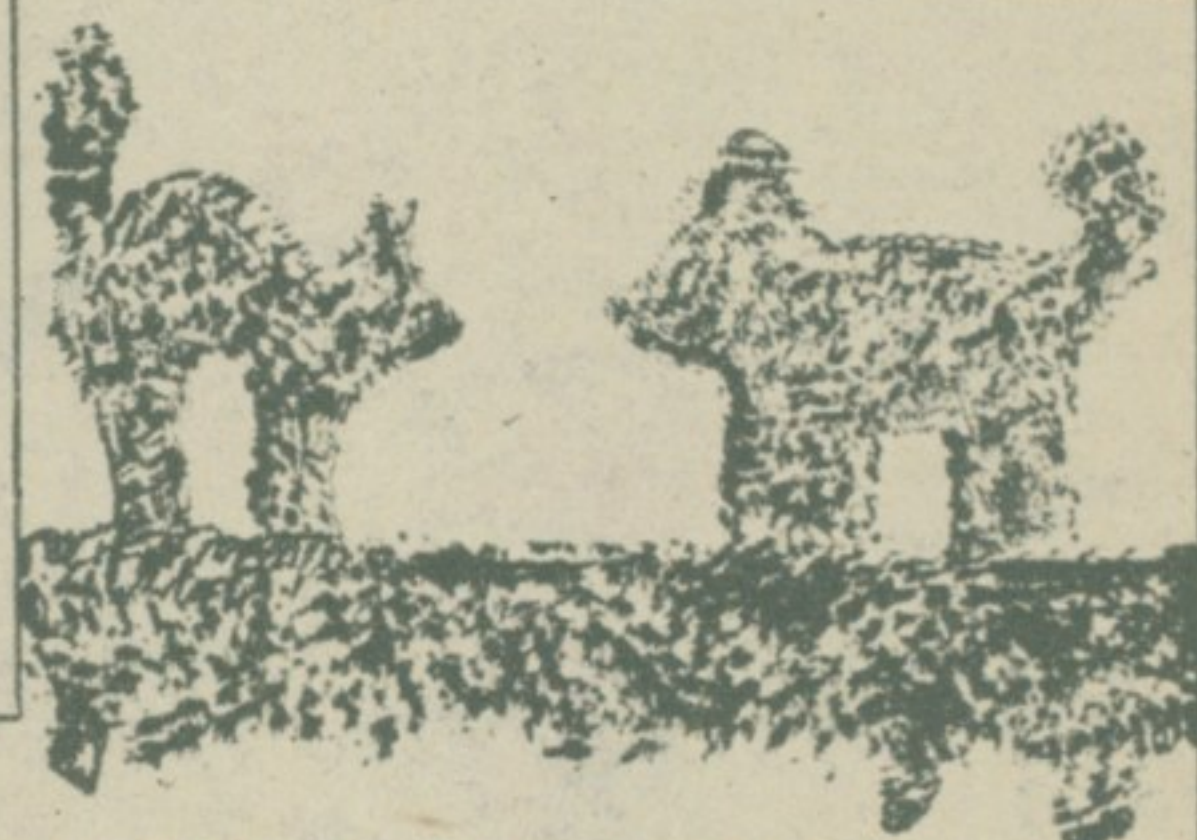
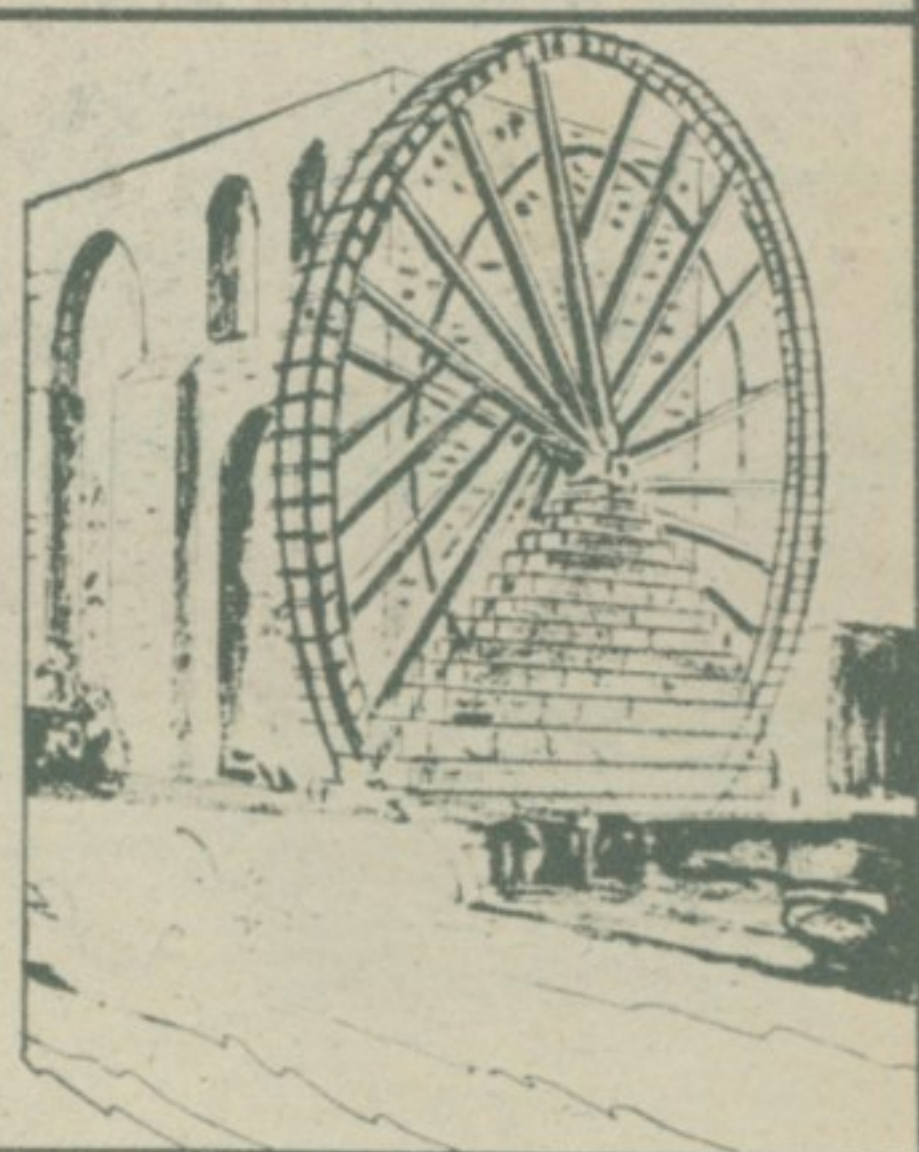

ЖОЗЕФИНА БИРАРЕЛИ

ПОЧЕТКОМ ПРОШЛОГ ВЕКА, ЗАБАВЉАЛА
ЈЕ ЛОНДОНСКУ ПУБЛИКУ ТАКО ШТО
ЈЕ ГРИЗЛА УСИЈАНО ОЛОВО, ГУТАЛА
ВРЕЛО УЋЕ, ХОДЛА ПО УЖАРЕНОМ
ГВОЖЂУ И ПРАЛА РУКЕ У СУМПОРНОЈ
КИСЕЛИНИ.

ТОЧАК

КОГА ПОКРЕКЕ
ВОДА РЕКЕ ОРОНТЕС
У СИРИЈИ, РАДИ
БЕСПРЕКОРНО И
ДАНАС, ИАКО ЈЕ
ИЗРАЂЕН
ПРЕ
ХИЉАДУ
ГОДИНА

АВИОН

НА КОМЕ ЈЕ ВИНСТОН
ЧЕРЧИЛ НАУЧИО
ДА ПИЛОТИРА
ЈЕ ПРВИ АВИОН КОЈИ
ЈЕ БИО ОПРЕМЉЕН ОРУ-
ЖЈЕМ И РАДИО-УРЕЂА-
ЈИМА.

КЕЏАЛ

ГВАТЕМАЛСКИ НОВАЦ,
ДОБИО ЈЕ ИМЕ ПО,
ДАНАС, ВЕОМА
РЕТКОЈ ПТИЦИ
КОЈУ СУ ИНДИЈАНЦИ
СМАТРАЛИ СВЕТОМ
ЖИВОТИЊОМ.

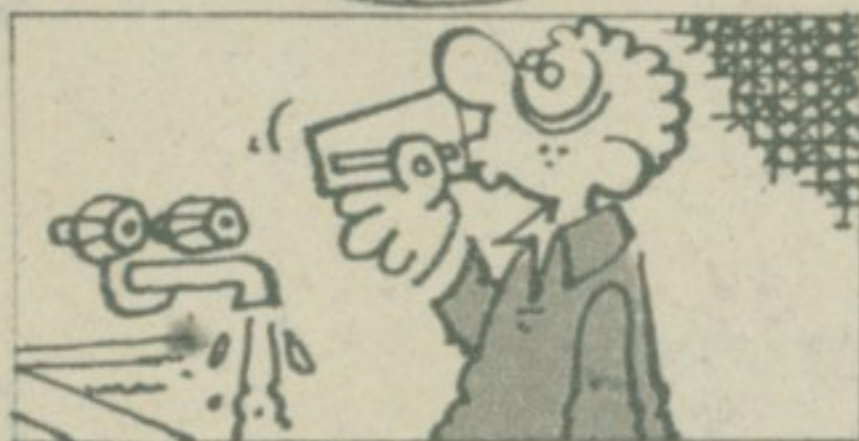
ПСА И МАЧКУ

ИЗРЕЗАО ЈЕ ОД ЖИВЕ ОГРАДЕ
ЈЕДАН ГРАЂАНИН ХЕПСТЕДА
У ЕНГЛЕСКОЈ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

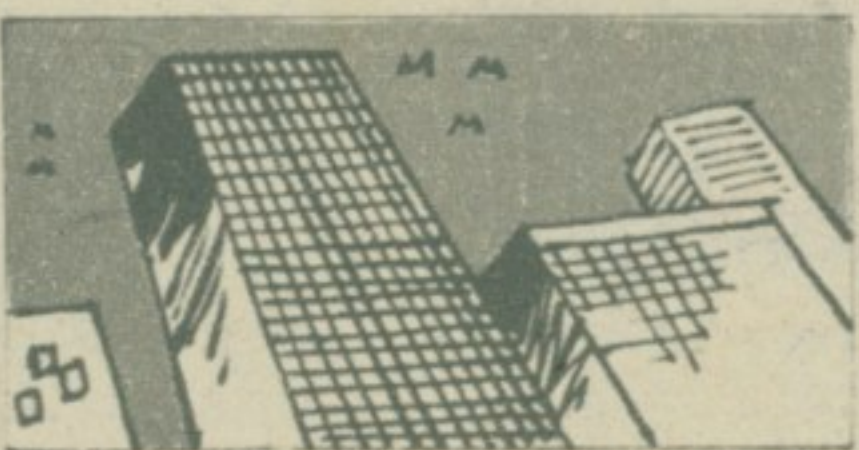

● на малом и стеновитом остр-
ву недалеко од северне обале
Аустралије, палеонтолог Аленс
Ричард нашао је окамењене остатке
изумрле копнене корњаче
која је на глави имала два ош-
тра рога. Установљено је да је
овај гмизавац живео пре два-
наест милиона година.

● уместо хлором, вода за пиће
хелсиншког водовода успешно
се чисти и дезинфикује озоном.

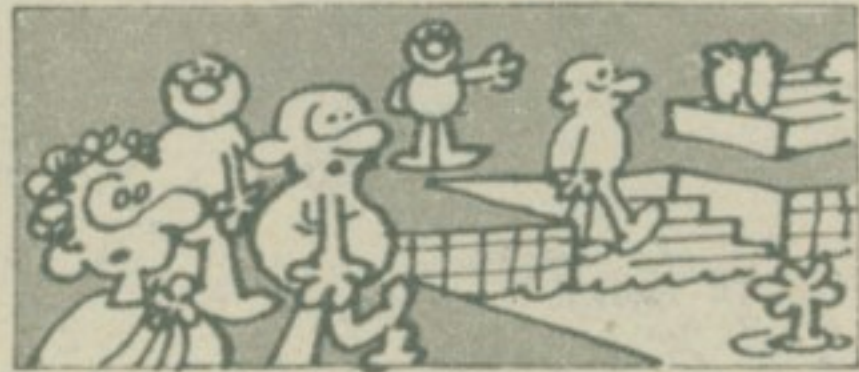
● у Чикагу, на обали језера
Мичиген, изграђен је облакодер
висок 196,7 метара који засад
представља највишу стамбену
зграду на свету.

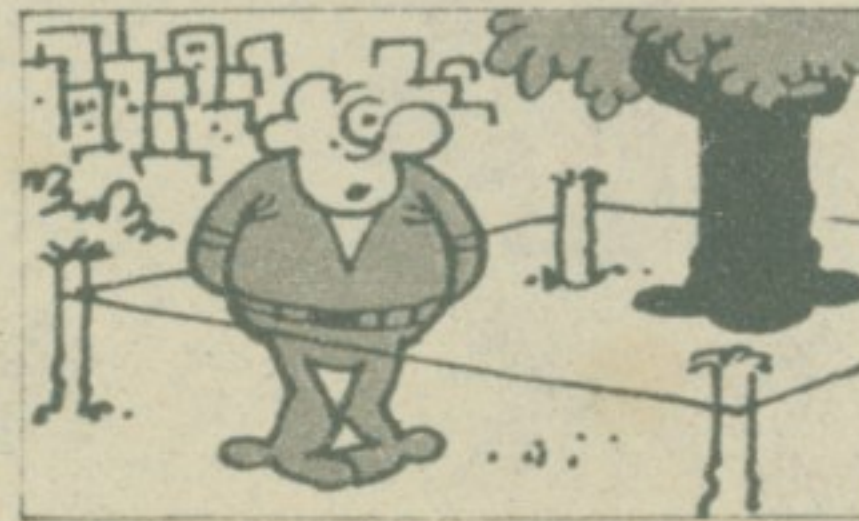
● један хотел у Мецуширу у
Јапану, где је до сада забеле-
жено око три хиљаде потреса
гла, мами госте следећом ре-
кламом: „Ако дође до потреса
од три степена, добијате бес-
платно пиво, потрес од четири
степен доноси вам попуст од
пет одсто на рачуну, а потрес
од пет степени — бесплатан
боравак у хотелу.“

● Том Кастер има веома нео-
бичан хоби — пише писма у-
редништвима листова. До сада
је укупно послао пет хиљада
писама и готово сва су му о-
бјављена.

● у четвртом веку наше ере
само у Риму је постојало 856
јавних купатила.

● грађани Торина и Милана
забринули су се кад су сазнали
да на сваког од њих долази
само 3м² зелене површине. То
су микроскопске величине у по-
ређењу са 87² зелене површине
по једном становнику Шток-
холма, 27 Лондона, 58 Бона и
8 Париза.

● у Јапану живи 968 особа ко-
је су рођене пре више од сто
година. Неки подаци указују да
се број дуговечних у овој зе-
мљи из године у годину пове-
ћава.

● сваког странца, који се и-
скрца на острво Лифука у По-
линезији, дочекују жене и деца
уз поздрав: „Лепо је живети“.

● нека испитивања показала
су да најбрже расте нокат
средњег прста десне руке, и то
нарочито лети, а најспорије
нокат на малом прсту леве ру-
ке.

КАКО ДА ПРЕПОЗНАТЕ НЛО

ПТИЦА, АВИОН

ИЛИ ДОШЉАЦИ ИЗ СВЕМИРА?

Касно по подне 7. јануара 1948. године изнад аеродрома Голман у америчкој савезној држави Кентаки указала се сјајна непомићна светлост која се задржала на небу неколико часова. Група авиона F-51 налазила се на рутинском задатку кад је заповедник капетан Томас Мантел добио наређење да скрене с пута и испита необичну појаву.

Авиони су ушли у ваздушни простор високо изнад аеродрома и један за другим били принуђени да слете јер нису имали одговарајуће уређаје с кисеоником неопходне за велике висине. Само је капетан Мантел на сопствен ризик наставио успон.

Када се нашао на 20 хиљада фита (7.000 м), јавио је бази да изнад себе види некакав објекат од метала. Неколико минута касније делови његовог F-51 пронађени су на земљи разбацани у широком радијусу. У извештају који се чува и данас пише да га је оборио неидентификован летећи објекат (НЛО).

Последњег дана децембра 1978. године два полицајца из Хертфордшира у Енглеској запрепашћено су бубила у невероватан предмет који је бешумно клизио тако рећи изнад њихових глава. Имао је облик цигарете сребрнкасте боје са низом бочних отвора који су личили на прозоре. За собом је остављао светлуцав наранџаст траг.

КАРТЕР СВЕДОЧИ

„Ствар“ је лагано нестала са видика а полицајци су, дошавши к себи, радиом обавестили своју станицу.

На стотине других људи из разних крајева Енглеске, укључујући пилоте војних и цивилних авиона и посаде обалних стража, јавили су да су видели исти предмет. Многи се нису узбудили мислећи да се ради о реклами за телевизијски филм снимљен у Новом Зеланду и бучно најављиван. Како званичних објашњења није било, остало је веровање да је сребрна цигарета неидентификован летећи објекат.

Ближа истраживања многих случајева НЛО показала су да те необичне појаве могу да се објасне. Упркос томе у извесним околностима веома је лако извесне феномене погрешно протумачити као НЛО.

Чудни објекти на небеском своду, нарочито ноћу и у пустим пределима, понекад делују застрашујуће. Познат је, на пример, случај домаћице из америчке државе Аризоне која се

★ АКО НА НЕБЕСКОМ СВОДУ ОПАЗИТЕ НЕКУ НЕОБИЧНУ
★ СВЕЛОСТ ИЛИ ОБЛИК, НЕМОЈТЕ СЕ САКРИТИ ПОД КРЕ-
★ ВЕТ КАО ОНА ДОМАЋИЦА ИЗ АРИЗОНЕ ВЕЋ ПОМНО ГЛЕ-
ДАЈТЕ КАКО СЕ КРЕЋЕ.

закључала у спаваћу собу и пун сат прележала испод кревета на смрт преплашена од светлећег тела које је угледала на небу. Испоставило се да је тело била обична звезда а не летећи тањир из свемира.

Амерички уфолог (од UFO = Unidentified Flying Object — неидентификован летећи објект) Алан Хендри изнео је на конгресу астронома случај човека који се толико уплашио од светлости обичног авиона, узевши их за НЛО, да је у паници извалио суседова врата и улетео у кућу да не би сам дочекао инвазију из свемира.

Бивши председник САД Џими Картер видео је, док је још био гувернер државе Џорџије 1973. године, чудну блиставу светлост на небу. Светлост је мењајући боју тихо лебдела око десет минута на висини од двадесетак метара пре него што се спустила, како је изгледало, до нивоа кућног

крева. Ту је мало маневрисала и нечујно ишчезла.

Осим Картера још дванаест особа видело је исту појаву. Званично објашњење да је то била планета Венера никога није задовољило, тим пре што се знало да је Џими Картер својевремено био морнарички официр и често се оријентисао према звездама па је више него сигурно могао да препозна Венеру.

ЗБРКА ОКО ВЕНЕРЕ

Циљ овог текста је да упути евентуалне сведоке чудних небеских феномена како да направе разлику између необичних али савршено нормалних појава и појава које могу да буду неидентификовани летећи објекти. Термин ПРАВИ НЛО употребљен је за предмете и појаве који, и поред исцрпних испитивања, нису идентификовани. Термин ИЛО — идентифи-

кован летећи објекат — односи се на предмете и појаве који су објашњени на задовољавајући начин.

Уфолози деле извештаје о неидентификованим летећим објектима у више категорија. За лаике су сасвим довољне две упростице врсте: „виђења која се тешко дефинишу“ и „виђења која се лако дефинишу“.

У прву врсту, која обухвата око 45 одсто НЛО случајева, спадају светлости или аморфни предмети чији се прави облик не може одредити. Боја светлости није битна и у већини случајева је беличаста. Танак облак или дим у атмосфери често прате и још више замагљују призор.

Ако вам се догоди да на небу опазите неку необичну светлост, можете да урадите неколико ствари.

Прво, обратите пажњу да ли се светлост креће или је непомићна. Ако је непомићна, по свој прилици се ради о некој звезди или планети. Баш ова небеска тела најчешће се замењују за НЛО. Она, наравно, нису непомићна али се у односу на посматрача са Земље крећу толико споро да се минимално померање спажа тек након више часова. То је одличан знак за распознавање. Преостаје вам да отворите малу небашто показује положаје звезда и планета за свако годишње доба и утврдите које је небеско тело посредди.

Венера је чест узрок забуне. Она је најсјајније тело на ноћном небу и у одређеним терминима налази се релативно близу Земље, а понекад се може открити и дању у виду сјајне беле пеге.

Много је разлога због којих небеска тела не могу одмах и лако да се распознају. Један су разне оптичке варке, један појава позната под именом аутокинеза: звезда привидно скакуће по небу без икаквог правила и реда. Пошто звезде нормално не

скакућу, овај ефекат називају посматрача на помисао да светлост долази од НЛО.

Ако светлост делује као да се креће, треба пажљиво осматрати да ли следи устаљену путању, лебди, или нагло мења правац.

Устаљено кретање може да значи свашта и најпозданији начин да се утврди шта је посредди представља временско трајање светлости.

Уколико траје сасвим кратко, вероватно је метеор, метеорска прашина или неки други свемирски отпаци који у додиру са Земљином атмосфером сагоревају. Метеори су блештави, виде се секунд или две и нестају остављајући за собом светлећи траг.

Понекад је метеорски отпадак већи и треба му више времена да сагори. То су онда ватрене лопте или болиди, блистава светлост која се види десетак секунди а прати је далека потмула тугњава. Болиди су ретко видљиви по дану.

Ватрене лопте су веома спектакуларне, виде се на релативно широком подручју и после сваке њихове посете на десетине људи узбуђено јављају штампи и полицији да су сопственим очима видели дошљаке из свемира.

„СВЕМИРСКА“ СВЕЛОСТ

И вештачки сателити учествују у НЛО збркама. Око наше планете свакога часа кружи на стотине разних сателита начињених руком човека. Многи су премалени да би се видели голим оком, али се неки ноћу виде као светлеће тачке које за неколико минута мину небеским сводом.

Када сателити одслуже свој радни век, враћају се у мањим или већим деловима привучени Земљином тежом. Чим делови уђу у Земљину атмосферу, долази до сагоревања и чудесних призора. Делови сателита пламте и при том се са Земље види сјајна светлост различитих боја која оставља траг у горњим слојевима атмосфере и по неколико минута.

Веровали или не, убедљиво прво место у НЛО забуну држе авиони! С обзиром да авиони имају више врста светлосних сигнала, прилике за разноврсне оптичке ефекте су безбројне. Уз мало маште и доста страха људи у њима препознају неидентификоване летеће објекте.

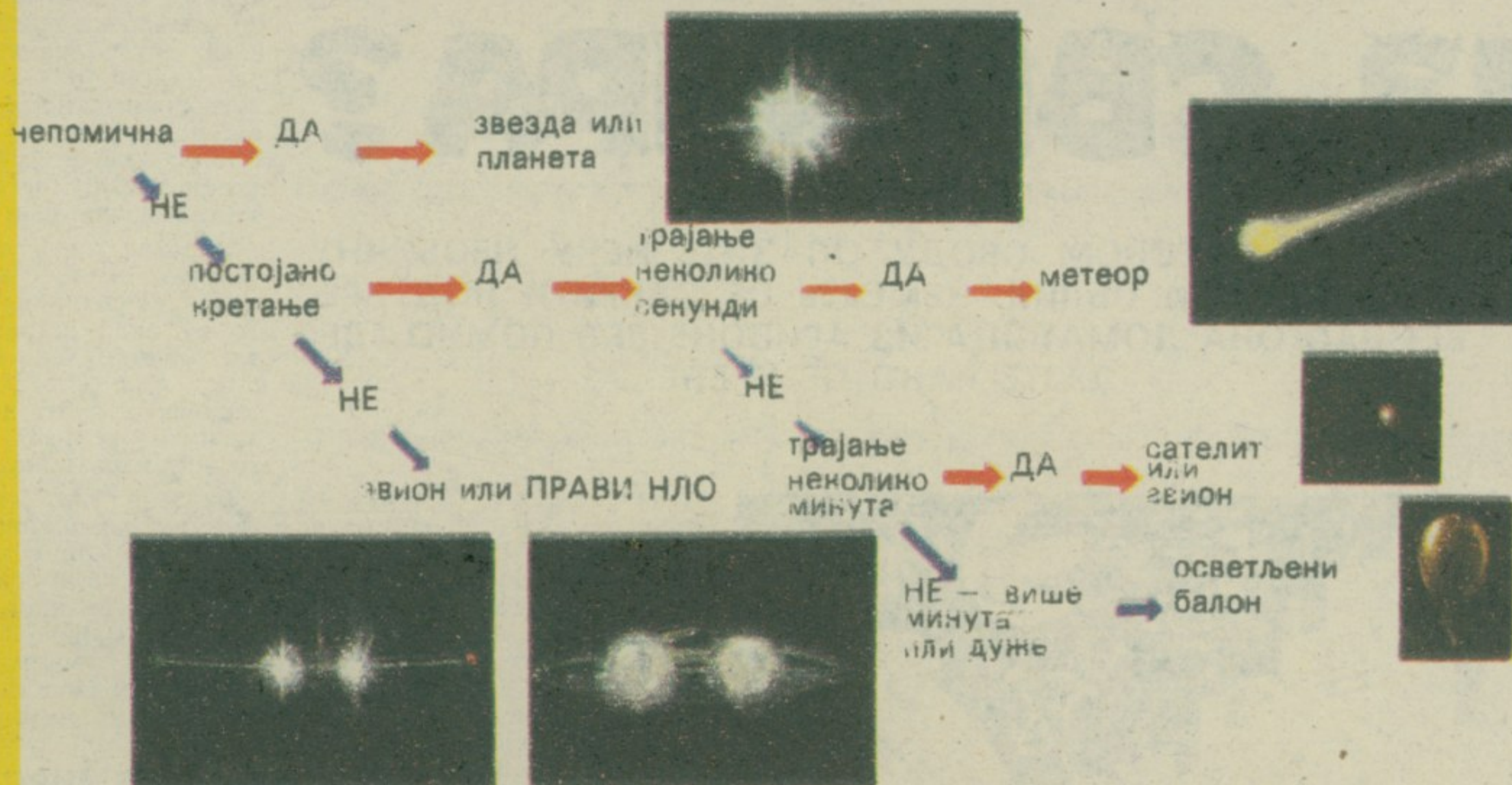
Снажни рефлектори на кљуну авиона виде се са даљине од више километара. Док се летелица спушта, ови рефлектори посматрачу дуго изгледају као непомићне удаљене тачке. Пулсирајућа плаво-бела авионска светла такође делују „свемирски“.

У последње време авиони се у многим земљама користе у рекламне сврхе: електронска светла која се наизменично пале и гасе испишују рекламну компју-

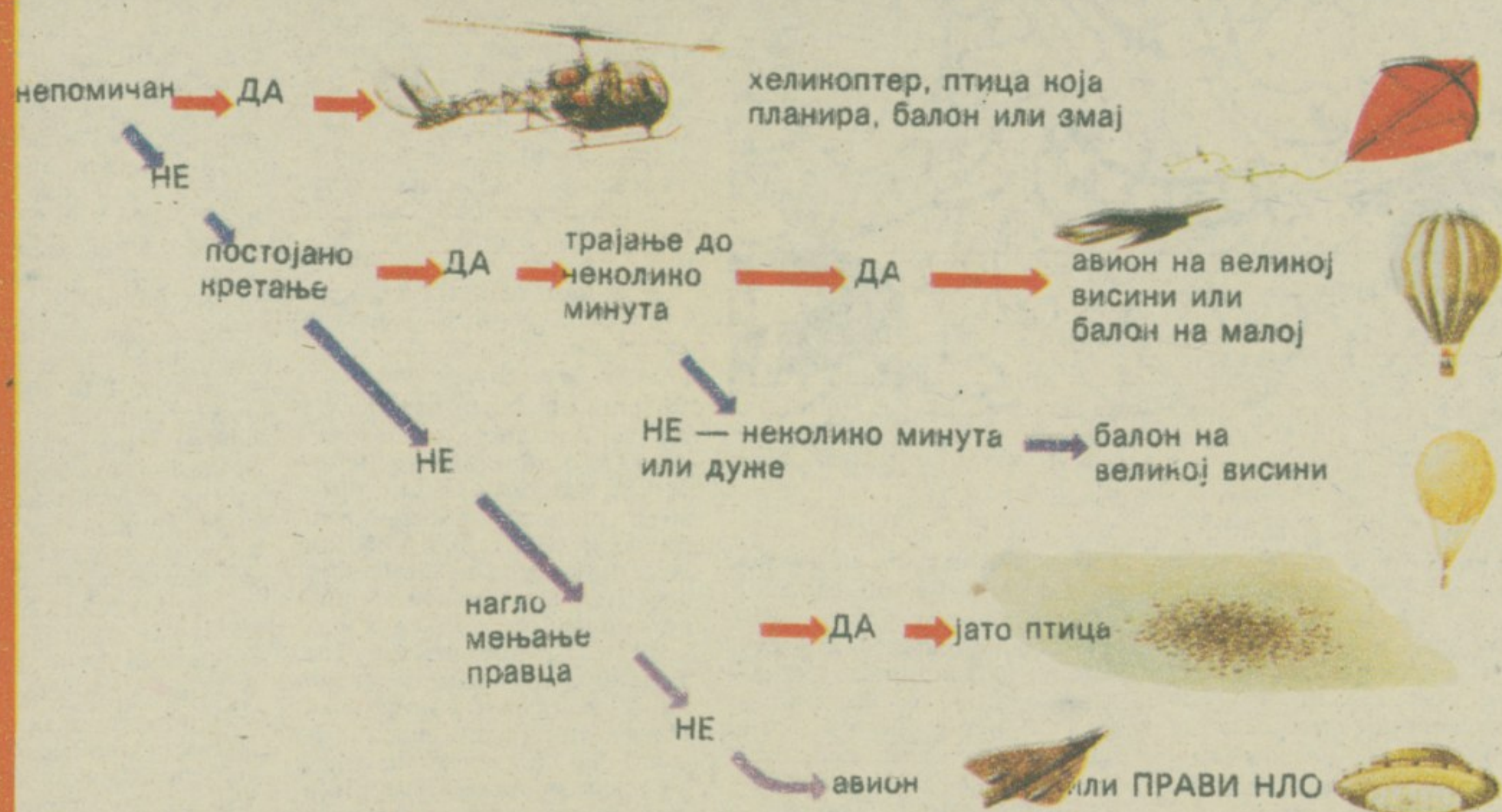
▶ КАКО ДА ПРЕПОЗНАТЕ НЛО

ОВА МАПА ЋЕ ВАМ ПОМОЋИ ДА УТВРДИТЕ ДА ЛИ ЈЕ ОНО ШТО ВИДИТЕ НА НЕБУ ПРАВИ НЛО

СВЕТЛОСТ

ДИСН НЕПРАВИЛНОГ ИЛИ КРУЖНОГ ОБЛИКА

ОБЛИК: ЦИГАРЕТА, ЦЕВ ИЛИ ЦИЛИНДАР

терски програмирану поруку. Авиони лете споро да би реклама могла натенане да се прочита. И ова светла, посматрана под одређеним углом, изазивају не-обичне светлосне ефекте.

Авиони у лету често маневришу, а мали хеликоптери још чешиће и лакше. Због тога се њихова светла са Земље не виде само као кретање по устаљеној путањи, већ и као светлећи предмети који мењају правац, убрзавају, успоравају и чак се изненада из чиста мира заустављају. И ваздушне струје играју извесну улогу јер преносе звук мотора док сама светлост бешумно и загонетно сија на небеском своду.

Огромна већина ових појава уочљива је само ноћу. Али, постоји предмет који се замењује за НЛО готово искључиво по дану. То је балон.

Метеоролошки центри шаљу балоне у атмосферу у правилним размацима, било за утврђивање правца ваздушних струјања, било да понесу у вис инструменте који ће радио-путем преносити на Земљу драгоцене метеоролошке податке.

Ако је балон на великој висини, сунчеви зраци одбиће се о његову светлуцаву површину док плови небом. Сребркаста тачка, како балон изгледа са Земље, види се попут мистериозног округлог или купастог летећег објекта.

У „виђења која се лако дефинишу“ спадају предмети чији се облик јасно види. Они су углавном видљиви дану, мада има изузетака, и обухватају 35 одсто случајева неидентификованих летећих објеката. Као и код „виђења која се тешко дефинишу“ најбитнији критеријум за препознавање је кретање.

МАЛО МАШТЕ, ДОСТА СТРАХА

Јасно дефинисан облик који извесно време лебди у небеским висинама тешко може да буде авион, а тек понекад хеликоптер чији се мотор не чује због велике удаљености.

Ваздушна лађа (цепелин) све је чешћи узрок погрешних идентификација. У одређеним околностима она живо подсећа на летелицу у облику цигарете, баш као да су у њој не-звани гости из свемира који у лаганом лету помно осматрају Земљу.

Овај врсно НЛО може да припадне и балон, али и обичан змај. Његов контролни конопцац не види се из велике даљине, па неправилан облик змаја није тешко заменити за НЛО.

У већини случајева предмет за који се мисли да је НЛО креће се у једном правцу различитом брзином. И у таквим случајевима обично је у питању авион. На јаком сунцу, на пример, крила и реп су

скривени од погледа док се метални труп или кљун пресијавају стварајући искривљену слику летелице и ето неидентификованог летећег објекта!

Чак и облаци понекад подсећају на НЛО. То су обично лентикуларни облаци који имају облик диска и лако их је замени-ти за праве летеће тањире из научнофантастичних прича. Они се, истина, не јављају често, али су не једног посматрача довели у заблуду.

И јата птица могу да изазву забуну. Сунце се код већих птица одбија о грудни део засењујући све остало, а са Земље се види само блештав бели овал.

Најнеобичнији НЛО о којима постоје извештаји свакако су обична ноћна светла која се из даљине рефлектују у виду овалних облика најразноврснијих боја.

ОБЈАШЊЕЊА НЕМА

Постоји још доста предмета и појава за које се у први мах мислило да су неидентификовани летећи објекти. Према неким подацима NUFON-а (the Northern UFO Network = Северна мрежа НЛО) сви су сврстани у двадесет шест широких категорија, док је наведено преко стотину могућих узрока погрешне процене летећег предмета.

Од свих познатих случајева ниједан није био летелица тајанствених становника свемира, мада има неидентификованих летећих објеката, односно таквих за које нико није успео да пронађе логично објашњење.

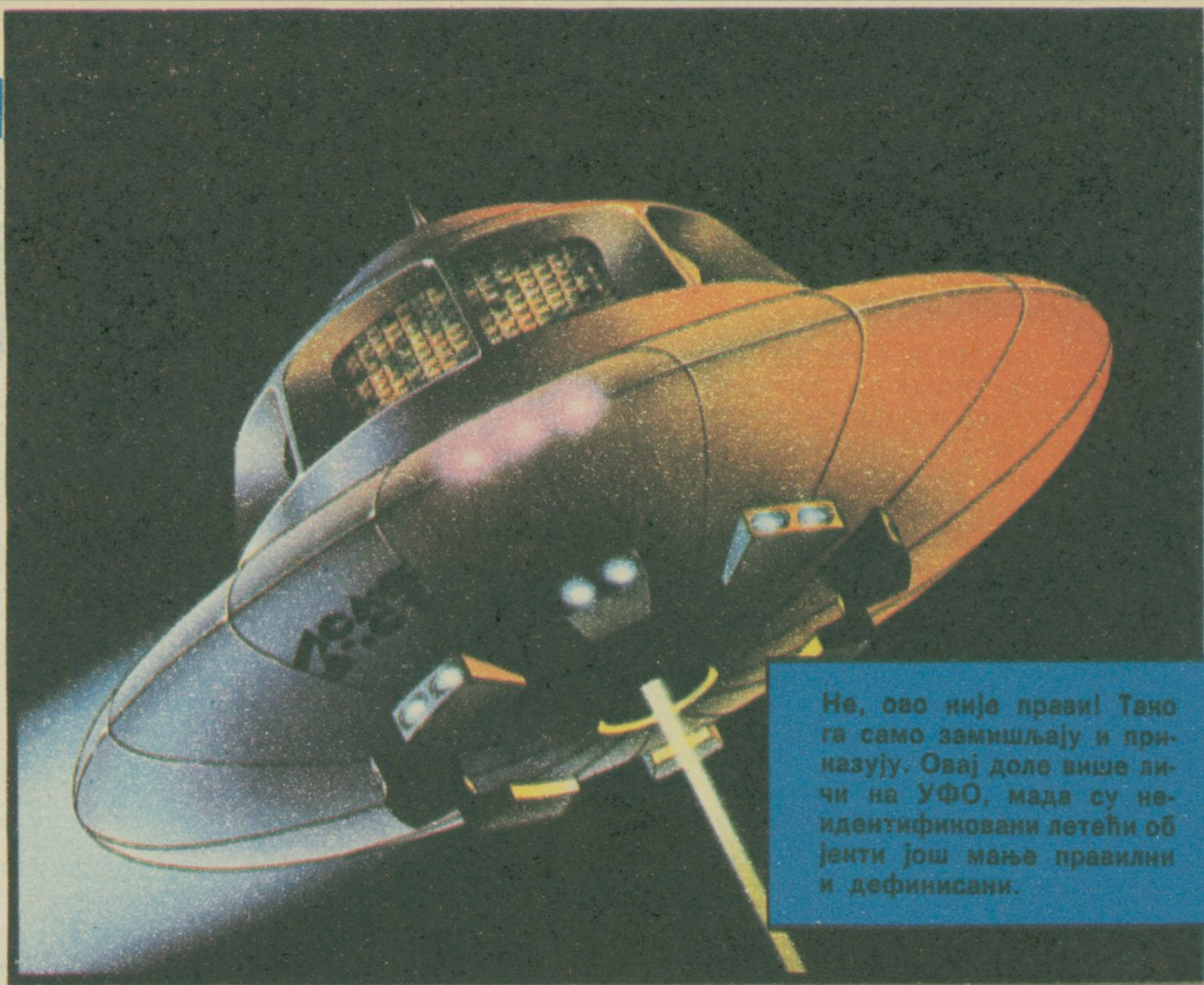
И примери сусрета са НЛО поменути на почетку имају своје овоземаљско тумачење.

Ваздухопловни капетан Томан Мантел вероватно је видео један од огромних (30,5 м дугачких) „небеских балона“ које је у то време тајно испробавала америчка морнарица. Ваздухопловне снаге о њима нису знале ништа, а пошто се радило о тајној мисији, званично објашњење случаја никог није задовољило и остала је НЛО фама.

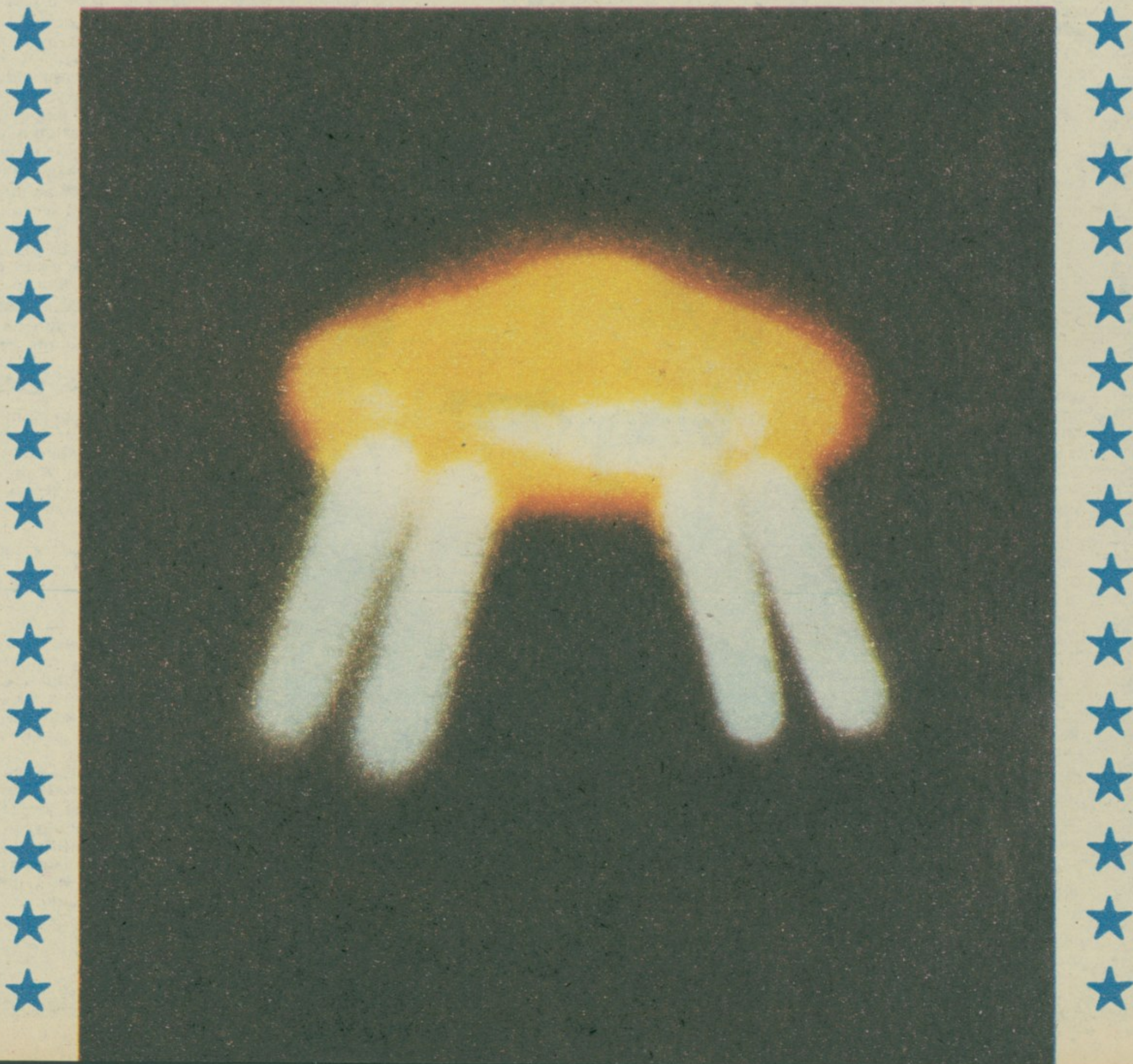
Што се тиче полицајаца из Хертфордшира, касније је утврђено да се једна совјетска ракета баш те ноћи враћала у Земљину атмосферу.

Ово, разуме се, не значи да су сви неидентификовани летећи објекти протумачени и разјашњени. Ако не узмемо у обзир приче људи који су „проверено“ имали сусрете са НЛО, још увек нам остају поједини цењени научници који тврде да су летелице из космоса могуће.

И чуда су могућа, али је ипак мало вероватно, бар засад, да иједан НЛО потиче из неког другог, нама непознатог, света.

Не, ово није прави! Тако га само замишљају и приказују. Овај доле више личи на УФО, мада су неидентификовани летећи објекти још мање правилни и дефинисани.

Додељена књижевна награда

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОД ЈЕ ЗА МОЈЕ БОКЕЉЕ БИО СВЕ:
ДОМ, ИЗВОР ПРИХОДА ЗА ЖИВОТ, ЦЕ-
ЛО БОГАТСТВО. НА ЊЕМУ СУ СЕ РАЂА-
ЛИ, ЖИВЕЛИ СА СУПРУГАМА, МАЈКА-
МА, БРАЋОМ, СЕСТРАМА, НА ЊЕМУ И
УМИРАЛИ, ВРЛО ЧЕСТО У БРОДОЛОМИ-
МА ИЛИ ОКРШАЈИМА СА ГУСАРИМА.

Пре двадесет и седам година, 1954. на сто познатог песника Григора Витеза, уредника у загребачком издавачком предузећу „Младост“, стигао је рукопис романа за децу са насловом „Мали пират“. На крају је био и потпис аутора: Анто Станичић.

Иако му је име било сасвим непознато, искусни уредник и књижевник ипак је одлучио да прочита роман. И прочитао га је — у једном даху. Првобитно зазирање, јер се радило о творцу за којега до тада није чуо, прерасло је при крају књиге готово у одушевљење.

Уврстио је „Малог пирата“ у програм за објављивање, ставио рукопис у фиоку и — чекао. Али, није чекао само он.

„ТАЈНА“ ОТКРИВА ТАЈНУ

Године 1948. Радио-Београд је објавио наградни конкурс за причу намењену деци. Угледавши овај оглас у новинама, тада тридесет деветогодишњи службеник Аграрне банке у Београду Анто Станичић одлучио је да „окуша срећу“. До тада је своје приче читао само пријатељима и њиховој деци, и сада је, како сам каже, са нескривеном зебњом послао на адресу Радио-Београда причу „Тајна“. И гле: дело је награђено! Али, не само то: „Тајна“ је потпуно изменила живот овог Бокела.

Увидевши, наиме, да се ради о надареном човеку од пера, који веома блиско осећа дечију душу уме добро да сличи прозу управо за децу, познати дечији писац Воја Царић, тадашњи уредник у Радио-Београду, позива га да ради у овој установи кас новинар. Истог мишљења је био и Душан Костић, данас члан Црногорске академије наука и умет-

ности, тада главни уредник културног програма ове радио-станице. И — Анто напушта банку, почињући да живи од несигурног хлеба новинарског: одмах је до сржи „загризао“ у нову професију, познату по томе што, најчешће, окупира целог човека.

Међутим, „Тајна“ му је открила многе тајне у властитом бићу, жељама, склоностима. Починје да пише више, страственије, преданије. Наравно, за децу. Висок, стасит, већ просед човек, ведрога лица и плавог ска, ноћима и ноћима седи и пише, руком, сећајући се свог детињства, прича старих бокелских помораца, преврћући пожутела документа и старе записе. И пред њим самим почео је да оживљава један

давини свет једрењака, смелих морепловаца, поморских битака, пирата.

Али, шта је било са „Малим пиратом“, о коме је нестрпљиво два месеца чекао вест из Загреб?

ПРИЧЕ НА ГРАНИЦИ ИСТИНЕ

— Покуцао сам на врата Григора Витеза, којег до тада нисам познавао — сећа се данас, уз осмех, живахно седамдесет једногодишњи Анто Станичић.

— Молим вас, шта је са рукописом романа „Мали пират“? — упитао сам. Григор ме подозриво погледа:

— А што то вас занима?

— Па, то је мој роман...

Тада се лице познатог песника разли у љубазан осмех. Устаде од стола и чврсто ми стеже руку:

— Опростите што сам овако поступио. Са текстом је све у реду, штам-

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ЖИРИЈА

У жељи да књижевном стваралаштву за младе и са споје стране пружи пуну подршку, „Политикин забавник“ је пре непуне две године установио књижевну награду која се сваке године на Дан „Политике“ додељује југословенском аутору за дело намењено деци и омладини. Књижевна награда „Политикин забавник“ се додељује делу које представља значајан допринос југословенском литерарном стваралаштву за младе које, поред естетских вредности и хуманистичке оријентације, има васпитну вредност, негује и јача братство и јединство и утиче на развијање и јачање југословенског социјалистичког патриотизма.

Иако млада, ова награда је већ заузела значајно место у породици југословенских књижевних награда. Одзив предлагача ове године је био велики. На конкурс је стигло 35 дела на језицима народа и народности Југославије, која у целини представљају значајан допринос књижевности за децу и омладину.

Жири у саставу др Слободан Марковић, председник, др Душко Пацков, Јоже Скок, Славко Прегл, др Тоде Чолак, Велимир Милошевић и Вера Смиљанић имао је тежак задатак да од великог броја добрих дела одабере најбоље. Целокупан рад жирија био је усмерен на то да се награди уметнички највредније дело које ће моћи да издржи и све остале критеријуме због којих је награда и установљена.

Међу предложеним, жири је нашао да већи број дела представља вредан допринос литератури за децу и омладину. И у прози и у поезији налазе се дела која својим тематским, жанровским и изражајним особеностима обогаћују стваралаштво за младе.

Уз поштовање свих пропозиција правилника жири је одлучио да се књижевна награда „Политикин забавник“ за 1980. годину додели рома-

паћемо га, али сви смо мислили да је ваш потпис псеудоним неког познатог београдског књижевника. И сада тешко могу да верујем да се ради о првој књизи...

„Мали пират“ је тада објављен, после је доживео још неколико издања, и већ годинама је у лектури за четврти разред основне школе. И не само то: овај узбудљив роман је и једна од најомиљенијих књига дечијих читалаца у нашој земљи, иако је — редовна лектира.

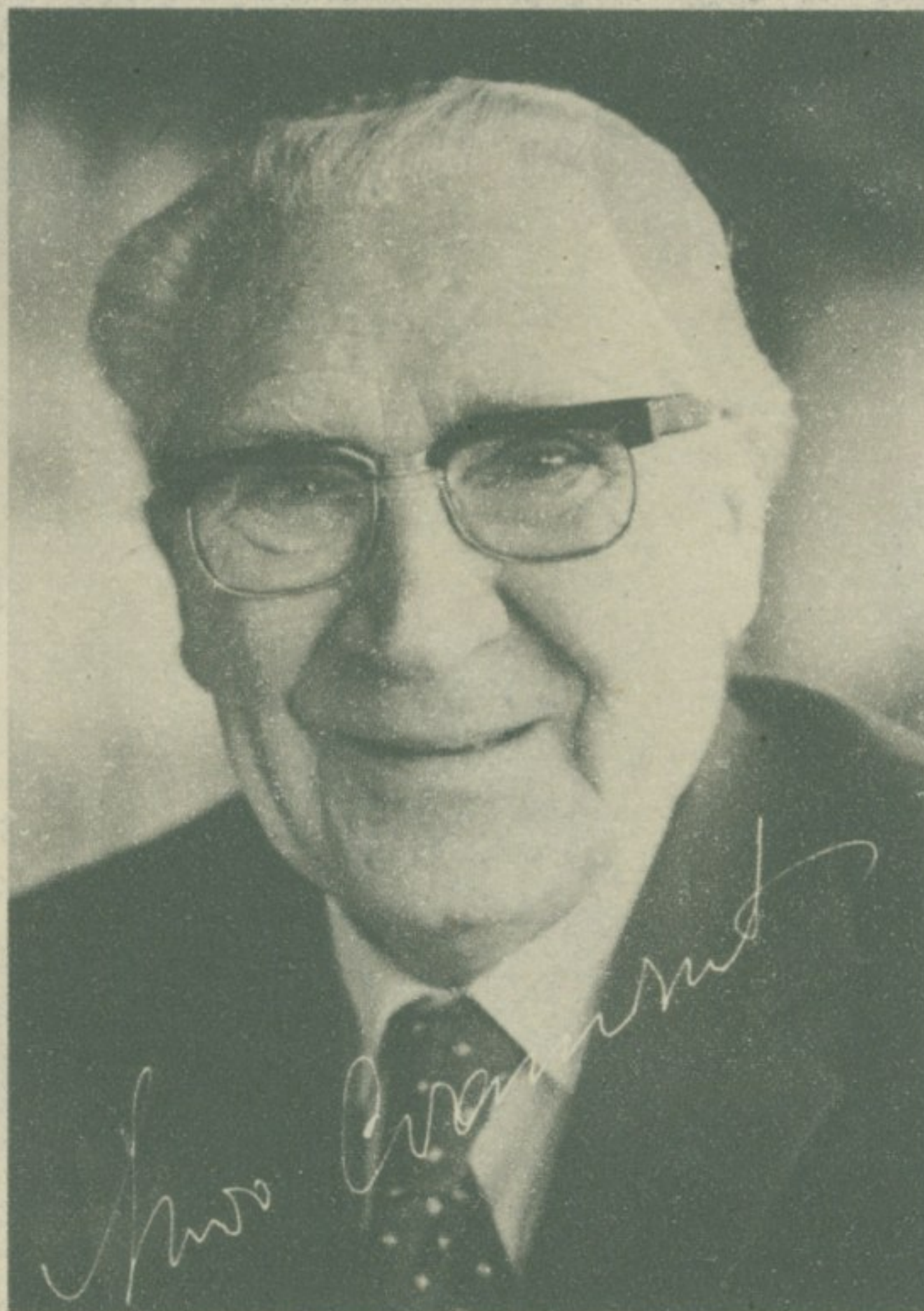
Исте године Анто Станичић је објавио **Приче на граници истине**, затим познате књиге **Бамбусов штап**, **Ратни брод Велика султанија**, **Африканац**, **Суница**, **Бинга**, **Минуш**, **Бердан** прича за децу. Укупно девет дела. Десето, јубиларно, најновије, роман **ГАЛЕБОВО ГНЕ-**

ЗДО“, награђено је, једногласном одлуком жирија, овогодишњом књижевном наградом „Политикин забавник“. А то је већ засебна прича...

НЕУМОРНИ ПЛИВАЧ

Иво Андрић је рекао да увек треба пустити човека да прича. Нека то учини и добитник наше награде. Дакле:

— Из моје родног Тивта, из моје прелепе Боке которске, (а шта је у људском животу тако лепо као завичај, ма где се родио?), понео сам заувек у себи море, морепловце, бродове, галебове. Моје прво одушевљење животом тих храбрих, честитих људи, Бокела, везано је за мог деду Перу који су као младића дали у

Анто Станичић — добитник овогодишње књижевне награде „Политикин забавник“

ИЗ ГАЛЕБОВОГ ГНЕЗДА

ну Анта Станичића „Галебово гнездо“ у издању ИРО „Нолит“ из Београда.

О награђеном делу у саопштењу жирија, између осталог, пише: „Роман Анта Станичића „Галебово гнездо“ спада у ред документарно — биографске прозе. Књига је саткана на динамичној фабули, која има авантуристичке елементе. Станичићево дело се догађа на мору и местима поред морске обале у којима се налази главни јунак Бошко. Писац ову своју причу о Бошку приповеда у кратким и заокруженим епизодама о животу капетанове породице, о путању и спасавању дечака Бошка, о његовим сусретима са добрим и лошим људима — са саможивцима и добричинама. Бошково биће је прожето тежњом и борбом да стигне у завичај, у очево родно место крај Котора које никада није видео. Сусрет са људима из очевог разрушеног села Жањице и њихова топлина којом је обасут у завичају после напорних и сурових догодиштина, у ствари, су оживотворење љубави и родољубља којима је Бошко био испуњен. Љубав бодри, даје снагу и одржава га у тешким тренуцима.

Кратким описима и динамичним дијалогом Станичићево приповедање је добило један живахан ритам, који је у складу са интензивношћу збивања и који заједно са фабулом доприноси да читаочева пажња буде заокупљена. Роман „Галебово гнездо“ је читљиво, привлачно и узбудљиво штиво које се по својој слојевитости и сложености налази на прелазу из дечје у омладинску литературу.

Уметничку лепоту Станичићевог дела чине његова сликовитост, необичност и живахност актера, испреплетеност и природност људских судбина, обиље и драматика радње, судари светлих и тамних страна људских личности, снага која израста из племенитих побуда и подухвата човекових. Историјска тема из поморског живота оплеменењена је једном трајном људском особином о потреби чврстог ослоња у животу који је Анто Станичић нашао у завичају и њиме прожео своје дело“.

Жири је рекао своју реч. Остаје да видимо како ћете роман „Галебово гнездо“ прихватити ви, драги читаоци.

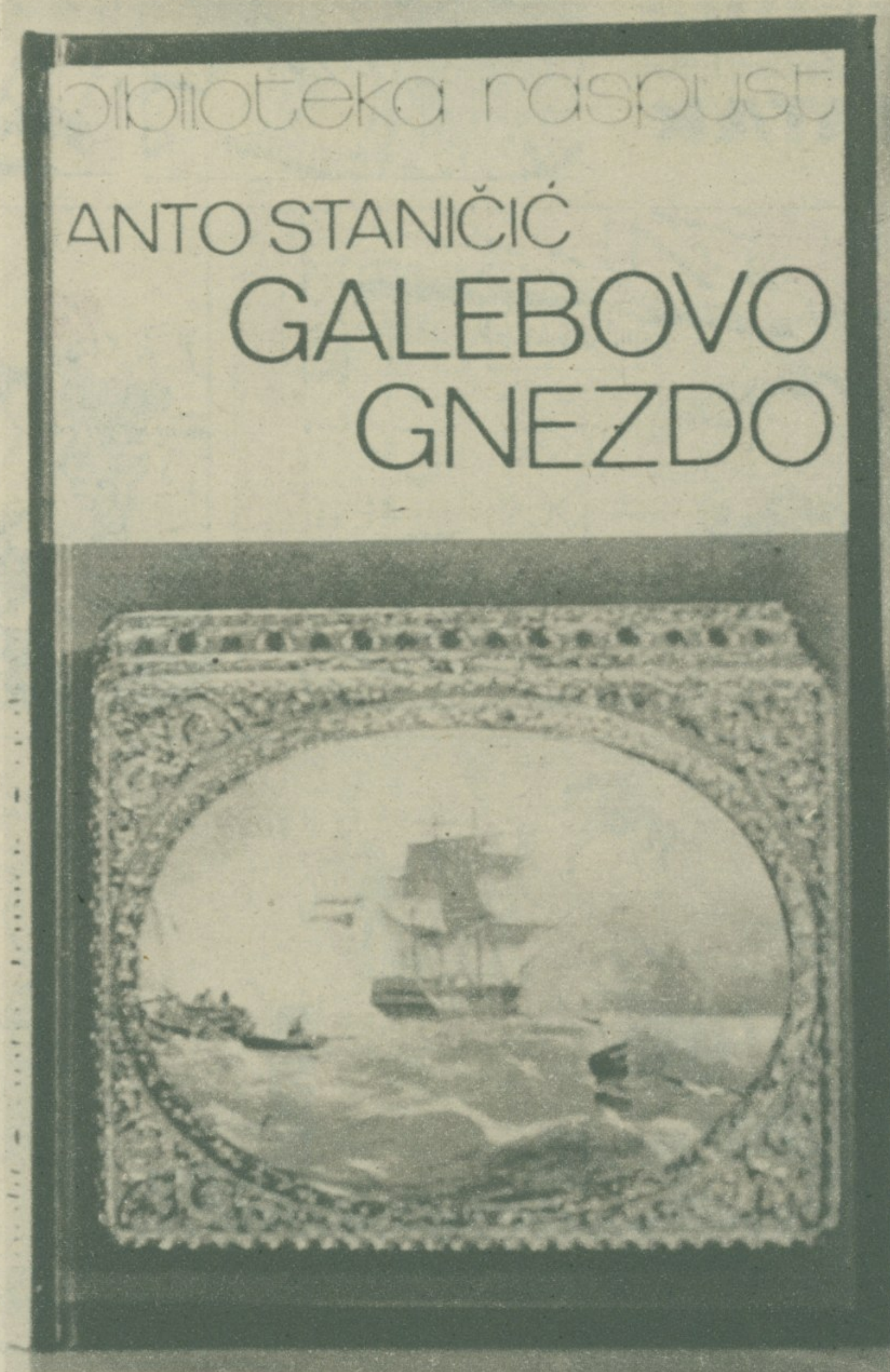
самостан. Али, њему додија тамошњи живот, и скраде се, скочи у море и — преплива канал! Па и ја сам са две године научио да пливам захваљујући мојој мајци. Држала ме, једноставно, на повезу, а ја сам се праћакао у води. Међутим, и данас сам јој за то и те како захвалан иако сам са три године, као већ „искусан пливач“, бежао у море, па ме сви укућани често тражили по обали, да би на крају уследило — зна се шта. И сада, мада сам прешао седамдесету, редовно пливам, чини ми се добро и дуго...

Када сам научио да читам и пишем, докопао сам се сандука са историјским књигама, властитиштво мог ујака, професора историје. (Ретке су тада биле књиге за децу!) И одједном се пред очима указа један бивши

а мени нови свет и живот. Тако одем у — прошлост. А када сам прочитао Сјенкјевичев роман „Кроз пустињу и праћуму“, машта ми је била потпуно обузета авантурама, јунацима, узбудљивим доживљајима, и то наших људи, поготово помораца. Донекле је, ако смем да признам, и данас тако.

Како је настало „Галебово гнездо“?

Листајући старе рукописе о прошлости Боке и слушајући приповедања старих морепловаца, оних који су својевремено пловили и на једрењацима, сазнао сам да је некада брод за те људе био све: дом, извор прихода за живот, цело богатство. На броду су се рађали, живели са супругама, мајкама, браћом, сестрама, на њему умирали, вр-

ло често у бродоломима или окршајима против гусара. Осетио сам снажну жељу да за дечаке и девојчице напишем књигу о том и таквом животу, сасвим другачијем од овог данас. Прикупљао сам грађу, иако добро познајем начин живљења, обичаје, језик и историју мог завичаја одакле је и Бошко, главни јунак „Галебовог гнезда“.

Ето, дуго могу да при-

чам о мору и нашим морепловцима, и данас чувеним у свету, а не знам шта да кажем о овој тако вредној награди, првој књижевној награди у мом животу. Па, ја уопште нисам знао да је „Нолит“, који је књигу штампао, њоме учествовао на тако значајном „такмичењу“. Када сам сазнао да сам управо ја добио „Забавниково“ признање за најбољу дечију књигу обја-

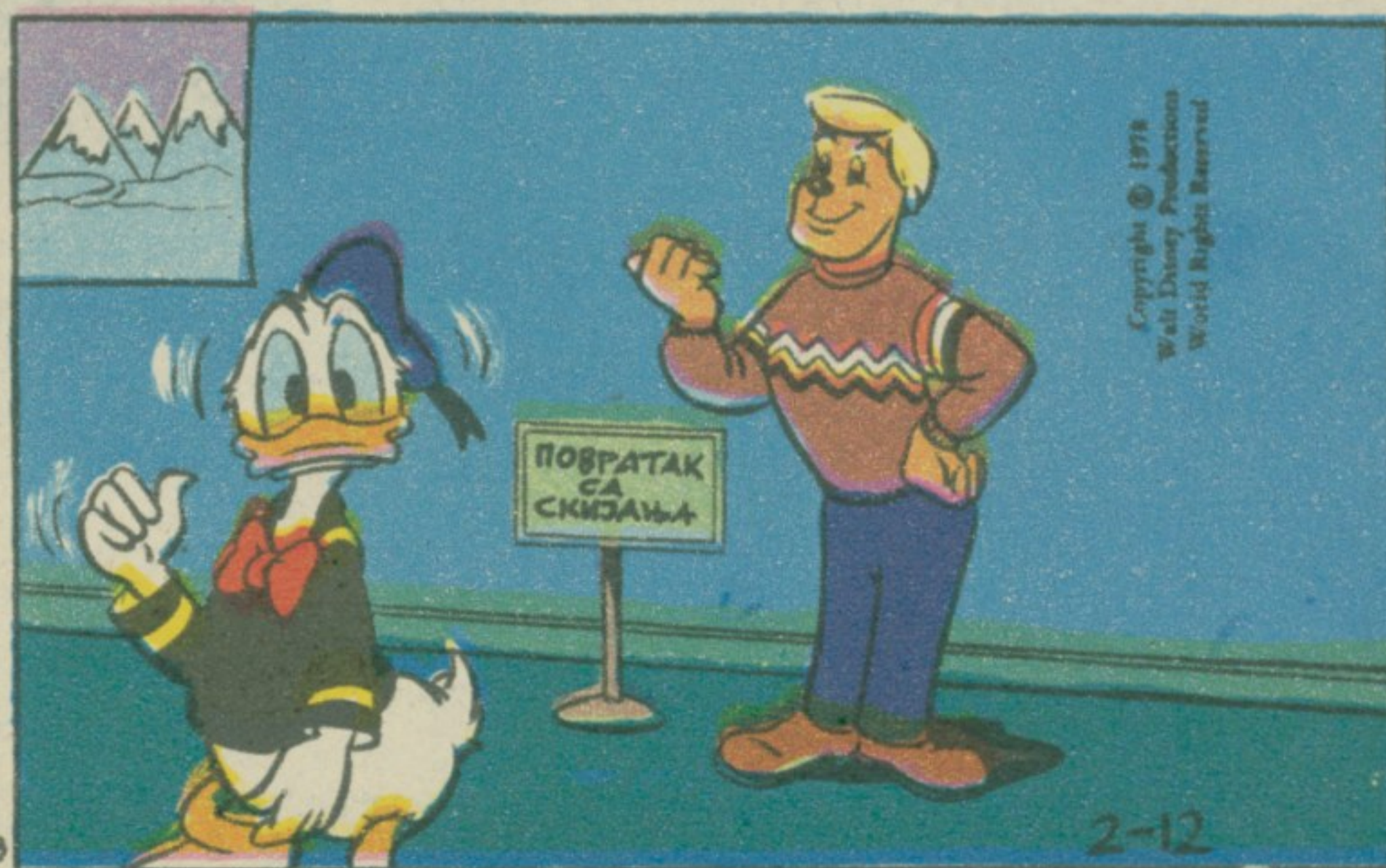
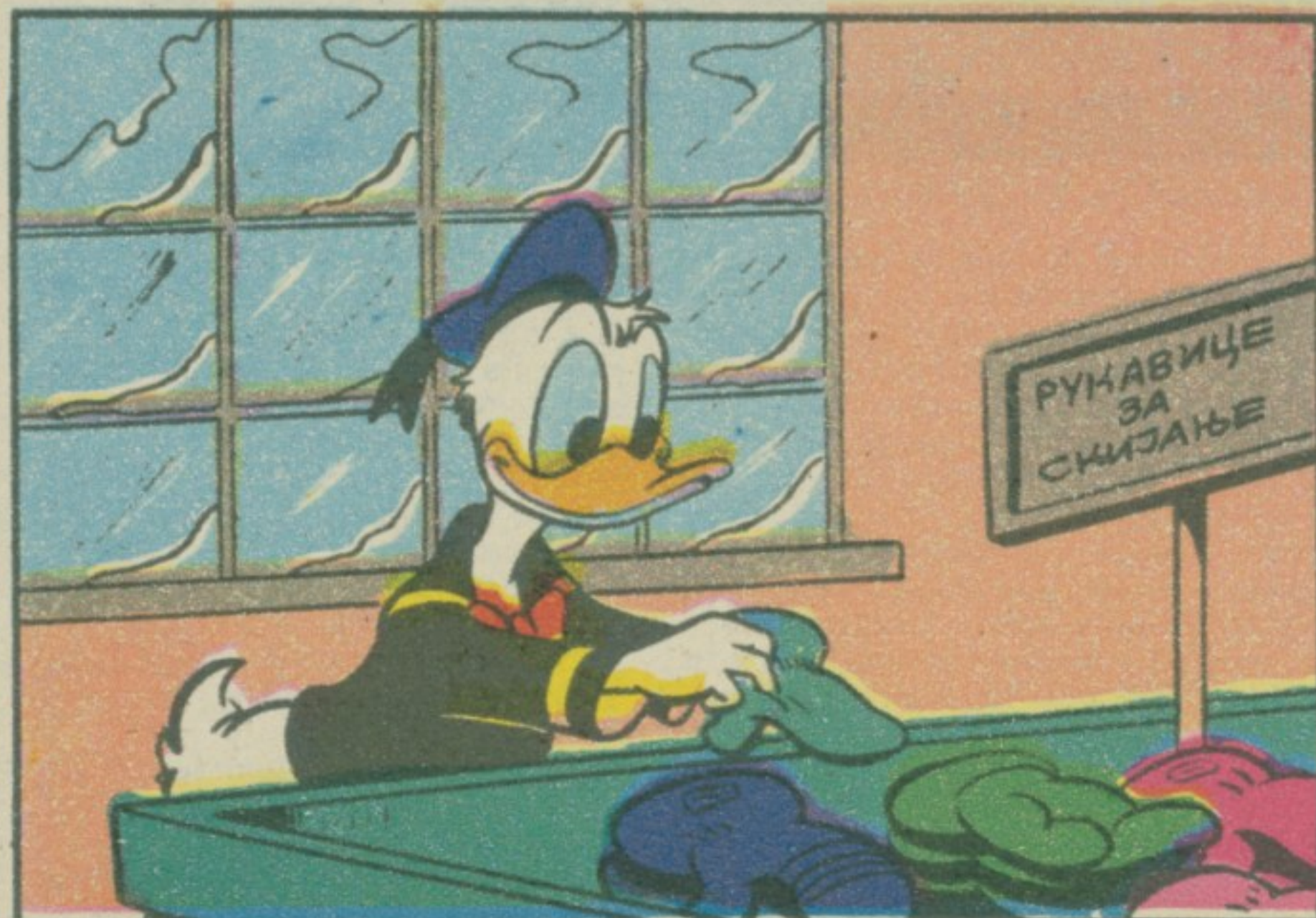
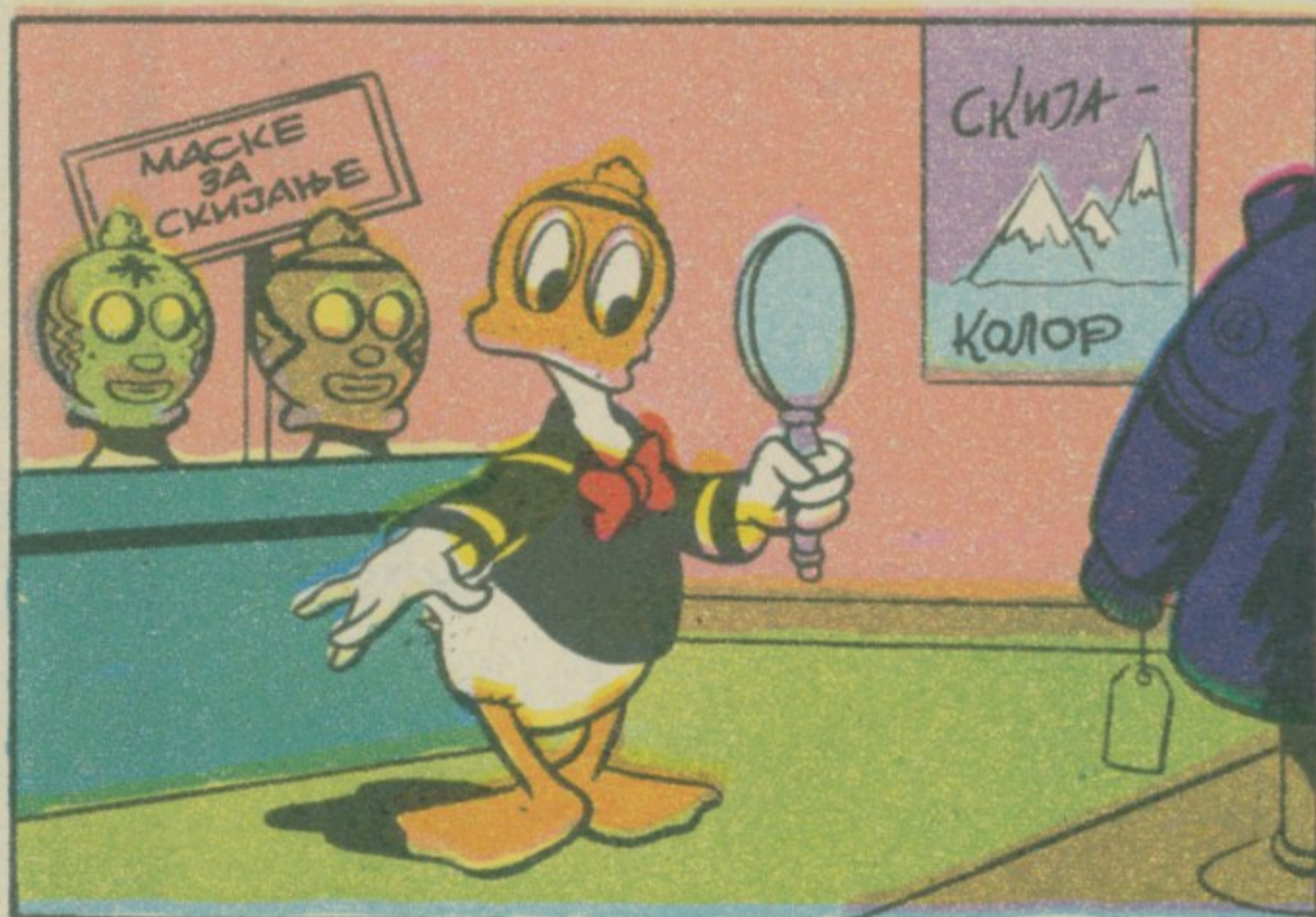
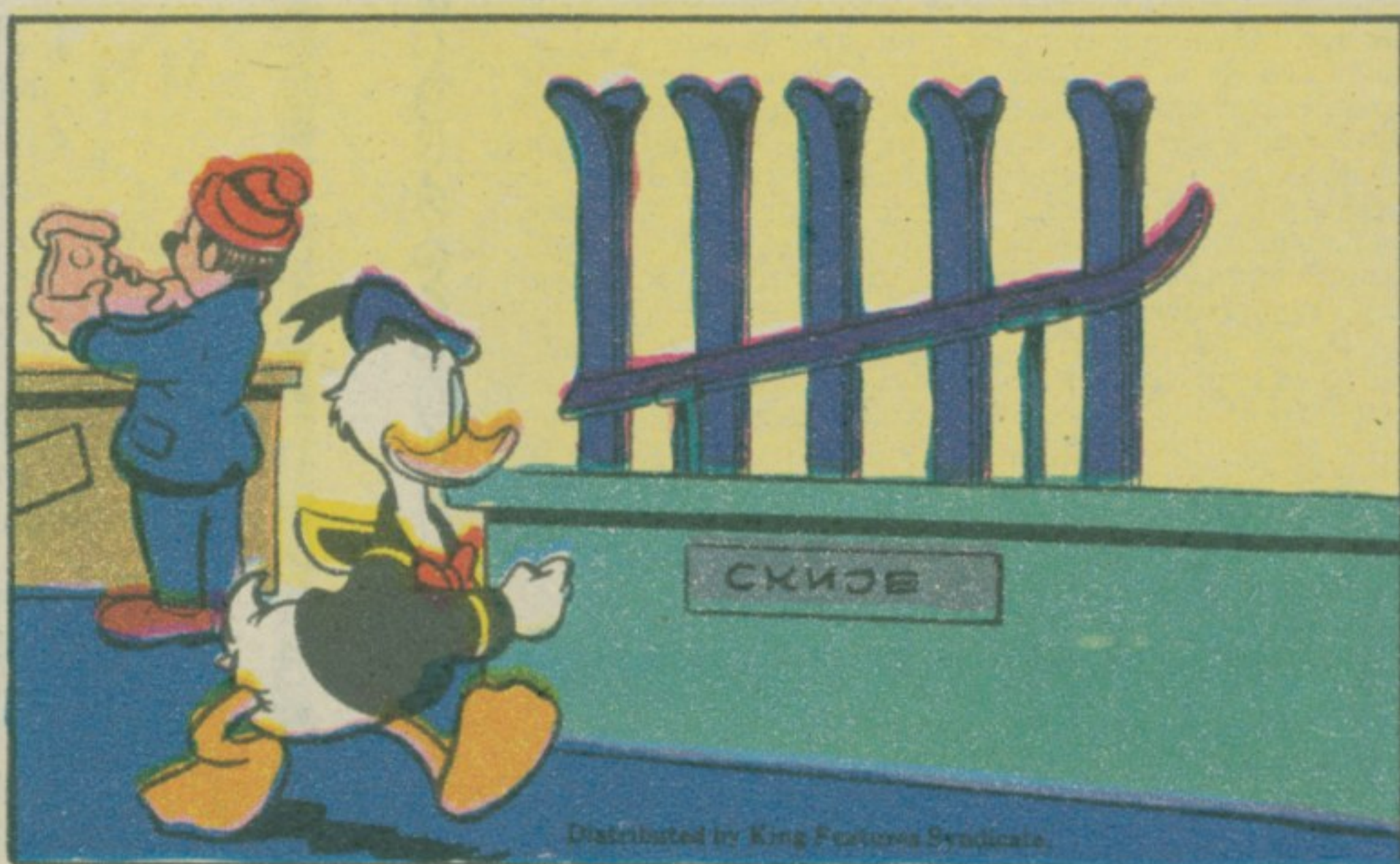
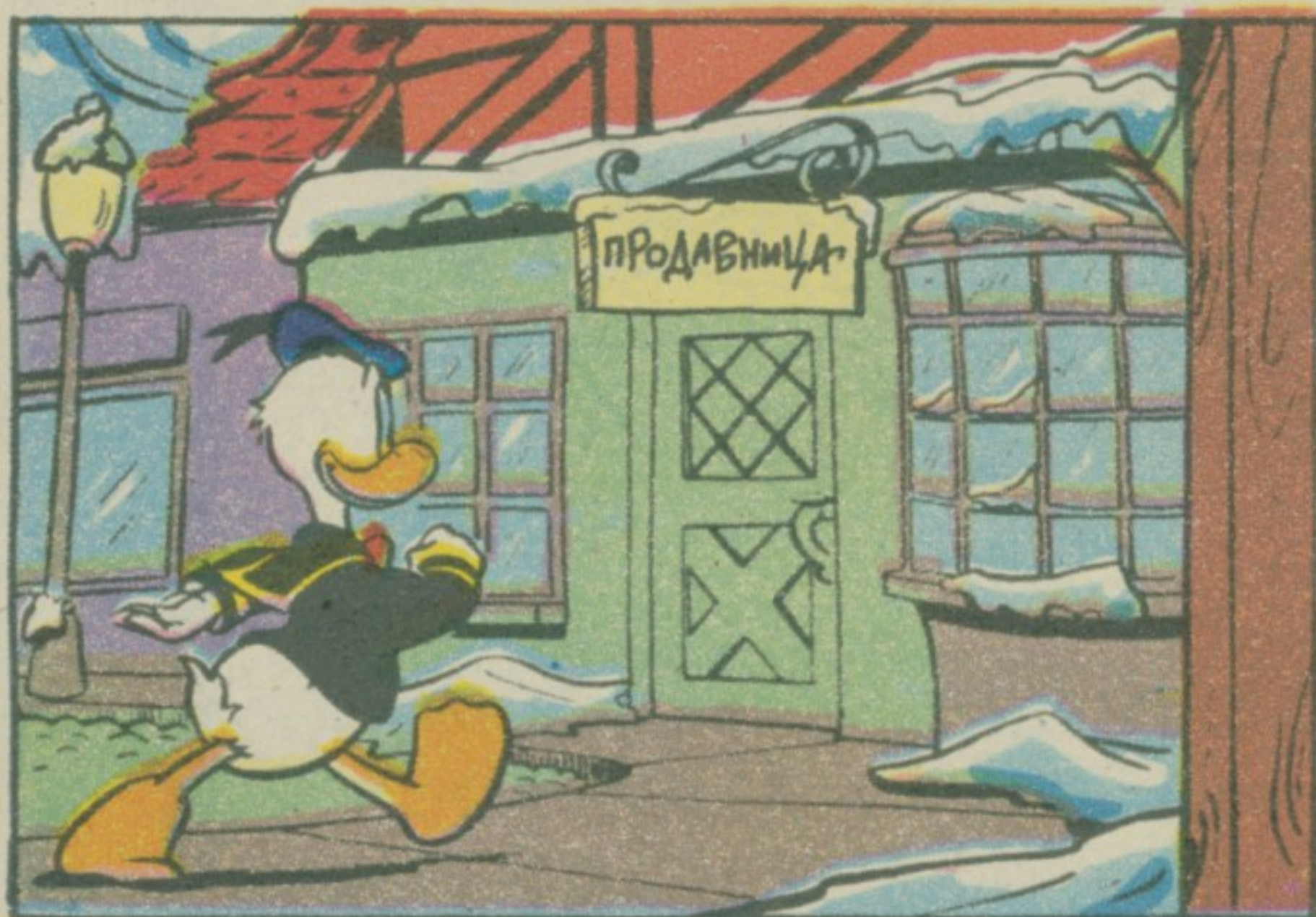
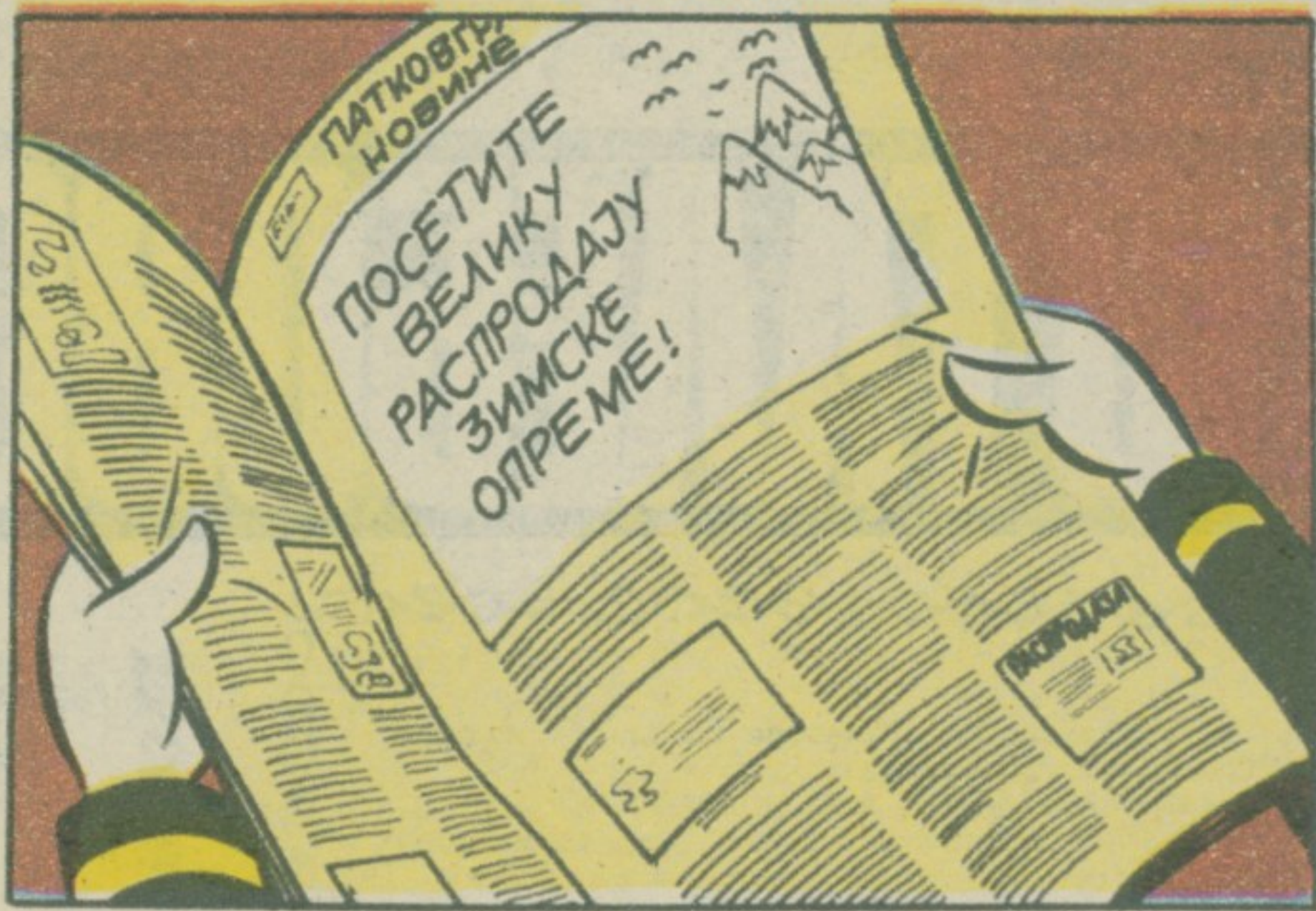
вљену у 1980. години, у првом тренутку мислио сам да је — шала. Међутим, када сам се уверио да је то ипак истина, о-брадовао сам се заиста као дете, не размишљајући да ли то приличи мојим годинама.

Читаоцима — срдачан поздрав. А ја идем да пливам (то чиним скоро свакодневно!) и, зна се, да пишем.

Иван Лончар

WALT
DISNEY

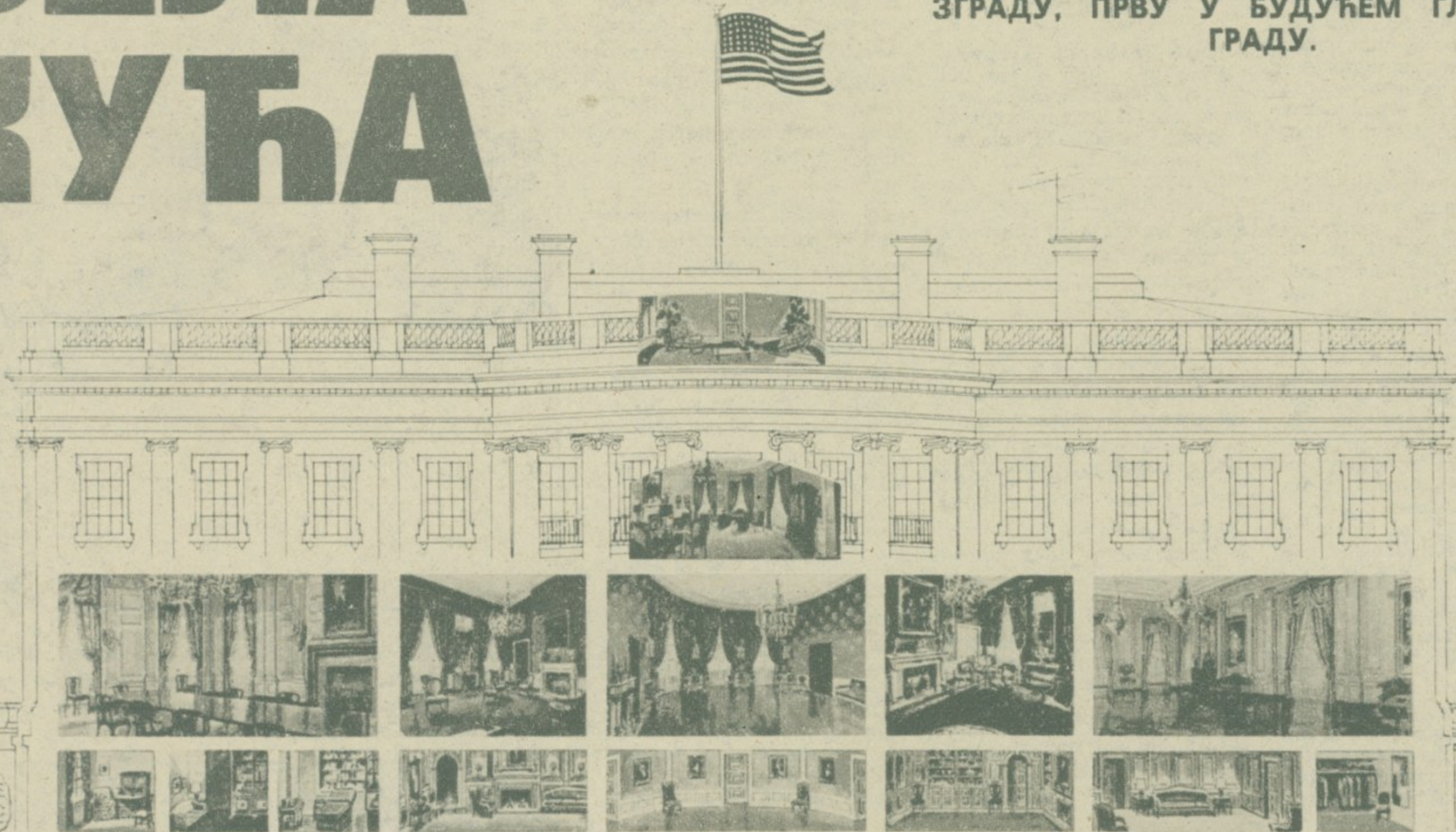
ПАЈА ПАТАК

ОВДЕ СТАНУЈЕ ПРЕДСЕДНИК САД

БЕЛА КУЋА

ЈЕДИНИ ПРЕДСЕДНИК СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА КОЈИ НИЈЕ СТАНОВАО У БЕЛОЈ КУЋИ БИО ЈЕ ЏОРџ ВАШИНГТОН. АЛИ, ОН ЈЕ ПОЛОЖИО КАМЕН ТЕМЕЉАЦ ЗА ОВУ ЗГРАДУ, ПРВУ У БУДУЋЕМ ГЛАВНОМ ГРАДУ.

Авенија Пенсилванија број 1600 — то је адреса Беле куће, резиденције председника САД у Вашингтону. Мада носи тај огроман кућни број, ова зграда налази се тек на половини главне вашингтонске авеније. Али, она је уједно најстарија у америчком главном граду: камен-темељац положио је први председник САД Џорџ Вашингтон 12. октобра 1792. године и тиме је почео да ниче будући град који су већ унапред сви називали његовим именом. Две године пре тога Конгрес тек основане републике одлучио је да њен главни град треба да буде посебно изграђен, како не би „припадао“ ниједној од њених 13 држава — толико их је било 1788. године, после америчког рата за независност. Оснивачким актом било је предвиђено

да будући главни град може да заузме површину од 10 квадратних миља (1 миља = 1,6 км) и ни педаљ више, да мора да се налази на пловној реци и то на средини између Џорџије (на југу) и Њу Хемпшира (на северу), али да његова територија буде посебна област.

Тако су САД постале прва земља на свету која је унапред испланирала подизање своје престонице. Али... питање њеног места постало је гордијев чвор за први Конгрес. Медисон, Џеферсон и Вашингтон сматрали су да главни град треба подизати на америчком Југу, како би се он што пре опоравио од последица рата. Северњаци — преко конгресмена Александра Хамилтона — били су врло упорни у томе да нипошто не треба дозволити да главни град

Од 1953. Бела кућа изгледа овано. Тада је преуређена и дограђена.

„упадне“ међу задрте робовласнике. Препирке су трајале две године, док најзад 1790. Џеферсон није успео да се „нагоди“ са Хамилтоном и — акт о оснивању могао је да буде потписан и запечаћен.

ВЕШЕРНИЦА У ИСТОЧНОЈ СОБИ

Место је одређено на великој реци Потомак, према првобитној идеји аутора Декларације независности. Јануара 1791. председник Вашингтон обавестио је Конгрес да је одредио тачно место, па су могла да почну геометарска мерења и нагодбе са власницима земљишта.

Вашингтон је, као председник, сам одредио човека који ће испланирати улице и распоред зграда. Био је то мајор Пјер шарл Л'Анфан, Француз који се борио у америчкој револуцији. Али, за архитектонско решење будућих палата, Капитола и председничке резиденције, био је расписан јавни конкурс. Сви су могли да учествују, па је и сам Џеферсон нацртао будући дом председника САД. Није победио... Најлепше су биле скице Ирца Џемса Хобана из Филаделфије, који је освојио и награду од 500 долара. Била је то „слика и прилика“ палате Војводе од Линсте-

ра у Ирској, али је то примећено тек касније и није ником сметало.

Тако је на обронку са бујном травом који се спуштао на Потомак, израсла складна четвртаста зграда од белог камена из Вирџиније.

Њен први становник постао је, 1800. године, други по реду председник САД Џон Адамс, са супругом Ебигејл. Прва дама није била много одушевљена новим домом од стотинак соба. Жалила се да зидови влаже, да нема довољно дрва за огрев, да нису спроведена звонца за послугу. Американци би јој ово и заборавили да госпођа Адамс није ушла у историју по томе што је — сушила веш у великој Источној соби, оној предвиђеној за церемоније!

Адамсови су становали у овој кући, коју још нико није звао белом, само пет месеци, до истека председничког мандата. Ипак, чувена госпођа Ебигејл одржала је један — дакле први — пријем, на нову годину. Позвала је 135 особа и примила их у Овалној соби која је данас председнички кабинет. Гости су запазили завесе гримизне боје и углавном били задовољни. Иначе, Ебигејл Адамс је једина прва дама САД која је била и мајка једног председника: шестог по реду, а другог са истим

именом — Џон Квинси Адамс.

ЖАКЛИНА МЕЊА СВЕ

После Адамса у председничку резиденцију уселио се удовац Томас Џеферсон. Он није држао до помпе, па је његов дом ускоро постао омиљено састајалиште разних људи из градића Вашингтона. Они лепи зелени брежуљци око зграде инспирисали су Џеферсона да доведе са далека и још дивљег запада — гризли медведе. За њих су направљени огромни кавези и животиње су постале знаменитост новонасталога града.

На Џеферсоновим пријемима домаћица је била супруга потпредседника Медисона која је после постала и прва дама. Она је бриљирала у „тоалетам“ и просто умела да очара своје госте. Осим тога, унела је у зграду намештај који је био запажен и, уопште, дивно уредила резиденцију. Много доцније превазићи ће је Жаклина Кенеди која је, супротно правилима, преуредила Белу кућу од врха до дна.

Госпођа Медисон, међутим, задужила је Америку и тиме што је из пожара који су потпалили Енглези 1814. године — био је то англо-амерички рат — спасла велики портрет Џорџа Вашингтона, као и

КОМПЈУТЕР ЗА ПОТПИС

У Белој кући постоји, како се сматра, једина на свету машина за потписе коју програмира мали компјутер. Њена механичка рука може да „држи“ фломастер или пенкало и да савршено потпише председника или неког члана његове породице. Овај намерни фалсификат ради се зато што протокол налаже да на сва писма на која се одговори у председничком кабинету шеф САД мора да стави својеручан потпис. А писама има више него што би он успео да потпише чак и кад у животу ништа друго не би радио.

БЕЛА КУЋА

дневник свога мужа у коме је описано стварање америчког Устава и Декларације независности. Све остало је изгорело. Вашингтон је тако рећи грађен изнова, а председничка палата тада је обојена у бело после чега је нико више није називао дружнице него — Бела кућа.

Када је обновљена, Бела кућа је добила и два портика, јужни с округлом колонадом који гледа на парк према Потомку, и северни, троугласти, над главним улазом из Авеније. Председник Џон Квинси Адамс улепшао је вртове — јер ботаника му је била омиљена наука — и добио одобрење да их огради. Можда су му газили цвеће? Ко зна, у то време још није било ни водовода ни осветљења. Први председник који је могао да се служи славинама био је Сквер, када је 1832. у зграду уведена вода из оближњег потока, а у гасном осветљењу први је уживао Џејмс Полк од 1848. године.

Председник Радерфорд Хејс пре тачно сто година подигао је слушалицу првог и тада јединог телефона у Белој кући, а Грувер

Кливленд притиснуо је 1892. године прво дугме прекидача за електрично светло.

САМО НЕ РУШЕЊЕ!

Како је расла Америка, растао је и Вашингтон, па је Бела кућа постала помало тесна. За време председника Теодора Рузвелта, на почетку 20. века, понешто је преграђено, али после II светског рата ситуација је постала критична и требало је хитно доградити нове делове зграде. Стари су до те мере већ били дотрајали да су архитекти тврдили како би било много јефтиније срушити зграду и подићи нову.

Али, Американци су се на то узрујали. Бела кућа је већ тада била њихово главно „светилиште“, како су је назвали. Нека кошта колико кошта — само не се не руши. Коштало је неколико милиона долара. Председник Ајзенхауер у селио се 1953. године у потпуно обновљену, али споља непромењену резиденцију.

Од тада су се времена

понешто изменила. Белу кућу и даље посећује по милион људи годишње, али Американци тврде да мрзе Вашингтон! Уосталом, сви председници у последње време у својим кампањама отворено говоре против њега, па је тако чинио и Реган. Смета им град којим, ни у својству председника светске суперсиле — нису у стању да „управљају“.

У ствари, државна управа — такозвана администрација — постала је исувише бројна и моћна. Данашњи вашингтонски апарат има на платном списку 298 хиљада људи, према 2.200 у Линколново време. Повећавају своје одличне плате два пута годишње, за разлику од осталих у Америци који само једном добијају повишице. А плате државних службеника изгледају овако: председник САД годишње прима 200 хиљада долара (1 долар = 27 динара), потпредседник 75 хиљада, а најмања „функционерска“ плата износи 46 хиљада.

Уосталом, трошкови администрације су допринели

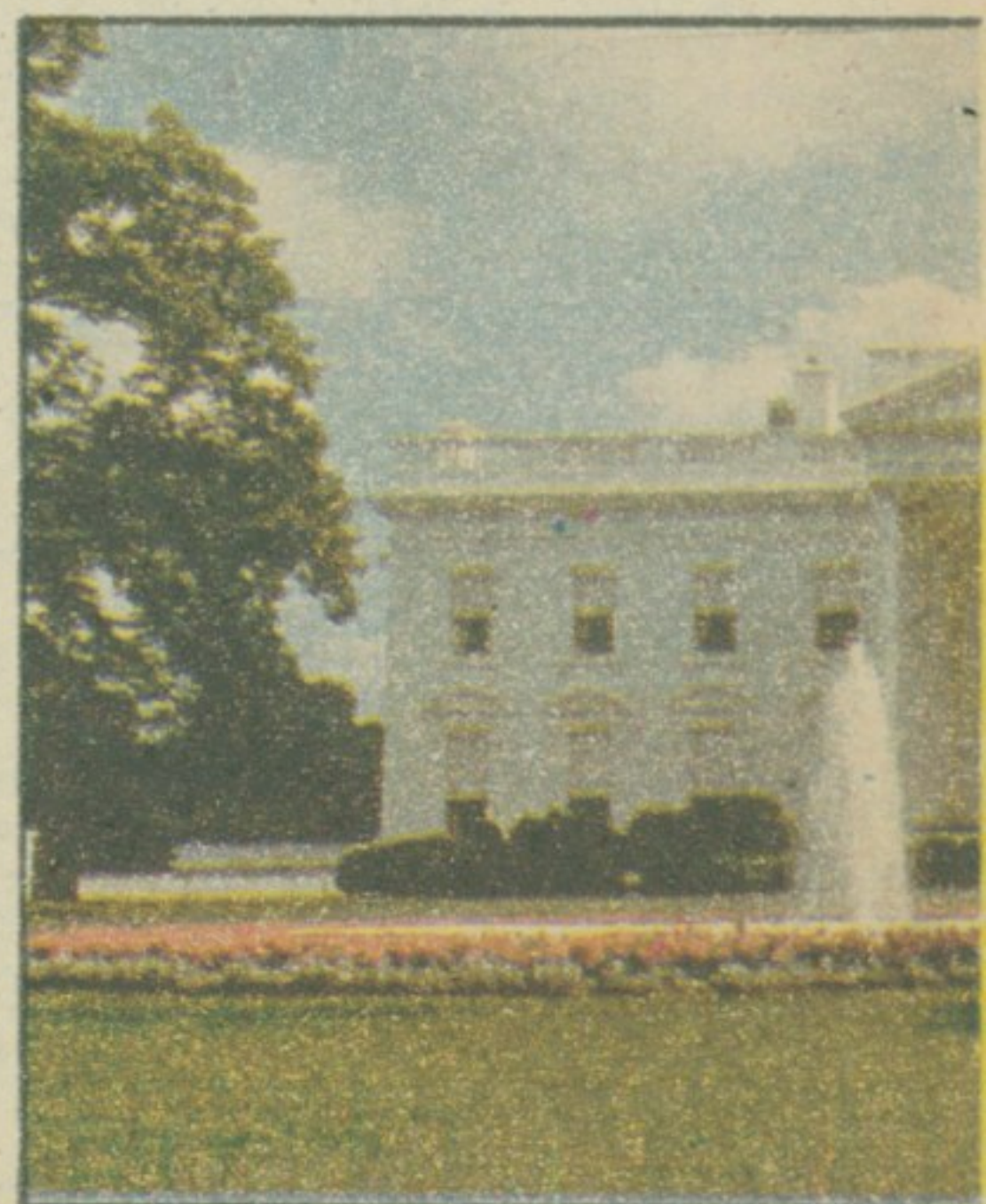
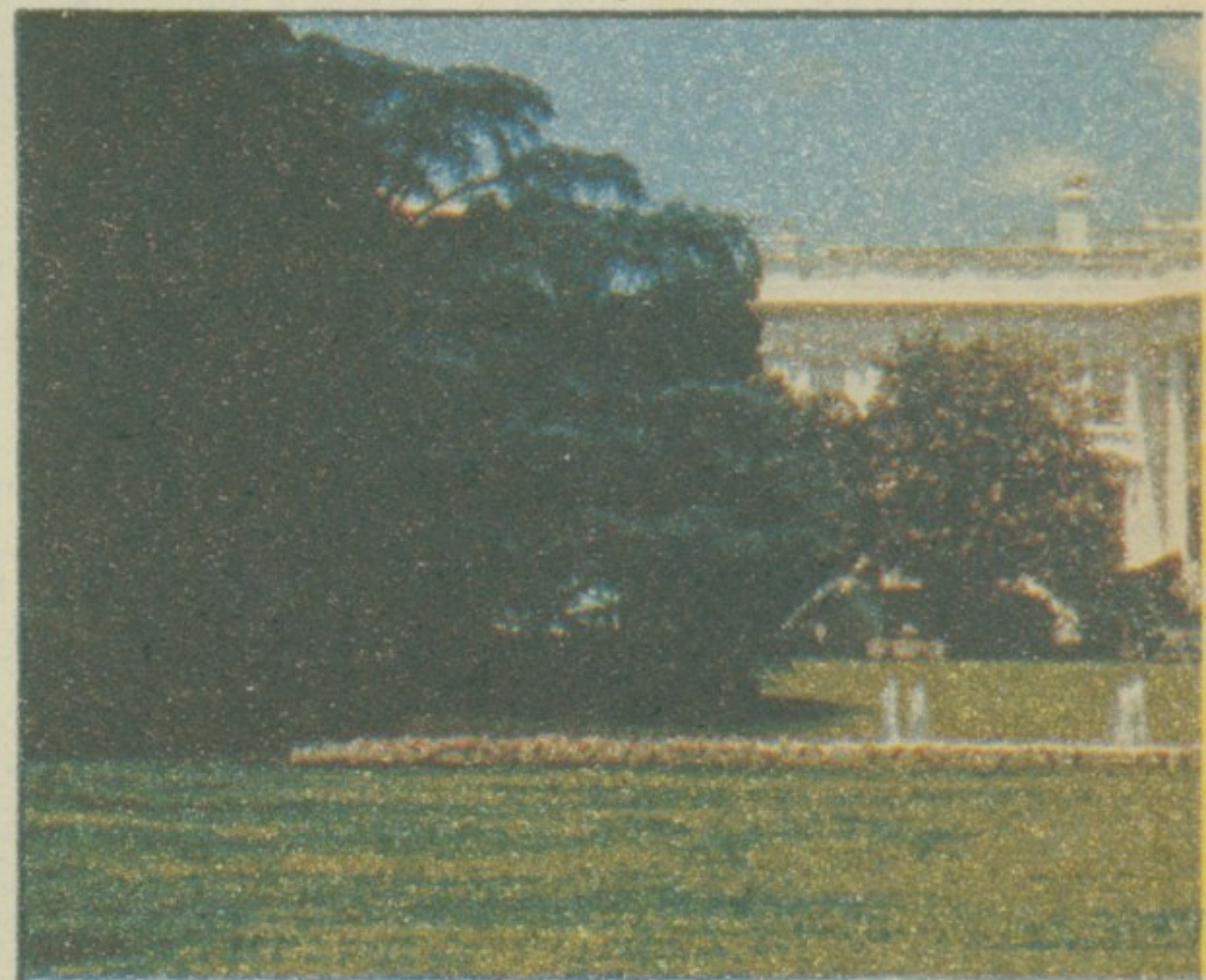
да Џими Картер изгуби популарност. А шта ће са администрацијом учинити 40. становник Беле куће —

сви са нестрпљењем очекују. Роналд Реган се тек у селио...

М. К.

Пенсилванија Авенија завршава се Напитолом, седиштем владе САД. Бела кућа налази се на њеном средишњем делу.

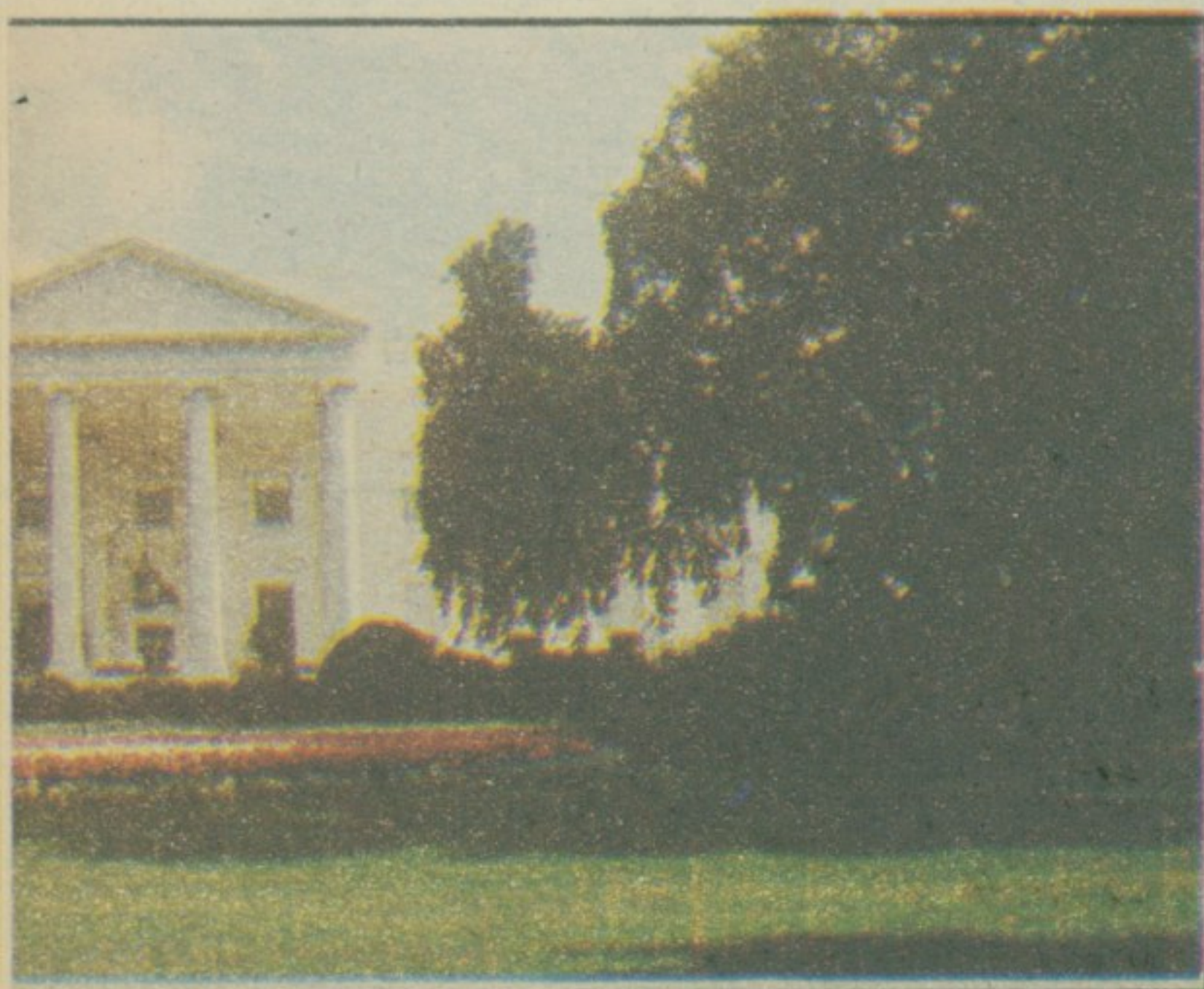
Јужна фасада окренута реци Потоман, гледа на парк и споменик председнику Вашингтону.

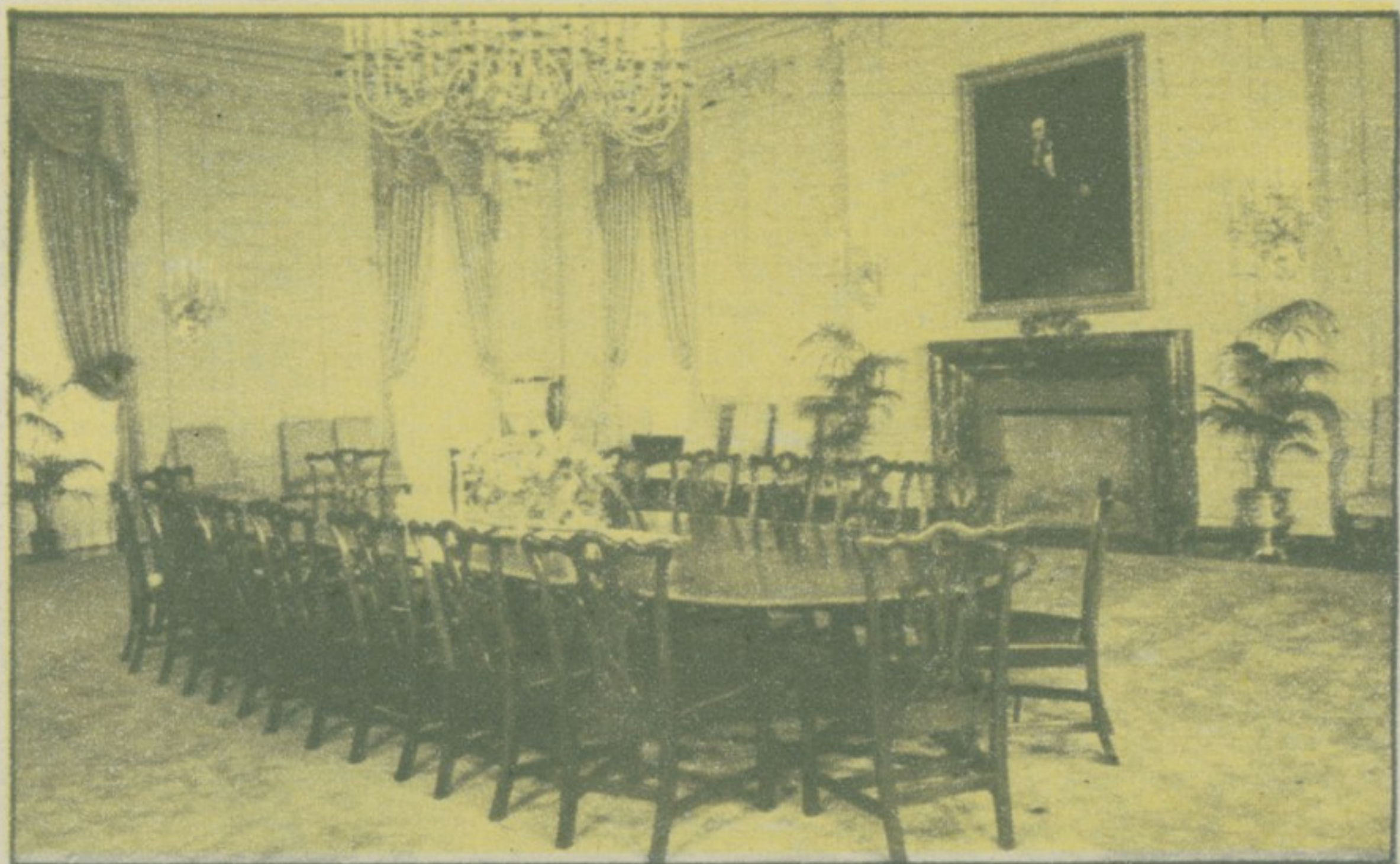
Председнички кабинет и писаћи сто који је користио већина председника. Џон Кенеди је имао други који је, нажу, „нашао“ на тавану.

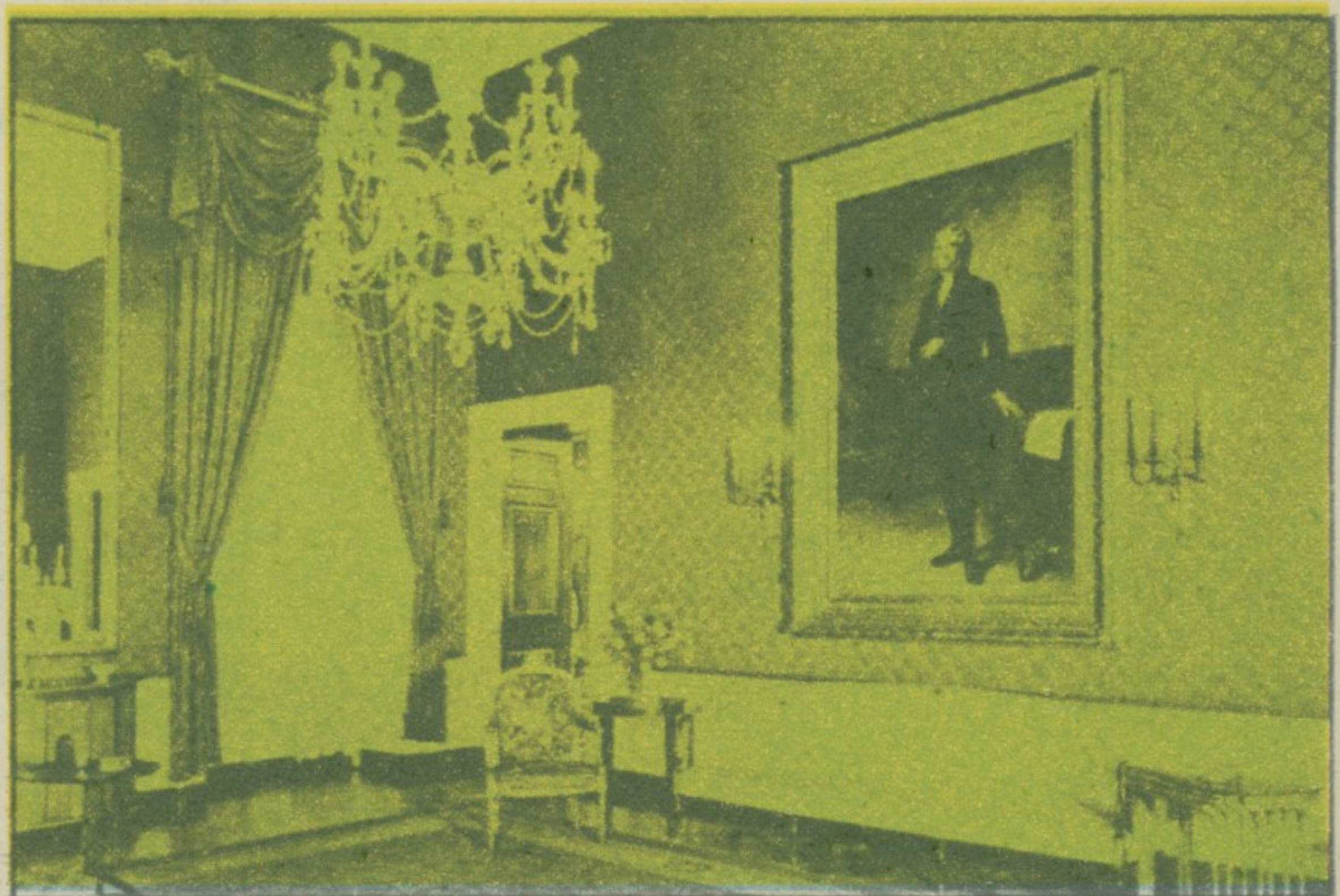
Ово је улаз у резиденцију америчког председника.

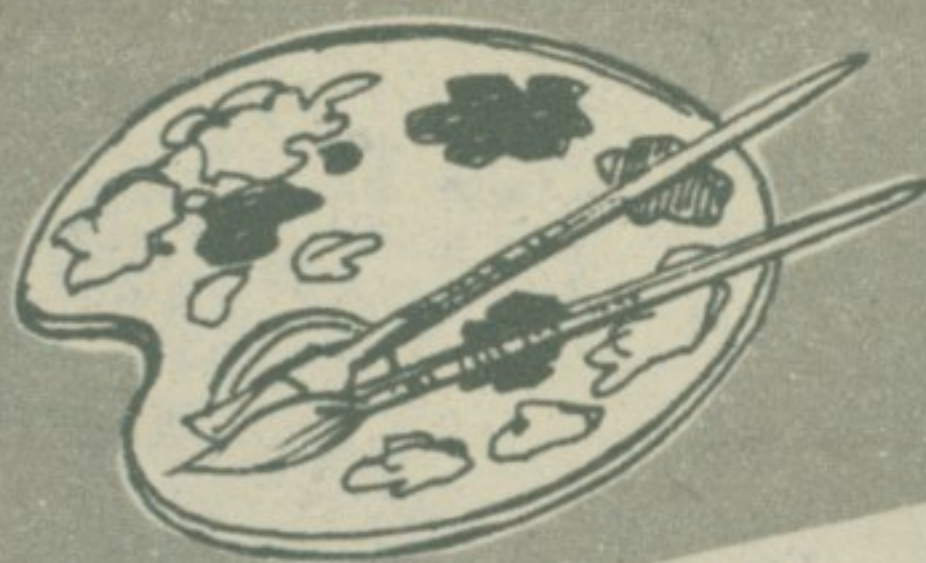
Ову „Плаву собу“ сматрају најлепшом у Белој кући. У њој се одржавају приједи, али је отворена и за посетиоце.

Трпезарија у којој председник САД приређује ручкове и вечере за званице из земље и света.

„Зелена соба“ је салон за незваничне приједи. На зиду је портрет Томаса Џеферсона, трећег председника и једног од аутора Декларације независности.

ИСПУЊЕНА
ПРОРОЧАНСТВА

ПРОСЛАВИЋЕШ ШПАНИЈУ!

Гоја је
био приморан да
се клања шпанским ве-
ликодостојницима, али је зато на својим
платнима изрекао праву истину о њима

И ме му је било дугачко и китњасто, као код свих Шпанаца: Франциско Хосе Гоја и Лусиентес али су га сви знали само по једном које је остало заувек — Гоја.

О њему су се причале најневероватније ствари, поготово онда када је постао не само највећи сликар Шпаније него и свог доба уопште.

Причало се да му је још у Фуентегососу, у Арагонији — где се родио 30. марта 1746. — славни Фунте, гледајући га као дечака како прта рекао: „Постаћеш велики сликар, прославићеш Шпанију!”

Детињство је провео на селу одакле је понео челично здравље и неисцрпну енергију, али је заувек остао груб и нестесан, чак и кад је постао дворски сликар и био приман по најугледнијим салонима. Био је толико лош ђак да није научио честито ни да пише.

Његова породица прешла је касније у велики град Сарагосу, где му се отац бавио златарством.

Гоја је од рођења носио несвакидашњи дар за сликање, таленат који је током времена мало мењао и оплемењивао. Кроз њега је проговорила чудесна стваралачка снага природе. Међутим, када се са седамнаест година појавио у престоници, у Мадриду, да се упише на ликовну академију, већ на првом испиту био је одбијен.

Амбициозни и сујетни Гоја био је смртно огорчен на све школе света и кренуо је у Рим, већ вековима уметнички центар Европе, да на најмеродавнијем месту покаже шта зна.

КАО ОЧЕРУПАНО ПИЛЕ

Рим га је занео, али не својом уметношћу. Бацио се у провод, у бурне пустоловине које су се обично опасно завршавале, двобојима или сукобима са влашћу.

Тек са 26 година дивљи младић одлучује да прекине са својим лудостима и враћа се у Сарагосу. Скрапио се и одлучио да се коначно сав преда сликарству.

Спријатељио се са тада уваженим сликаром Франсиском Бајуом који је свуда имао одличне везе. Чак се и оженио његовом сестром, безначајном женом која је једино успела да му изроди двадесеторо деце.

Захваљујући Бајуу он добија послове и највише ради на сликавању унутрашњости познатих цркава. Успеси се нижу и он убрзо са породицом прелази у Мадрид у жељи да продере до врха аристократије која је држала у својим рукама сву власт а тиме и новац. Примају га радо у свим салонима, и са по кућама великодостојника почиње да ради живписне слике и таписерије, али и портрете.

Слава му се најзад осмехнула: 1780. постао је члан Краљевске академије, што је био знак највишег признања, те га ускоро позивају да портретише самог владара Шпаније, Карла III.

Гоја је тада имао близу четрдесет година, снажну сељачку фигуру и здравско кругло лице обрасло у дугачку црну браду. Већ је стекао искуство са великашима и увек им је приказивао насмејано и ведро лице. Научио је да се умиљава моћницима и својим послодавцима, али као сликар није им ништа опраштао. Био је и остао најнемилојсрднији портретист свих времена.

Карло III му је стално показивао своју наклоност и често га даривао у току рада. Али, како он изгледа на Гојином портрету?

Уместо владара моћне империје у раскошној одежди, са слике је гледао оронуло, потнут старац избораног лица, безубих уста искривљених у болан и засорч. Његова погурена леђа, танке ноге и врат подсећали су на очерупано пиле.

Ни нови владар, његов син Карло IV, на портретима не изгледа ништа боље: одмах се види његов слаб карактер, потпуна безначајност комбинована с најнеумеренијим амбицијама.

Император и његова жена имају по десет портрета. Затим се нижу чланови њихове породице, потом, појединачно или групно, разни аристократи и генерали. Са Гојиних слика буље у гледаоца разни малумници, дегенерици, старкеље, накинђурене дебеле госпе вулгарног и злог лица.

На жалост, Гојин успон прекида тешка болест. Радио је много и прозичао и у 46. години оболео од парализе. После вишемесечне надљудске борбе, победила је његова снажна природа. Ипак, остале су трајне последице. Ум му је често био помрачен, морила су га привиђења и остао је потпуно глув.

Тада је насликао једну од својих најпотреснијих слика — **Лудница** — на којој је приказао људе помраченог ума, које су сви одбацили. Славна слика **Суд инквизиције**, пуна ужаса и

осуде, такође потиче из тог времена.

ВОЈВОТНИЊА ОД АЛБЕ

Када је изгледало да ће Гоју потпуно обрвати усамљеност и мрзовоља, он је доживео и једину љубав свог живота.

Звала се дона Марија дел Пилар Тереза Кајерана, војвоткиња од Албе. Била је жена тако раскошне лепоте да су је сматрали првом лепотицом свога времена. Имала је 33 године, али је била свежа и нежна као девојчица.

Како је ова лепотица, тако богата и угледна, избрала мргодног и болесног старца? Њихови односи, међутим, нису потпуно разјашњени. Тек, Гоја је сада, први пут у својој каријери, у слике ове младе жене унео ведре тонове, сликајући је безброј пута у најразличитијим позама.

Од тога се изродио велики скандал. Владарева жена Марија Лујза била је љубоморна на војвоткињу, као и многе друге аристократкиње. Тој чедној љубави додали су много прљавштине и почела је немилосрдна хајка.

Дворски сликар Гоја пао је у немилост. Свемоћна и немилосрдна католичка црква искључила је војвоткињу од Албе из својих редова и убрзо је послала у прогонство.

Гоја јој се добровољно придружио али није престао да слика. Из тог времена су нарочито познате две слике, два ремек-дела светског сликарства: **Одевена маја** и **Нага маја** (маја је био назив за лаку жену из мадридског предграђа).

Двадесет трећег јула 1802. војвоткиња од Албе се тајанствено разболела и убрзо умрла. Говорило се да је отрована.

ОДЕВЕНА И НАГА МАЈА

За Гоју је ово био ударац од којег се није опоравио до краја живота. Постао је усамљенији и меланхоличнији но икад. Поготово када је чуо да је сву војвоткињину имовину опљачкала управо сама владарка и у своме салону разметала се Гојиним сликама **Одевена маја** и **Нага маја** због којих су војвоткиња и он били раније тако жестоко нападани.

Његове нове слике сада су више дивље, експресивније, изразитије боја, друштвено још ангажованије, нарочито под утицајем нових француских сликара. Оне одају пренадражену машту, на њима врве вештице и ђаволи, разбојници и просјаци, изобличени болесници и лудаци, разна чудовишта, сподобе са свињским главама, људи са реповима и главама совуљага...

Наполеонов упад у Шпанију донео му је нову тему: ужас рата.

Када је 2. маја 1808. изишао из куће да прошета мадридским улицама, Гоја је био очевидац стравичног призора. Почела је побуна Мадриђана која је завршена стравичним покољем Шпанаца.

Касније је на двома сликама — **2. мај** и **3. мај** — овековечио крик освете побуњене масе и свирепост окупатора. Светско сликарство није дотле знало да слике могу бити толико документарне и истините, а истовремено и толико уметничке, чак лирске.

Рат је уништио Шпанију. На побуну народа, Французи су одговорили терором. Гоја је отишао у родно место, али га је нашао разореним. Овековечио је то сликом **Ратна разарања**.

Убрзо је потучени Наполеон морао да напусти Шпанију. Нови владар Фернандо VII почео је жестоко прогон свих који су сарађивали са Французима. Под удар је дошао и Гоја. На оптужбу да је Наполеонов музеј откупљивао ремек-дела шпанског сликарства, одговорио је да је само желео да слике спасе уништења, а да орден који му је доделио Наполеон никада није ни добио у руке.

Ипак, прогнан је у једну усамљену, забачену сеоску кућицу, само са својом старом служавком Леокадијом јер му је у међувремену породица поумирала.

Наставио је да слика. У страху од лудила и парализе, час је беснео, а час изливао свој бес на слике. Сликао је једино призоре који су га подсећали на пакао, на своје кошмарне снове.

У ПРОГОНСТВУ

У Шпанији политички немири нису престајали. Владе су се смењивале, терор постајао све жешћи, реакција све мрачнија. Повремено је и сам Гоја бивао подвргнут жестоким нападима, подједнако неправедним и бесмисленим.

Гоја је тада донео тешку одлуку. Дуго пригушивани револт експлодирао је у њему. Средином 1824. напустио је Шпанију и емигрирао у Француску наставивши се у Бордоу. Имао је тада пуних 78 година.

Око њега су живееле гомили шпанских избеглица. Сви су они, као и Гоја, сматрали сво изгнанство привременим и веровали да ће се убрзо вратити у Шпанију.

Гоја се осећао потпуно утучен и поражен.

Он, некада славни дворски сликар, миљеник аристократских салона Мадрида, он о кога су се отимали богаташи и лепе жене, животарио је сада последње дане у најирној беди изгнанства.

Ојаћен и несрећан, умро је у Бордоу 1828.

Тек 1899. његово тело пренето је у Шпанију и свечано сахрањено.

Е. М.

ДИВОВИ

Када би Енгес Магскил пожелео да се нашали, пребацио би преко оgrade одраслог коња! Чинио је то с лакоћом јер је био најснажнији човек на свету. Доктори су утврдили да је овај канадски див из

Један од најснажнијих био је Јуџин Сендоу. Енглец немачког порекла. Он је у Лондону имао своју здравствену установу подигнуту новцем који је зарадио као артиста. Његова најуспелија тачка: постављао је тело у

Џо Гринштајн данас има деведесет и три године а још може голим рукама да савије дебелу гвоздену шипку.

1845. године имао обим груди око 180 сантиметара и тежину преко 180 килограма, све самих мишића.

Енгес је био мирољубив човек, али је радо прихватио изазов једног њујоршког боксера који је физички за њим очигледно заостајао (у то време није било правила о тежини противника и сл.)

Док су нестрпљиви кладиоци са узбуђењем очекивали почетак меча, двојица противника су се попели на ринг и руковали. Тог тренутка изазивач је зајаукао од бола и пао на колена: Енгес му је својим „срдчним“ поздравом здружио шаку. Био је то уједно и крај меча.

Историја је забележила и имена низа других људи који су својом снагом чинили чуда. Тако је, на пример, пре шест година Американац Ворен Линколн Тревис подигао постоље на којем је стајало двадесет пет особа. Човек див из Немачке, Емил Нске, на рукама је могао да држи аутомобил, док је Канађанин Луис Сајер успевао да својим мишићима задржи два упрегнута коња.

виду моста а преко њега би прогалописао коњ с јахачем!

Снажни људи нису увек били крупни и високи. Џозеф Луис Гринштајн, познат као Моћни Атом, био је низак растом, имао је само 160 цм висине. Пореклом Пољак, дуго је провео као члан једне руске циркуске дружине, у својству помоћника циркуског снагастра, извесног Воланка. Овај му је стално говорио: „Довољно је да верујеш да си снажан, па да такав будеш“. Џо је послушао савет и убрзо је постао један од најуспешнијих рвача.

Временом се обрео у Америци где је забављао гледаоце вукући по позорници концертни клавира на којем је седело дванаест особа! Такође је с лакоћом, на својој дугачкој коси, могао да држи обешене четири одрасле особе.

На аеродрому Буфала, 1928. године, Моћни Атом је дао да му се коса причврсти за реп авиона. Иако му је, услед трзаја скалп готово одлетео с главе, Џо се читав минут успешно одупирао снази мотора!

НАЈБРЖА ИГ

Хокеј на леду данас је најпопуларнији спорт у Совјетском Савезу, Чехословачкој, Канади... То је изванредно брза, узбудљива, понекад и претруба игра у којој се невероватном брзином крећу и плочица и играчи, а толико исцрпљујућа да се поставе играча мењају на свака два до три минута! Плочица или „пак“ (енг. puck — плочица) кад је удари штапом мајстор овог спорта може да се креће по леду брзином и до 200 километара на час. Направљена је од тврде гуме, пречник јој је 7,62 cm, висина 2,45 cm, а тежина око 200 грама. Право је мајсторство владати њом при тако великим брзинама. Погоотово је деликатан задатак голмана који бране своју капију широку 1,83 метра и високу 1,22 метра.

Плочица се ка голу сме упутити једино штапом (у току игре дозвољено је и шутнути је клизаљком или зауставити руком) који је дугачак 135 cm, а „ударна површина“, односно „лопатица“, широка је 35 и висока 7 cm.

Ударци штапом или лоптом могу бити не само болни већ и врло опасни, па је опрема хокејаша „богатија“ него у било којем другом спорту: сваки део тела им је практично покривен штитницима од разних материјала. Зато хокејаше популарно и називају „ледени оклопници“. Без заштите је једино лице, изузев код голмана који носи маску од тврде пластике, па су повреде лица и најчешће мада нису ретки ни преломи руку и ногу.

Готово да нема хокејаша који на леду није изгубио бар један зуб а

За прво место дуго су се борили »ледени оклопници« Канаде и Сједињених Америчких Држава. Данас су најљући ривали Совјети и Чехословаци, а одличним Финцима важније је да победе Швеђане него да освоје светско првенство

чари спорта тврде да се она играла два века раније у Холандији.

Опонашајући хокеј на трави по леденим површинама Канаде, дечаци су у прошлом веку играли лоптом и разним предметима (комадом дрвета, округлим каменом и сличним) игру која се

много и целу вилицу. Да би појачали узбуђење у гледалишту, амерички и канадски професионалци користе вештачке зубе и животињску крв да би „дочарали“ сву оштрину борбе на леду.

КАНАДСКИ ВОЈНИЦИ ЈУРЕ КОНЗЕРВУ

Историја хокеја на леду позната је до танчина. Додуше, има више извора о претечама ове игре у ранијим вековима, али је сигурно да је најближа била енглеска игра „бенди“ из прошлог века премда поједини истори-

звала „шини“. Али, све то је био само увод у историју хокеја.

Данас се поуздано зна да је колевка хокеја на леду Канада. Једна група канадских краљевских стрелаца, стационирана око града у којима је боравила, почела је да се забавља терајући обичним штапом лименке по леду са циљем да их убаце у „гол“ направљен од наслагане одеће. Тако је 1855. године „рођен“ хокеј на леду.

Врло брзо нова игра се из Кингстона проширила у Монреал и Халифакс. Ипак, прва правила написана су тек тридесет година касније, 1885, на Мек Гил Универзитету у

РА НА СВЕТУ

Монтреалу када је формирана и прва лига у свету састављена од четири тима.

Пет година касније хокеј напушта Канаду и шири се у САД и Европу где је први прихватају Енглези.

Прво велико међународно такмичење, у ствари демонстрација нове игре, одржано је 1920. године на Летњим олимпијским играма у Анверсу (Белгија). Репрезентација Канаде победила је САД и тако постала не олимпијски победник већ светски шампион.

На првим Зимским олимпијским играма 1924. године у Шамонију хокеј се нашао у програму и опет је прва била Канада.

Од тада хокеј на леду је стално у олимпијском програму, а светска првенства одржавају се сваке године.

До педесетих година доминирале су репрезентације Канаде и САД, а тада примат прелази у социјалистичке земље СССР и ЧССР које данас играју најбољи хокеј у свету што доказују и победама над професионалним екипама Канаде и САД. Самом врху светског хокеја припадају још Шведска и Финска, затим обе Немачке и Пољска. Југославија је у другој квалитетној групи

земаља, а највећи успех постигли смо 1968. на Олимпијским играма у Греноблу када смо били први у „Б“ групи. Иначе, наш први наступ на светској сцени био је 1939. године и тада смо изгубили од Чехословачке са 23:0 и Швајцарске са 22:0, а са Белгијом смо играли нерешено 3:3.

ПРВА УТАКМИЦА — У ЗАГРЕБУ

Југославија је једна од првих земаља у којој је почео да се игра хокеј када је ова игра прешла Атлантик. Тако је прва утакмица одиграна у Загребу 1924. године и ХАШК је победио ЗКД (Загребачко клизачко друштво) са 4:1. Међутим, „бенди“ се играо знатно раније — познати спортистки радник доктор Франо Бучар „донео“ је ову игру у Загреб по повратку из Шведске још 1894. године.

Ипак, прво клизалиште направљено по хокејашким прописима израдио је инжењер Станко Блоудек 1927. године у Љубљани. Ускоро су направљена клизалишта у Загребу и Карловцу.

До II светског рата „центар“ је остала Љубљана па нас је, на минутом светском пр-

венству, заступала заправо комплетна екипа Илирије из Љубљане појачана са три играча из Загреба.

По завршетку II светског рата титула најбољег пресељава се у Београд и низ година припада Партизану за који игра готово комплетна репрезентација Југославије, од голмана Душановића до Реноа, Давида, Белића, Мијушковића, Пелца, касније Крајшића и Уршића, браће Ладошки и других. Но, веома заслужни за успехе београдског хокеја били су и поједини странци који су играли у редовима Партизана, пре свих Канађанин О'Нил који је и до данас остао легенда нашег хокеја.

Средином педесетих година титула се сели у Јесенице и данас су наши најквалитетнији тимови Јесенице и Олимпија (Љубљана), а нагло напредују, захваљујући вештачким клизалиштима, и Медвешчак (Загреб), Цеље, Партизан и Црвена звезда (Београд).

ПЛАЋЕНИ КАО ФУДБАЛЕРИ

Али, вратимо се почецима хокеја у Канади и САД за које је везано и најквалитетније и најатрактивније такмичење

хокејаша на свету. Ради се о канадско-америчкој лиги или НХЛ (Национална хокејашка лига), такмичење за „Стенли куп“ у којем шест тимова игра сваки са сваким по десет утакмица током сезоне!

„Стенли куп“ основан је 1893. године, три године пошто је хокеј стигао у САД. Тада је, наиме, одлучено да се оснује мешовита лига (први професионални клуб основан је 1903. у Мичигену, САД) чији би победник добио награду генералног гувернера канадског доминиона. Те године то је био Фредерик Артур, лорд Стенли од Престона, и он је даровао пехар за победника. Мада је тај трофеј вредео једва педесетак долара, ипак је сер Стенли доживео част да се и данас ово такмичење одржава под његовим именом.

Клубови који учествују у „Стенли купу“ су професионални, а гледалишта су увек распродата унапред за читаву сезону. Најбољи професионалци у НХЛ лиги плаћени су као и врхунски фудбалери у Европи, а многа имена постала су праве легенде.

Поменимо само двојицу: Горди Хоу је запамћен као најбољи стрелац свих времена јер је у сезони 1963/64. године сакупио,

погоцима и „асистенцијом“, чак 554 поена!

Френк Махалич, играч нашег порекла, први је за кога је плаћено милион долара (један долар око 29 динара) да би прешао у „Торонто мејпл ливс“ (Јаворово лишће из Торонта). Имао је тада само 23 године.

Али, није само ривалство канадских и америчких хокејаша оно које узбуђује свет. Познато је да су љуги ривали и СССР и ЧССР и да су 1969. године, после победе Чехословака над Совјетима на Светском првенству у Бечу, на улицама Прага и других градова ЧССР забележене до тада невиђене демонстрације одушевљења по улицама и локалитетима.

Још је, можда, интересантнији однос Швеђана и Финана. Швеђани су били и светски прваци и играју, реално, бољи хокеј од играча „земље хиљаду језера“, али када се деси да Финци победе у међусобном сусрету, а то није редак случај, онда славе почиње још ту на леду да би се пренело на читаву Финску. Није мало оних који тврде да би Финци, када би сваку утакмицу играли са толико жара као што то чине против Швеђана, можда били и светски прваци! Овако, задовољавају се да буду међу првих шест нација у свету, али зато њихови најбољи играчи неретко одлазе као професионалци у канадске и америчке клубове што чине и Швеђани.

Ипак, већу цену на америчком континенту постижу Чехословаци, а највеће понуде — али без позитивног одговора — менаџери из САД и Канаде нудили су играчима из СССР-а приликом гостовања и оне су се кретале и до неколико милиона долара (за Третјака, Јакушева, Михајлова, Маљевца, Харламова).

Последњих година и неки наши врхунски играчи наступали су као професионалци по европским земљама (Холандија, Аустрија, Италија...) што не ремети њихов статус репрезентативаца јер Међународна федерација за хокеј на леду, да би побољшала квалитет својих такмичења (слично као и тениска) дозвољава окршаје између аматера и професионалаца.

Тренутно је хокејашка сезона у пуном јеку. Не само код нас већ и у свим земљама северне Земљине хемисфере. Ова динамична, брза, атрактивна а понекад и груба игра има своје бројне присталице а и они који се за хокеј на леду много не интересују морају да признају једно: бржу колективну игру свет до данас није измислио.

Родољуб Марковић

СПАС ЗА БЕЗУБЕ И КРЕЗУБЕ

КАД ПРЕДСЕДНИ

Кад би изгубили зубе које им је подарила природа, људи су одувек желели да имају нове. Још пре две и по хиљаде година етрурске занатлије правиле су вештачке зубе од злата и кости који су „пасовали“ готово као природни мада не знамо поуздано у коликој су мери били ефикасни (мислимо за жвакање). Међутим, од тада па до прошлог столећа учињен је веома мали напредак на проналажењу „удобних“ и ефикасних вештачких зуба. Већина људи напросто је трпела то зло. Није се

ним. Енглеска краљица Елизабета I често је морала да доноси важне државничке одлуке у правој агонији у коју је западала због грозних зубобоља. Вештачки зуби били су права реткост у Енглеској тог доба, али краљица је повремено носила извештан број кад би се појављивала пред својим поданицима.

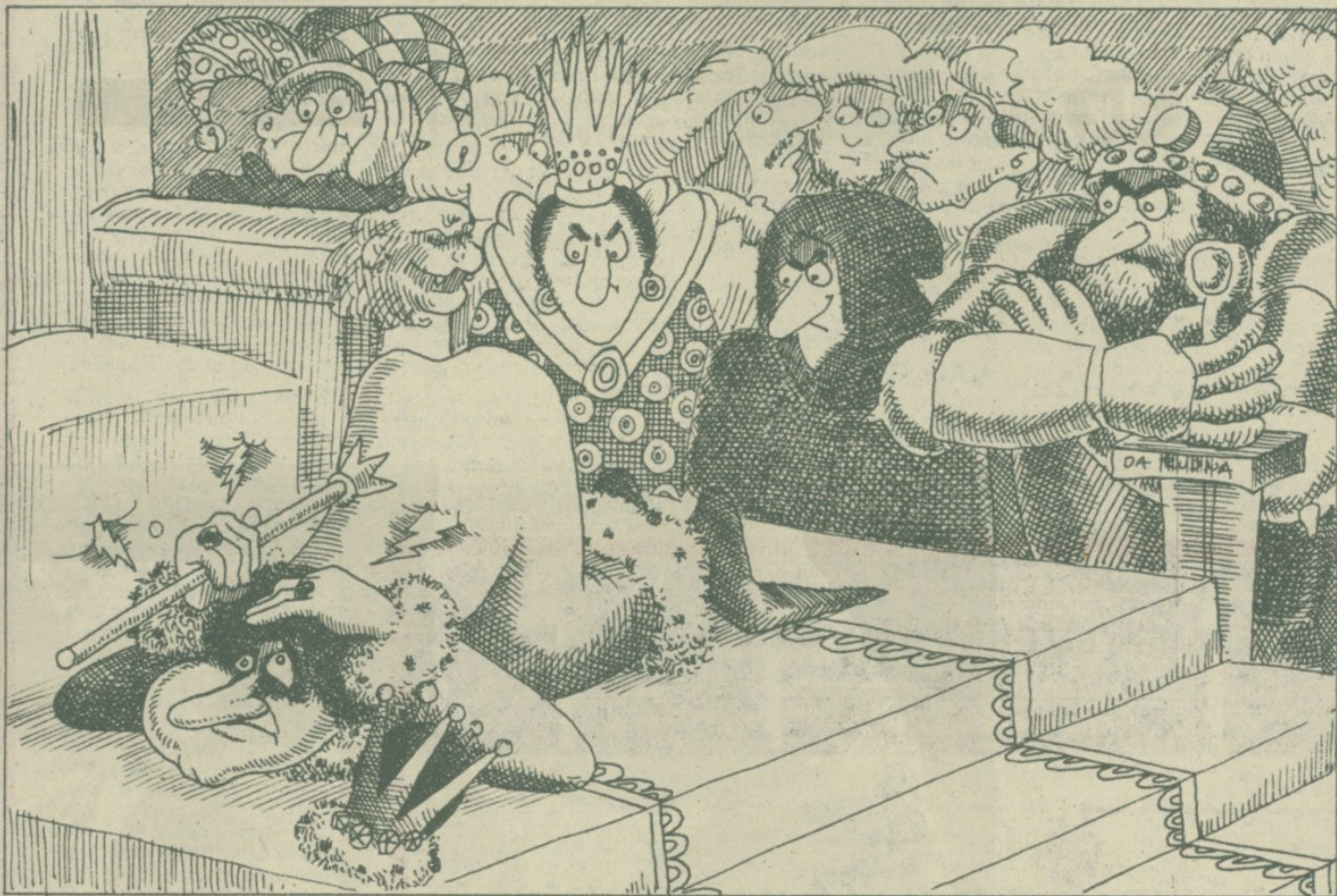
И амерички председник

где цена није играла улогу вештачки зуби су понекад прављени од сребра, бисера или чак полудрагог камена ахата. Најзад је, пре отприлике двеста година, један Француз, после много експериментисања, изумео зубе од порцулана. У почетку су ти зуби били заслепљујуће бели, па им је он додавао разне боје да би изгледали природнији.

људи у постојеће шупљине у деснима.

Сиромашни су често продавали своје зубе, али трансплантације никада нису истински успевале. Понекад су пресађени зуби трајали и по пет година, али су много чешће изазивали инфекцију у устима, а затим испадали. Дуго је цветала трговина зубима мртвих који су се при-

шлог века у још неистражене планинске области Фиџија. Тамо их је заробила једна ратоборна група Фиџијанаца и стрпала у колибу у једном уском кланцу. Бекство је било немогуће. Знали су да ће ту заглавити. Кад су поглавица и неколико његових људи ушли у колибу, једном од мисионара пала је на ум спасоносна идеја.

много знало о хигијени уста, а зубарски посао често су обављали разни надрилекари и шарлатани који су путовали од места до места и вадили зубе, нарочито на вашарима.

ГАДАН ПРОБЛЕМ

Историјски записи не говоре много о зубима. Међутим, здравље краљева, генерала и политичара сматрало се веома важним. Често је утицало на то какве ће одлуке они донети, а те одлуке могле су да утичу на судбину милиона људи. Зубобоља чини човека нервозним и зловољ-

Џорџ Вашингтон патио је најпре од кварних зуба а касније, кад је остао без њих, и од својих лажних зуба. Жуљали су му десни, причињавали бол док је јео и сметали док је говорио. Гадан проблем за једног председника државе!

Вашингтонови лажни зуби били су начињени од слоноваче која је у то време представљала најпопуларнији материјал за израду вештачких зуба. На жалост, слоновача није била особито практична јер је после краћег времена почињала да трули у устима. Злато је било боље, али много скупље. Тамо

Појединачни порцулански зуби и данас су још у великој употреби.

МИСИОНАР ПЛАШИ ФИЦИЈАНЦЕ

Одувек је било лакше заменити неколико изгубљених зуба него читаву „гарнитуру“ у горњој или доњој вилици. Неки лекари су се извештили за ту врсту замене закачијући или привезујући нове зубе за још постојеће, или углављујући их међу њих. Неко време било је у моди пресађивање зуба других

чвршћавали за плочице направљене тако да попуне празнине у устима неког паћеника.

Највећи проблем представљала је израда комплетне вилице. Како их обликовати да остану у устима? Коришћене су разне врсте опруга које су повезивале горњу и доњу протезу, али то се понекад завршавало на тај начин што је читав „машинерија“ испадала из уста, на велико запрепашћење свих присутних.

Постоји и једна анегдота за коју се тврди да је аутентична. Два мисионара отишла су средином про-

МОГУ ЛИ Д

Народна изрека каже: „Последај му у зубе, па ћеш знати колико година има“. Заиста, здрави зуби су знак доброг здравља и младости, али мало коме полази за руком да избегне сусрет са зубарском бушилицом и сачува здраве зубе. У последње време многи се питају: зар није могуће уместо изгубљених одгајати нове, природне зубе?

Без обзира што се ово питање може сарстати у категорију фантастичних, савремена наука успела је да у том правцу начини изванредан корак. Совјетски научници из Дагестана, аутономне републике на Кавказу, успели су да разраде метод пресађивања такозваних „зубних заматака“, заправо зуба који још није изникао.

Професор Могамед Максудов који је руководио овим истраживањима каже да је слична идеја рођена још у прошлом веку кад су и вршени експерименти пресађивања зуба код животиња, али без неког успеха, па је то утицало да су се људи према сличним подухватима односили са сумњом. Медицинска наравно није била скептична — она је гајила наду и веровала у успех.

У Дагестану се овај правац почео развијати пре десетак година кад се приступило експериментима пресађивања зуба, односно зубних заматака. Пред научнике су искр-

КА ЗАБОЛИ ЗУБ

Одједном је пустио да му лажни зуби искоче и задржао их за тренутак на врху језика. Муњевито их је увукао натраг у уста, а онда пустио да поново искоче напоље. Фицијанци су били запрепашћени. Како је могуће да неко изводи такве ствари са својим зубима? Мисионари су сигурно неки велики врачеве, закључили су домороци, па су им дозволили да оду.

Почетком 19. века, један амерички дентиста схватио је да би се принцип атмосферског притиска могао применити и у зубарству.

Ако би плочица са зубима била прецизно урађена, тако да не остане ваздуха између ње и непца, ваздушни притисак би је одржавао на месту захваљујући атхезији (пријањању две различите материје). Међутим, морало је да прође још много година пре но што су могле да се израђују довољно добре протезе да би овај метод функционисао и да би се напустиле незграпне опруге. Одлучујући корак начињен је проналаском вулканизиране гуме: сада су људи имали на располагању један нов, лако обрадив

материјал за израду основица у које су се углављивали вештачки зуби. Гума се могла моделирати да тачно одговара облику уста, а сем тога била је јефтинија тако да су и сиромашнији људи стекли прилику да добију вештачке зубе.

Данас се протезе израђују од пластике која се може моделирати и природно обојити да одговара сваком пацијенту. И тако, показало се да је најбољи материјал који је до данас изумљен за израду вештачких зуба и сам — вештачки.

Е. Ј.

А ИЗРАСТУ НОВИ ЗУБИ?

ЕНИПА СОВЈЕТСКИХ НАУЧНИКА УСПЕЛА ЈЕ ДА РАЗРАДИ МЕТОД КОЈИ ОМОГУЋАВА ЛАКО И ЈЕДНОСТАВНО ПРЕСАЋИВАЊЕ ЗУБНИХ ЗАМЕТАНА

сли проблеми слични онима које покушавају да реше специјалисти за трансплантације бубрега, срца или других органа.

Зуби су живи, самостални елементи нашег организма, они имају своје нерве, своје крвне судове. Природно је, дакле, што организам не испољава нарочито „гостопримство“ према пресаћеним зубним замесима. Али дагестански научници су били упорни и годинама су експериментисали на животињама. Заметке, налик на мале махуриће, узимали су од штенета.

Први спити су показали да трансплантирани заметак није у стању да заживи. Пред научницима је искрснуо проблем одбацивања страног тела. Требало је савладати ту препреку. Извршени су многобројни огледи, али су најбољи резултати постигнути кад су зуби ембриони претходно били подвргнути дубоком замрзавању у течном азоту. На тај начин обрађени замеси успели су да за-

живе у 75 одсто случајева!

Кад се показало да су експерименти са животињама успешни, започело се са пресаћивањем зубних заматака и код људи. Ова операција је знатно једноставнија од вађења зуба и може се у принципу извршити код сваког човека, без обзира на узраст.

— Најпре је пресаћиван заметак млађим пацијентима — каже Максудов. — У почетку смо пресаћивали по 3—4 ембриона, а после неколико месеци правили рендгенски снимак. Испоставило се да су се зуби „примили“ а након 4—5 месеци већ су ницали. за годину дана имали су развијене коренове.

Подсетимо се како се формирају зуби. Најпре се појављују млечни — њих 20, а код деце они ничу при крају прве године. Затим, око шесте па све до 14, испадају, а на њихово место долазе стални зуби. Зуби расту све до 18 године.

— Да не бисмо чекали

тако дуго да трансплантирани зуби порасту, поготову кад је пацијент стерилан, разрадили смо једну не тако компликовану операцију која убрзава раст зуба — каже професор Максудов. — Таквим захватом постижемо да зуб комплетно порасте за 2—3 године.

— Експерименту смо подвргли дванаест пацијената који нису имали зубе од рођења или су их услед неке болести изгубили — прича Максудов. — Ова операција није ни компликована ни опасна, чак ни у случајевима кад организам одбацује „туђе зубе“. Ако затреба, операција се може поновити. Узгред речено, код свих дванаест пацијената није забележен ниједан случај „одбацивања“, зато верујем да ће пресаћивање зубних заматака у скорој будућности постати уобичајена појава у пракси лекара-стоматолога.

Р. Д.

ХУИШЕН, А НЕ КОЛУМБО

Јадног Кристофора Колумба никако да оставе на миру. Недавно је кинески историчар Фанг Жонгпу објавио свету своју теорију: много пре Ђеновског морепловца — још у 5. веку — до Америке је стигао будистички свештеник по имену Хуишен.

Жонгпуова тврдња и није тако нова. Синолози (синалогија — наука о кинеском језику, историји, књижевности, уметности) су одавно знали за свештениково путовање до мистериозне земље зване Фусанг, али никако нису могли да се сложе ни где се она налази, па ни да ли су Хуишени путописи истинити или не.

Фанг Жонгпу сада тврди да зна одговоре на оба питања. Хишен, каже, ништа није измислио, а тајанствена земља Фусанг је Америка. Његов главни доказ: камен у облику цилиндра тежак 35 килограма који је 1972. године пронађен код рта Концепшин недалеко од калифорнијског града Санта Барбаре.

Како један једини камен може да послужи као доказ за смелу претпоставку? Па, канал по средини камена, у то нема сумње, обликован је алаткама, дакле дело је људских руку, а облик предмета потпуно је истоветан са кинеском справом коју су њихови морепловци користили за чишћење сидреног ланца од наслага морских алги. Поступак је био једноставан — пустили би „цевку“ да склизне низ уже и тако саструже алге.

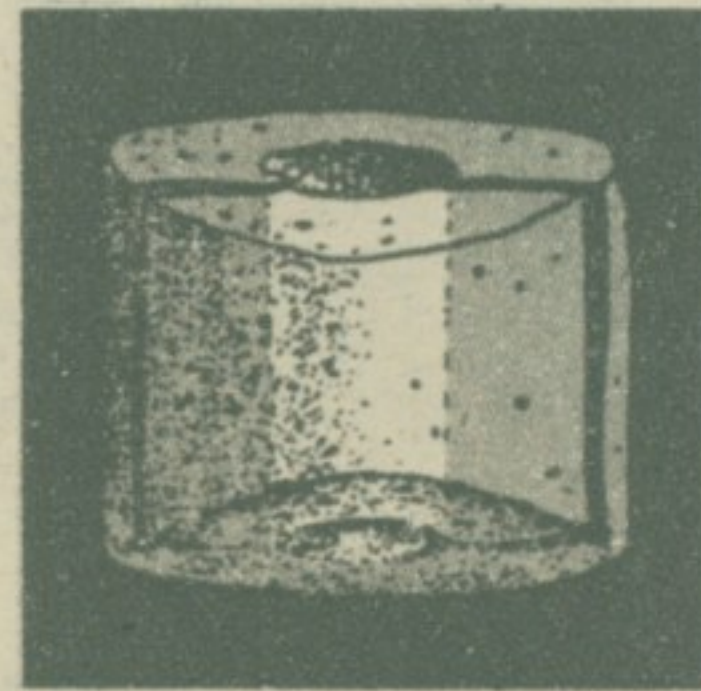
Фангову хипотезу потврђује и откриће америчких спортских ронилаца Вејна Болдвина и Роберта Мајстрела. Њих двојица су 1975. недалеко од Лос Анђелеса извадили камено сидро — опет

веома слично онима какве су некада користили Кинези.

Као што је у науци ред, и овом приликом јавиле су се „неверне Теме“. Амерички минеролог кинеског порекла Чинг Чанг Ву покушао је да датирањем минералних наслага на цевки одреди њену старост.

Како овај метод није потпуно поуздан, јер се минерали таложу неравномерно, то му није пошло за руком. Археолог Виљем Клулоу признаје да нађени камени предмети представљају „примамљиве“, али не и довољно уверљиве доказе.

Што се Фанг Жонгпуа тиче, он чврсто остаје при своме. Већ у 3. веку кинески поморци пловили су Индијским океаном, израчунавали брзину својих лађа, географску дужину. Зашто би онда, пита Жонгпу, претпоставка да су у 5. веку прешли Пацифик и доспели до америчке обале звучала тако невероватно?

Намен у облику цилиндра, тежак тридесет и пет килограма, главни доказ Фанга Жонгпуа.

Dik
Browne

ХОГАР СТРАШНИ

ДОСТА ПЕНТРАЊА, РАЈНОЛДЕ!

ПРЕ НЕГО ШТО СЕ БЕЗ БОЦЕ ЗА КИСЕОНИК ПОПЕО НА МОНТ ЕВЕРЕСТ, АЛПИНИСТА РЕЈНОЛД МЕСНЕР ОСВОЈИО ЈЕ ШЕСТ «ЦИНОВА» ВИСОКИХ ПРЕКО ОСАМ ХИЉАДА МЕТАРА! УВЕК ПОТПУНО САМ

Отац и сестре узалуд га наговарају да се окане опасног спорта, Рајнолд Меснер се не моне зауставити.

свога брата Гинтера кога је, док су силазили са Проклетих планина Нанга Парбата, затрпала лавина. Пуних пет дана, гладан и жедан, узалуд је копао кроз снег у очајничком покушају да се домогне братовог тела. Најзад га је напола смрзнутог пронашла група Индуса и на рукама однела у базу. Уз велике напоре и у последњем тренутку вратили су га у живот. У знак захвалности при одласку им је поклатио ципеле, џемпер, ветровку, све осим једне кошуље.

ИМА ЈЕДНУ МАНУ

Своје успехе Рајнолд дугује темељним физичким и психичким припремама. Сваког дана по два часа проведе у трчању прелазећи, при том, бар један километар успона. Посебно се брине о правилној исхрани. Спава најмање седам часова дневно. Тврди да није тешко прилагодити се било каквим условима. „Тешко је — каже — променити нека схватања, одлучити се. Јер, добро је познато да свако пењање може бити и последње.“

Рајнолд Меснер је највећи светски алпиниста, то више нико не пориче. Валтер Бонати, други италијански великан висина и светски путник, који се још

1965. године повукао и у међувремену написао књигу „Велики дани“, каже да је Меснер последња нада традиционалног алпинизма. Под речју традиционалан он подразумева многе ствари а нарочито поштење и искреност човека у односу на планину. „Меснер је — каже — успео да одбаци маску. Између њега и цина од осам хиљада метара не стоји ништа!“

Успоном на „кров света“ Рајнолд је остварио свој животни сан. Сад му је, међутим, тешко да се заустави. Отац га често саветује да се окане „пентрања“ и пронађе сигурну службу и неки миран посао. Његова сестра често понавља да се радује његовим подвизима, али драже јој је то што га још види живог. Овај „човек лављег срца“, који не воли да га називају суперменом, не боји се ни живота ни смрти, нити хладноће и усамљености. Сматра да је привилегован: успева да се бави оним што му припада истинско задовољство.

— На врхове које освајам никад не побијам заставу, јер сам грађанин света! — с поносом изјављује Меснер.

Овај херој висина има и једну ману: не зна да плива.

Д. В.

сам, вере до висине којима се само млазњаци крећу и где почиње такозвана „зона смрти“.

ЛАВИНА

Меснер је рођен 17. септембра 1944. године у Јужном Тиролу у Италији. Други је по реду од деветоро деце једног учитеља. По занимању је геометар. Три године је студирао машинство на универзитету у Падови, али је, вероватно привремено, напустио даље школовање како би се у потпуности предао свом необичном хобију. Висок је метар и осмадесет а тежак шездесет и пет килограма. (У току последњег подухвата изгубио је безмало петнаест килограма.)

Кад је у јулу кренуо на Хималаје, са њим је пошла и његова пријатељица Мена, Американка индијан-

ског порекла. Следила га је до подножја планине где се налази база — стари тибетански манастир Ронгбук, осамљени кутак међу стенама Долине Мира. Рајнолд је одатле наставио сам, натоварен са двадесетак килограма пртљага: шатор до вољно чврст да одоли и најснажнијим ветровима, плински решо, планинарски пијук (цепин), конопац дугачак педесет метара и неколико клинова. Ни овог пута није понео боцу са кисеоником нити радио-пријемник, већ само најнеопходније намирнице, мини магнетофон за бележење утисака, фотографски апарат и неколико књига. Сам је, као и дотад, финансирао ову своју експедицију. Сматра да његови подухвати нису од заједничког интегитет, па је зато праведно да их сам и плаћа.

— Најлакше је платити новцем — каже он. — Највећа цена је она коју човек плаћа срцем, кожом, животом.

Пре десетак година Рајнолд је био сведок смрти

Рајнолд Меснер спада међу највеће спортисте овог века, ако није и највећи. Бројни љубитељи алпинизма и других спортова широм света, до пре неколико месеци, о њему готово ништа нису знали мада он за то уопште не мари. Августа 1979. године, у јеку сезоне монсуна, без боце са кисеоником и потпуно сам, попео се, северном страном Монт Евереста, на највиши врх света висок 8842 метра. Ова сензационална вест запањила је нарочито стручњаке за спорт и медицину. Сви су се нашли у недоумици: атлетичар изузетних способности, супермен, песник, чудак, филозоф — како назвати неког ко се без неопходне опреме и потпуно

МИР МЕЂУ ЖИВОТИЊАМА

ИГРА МАЧКЕ И МИША ЏЕО

Једног мартовског дана, у Лондону, Крис срнић водила је из обданишта своју петогодишњу сестру Кики. Одједном, тата Деби потрчала је за поштом у један уски пролаз...

ХОГУ
ДА
ЧУМЕТ
СВОЈ
ПОП-
ТУ?

КРИС? ВИДИ
ШТА РАДЕ ОНЕ
ЧИКЕ?

ДРЖИТЕ ИХ!
ВИДЕТЕ СУ
МИ ТИМЕ?
МАСКА МИ ЈЕ
ПОЧЕПА-
НАТ

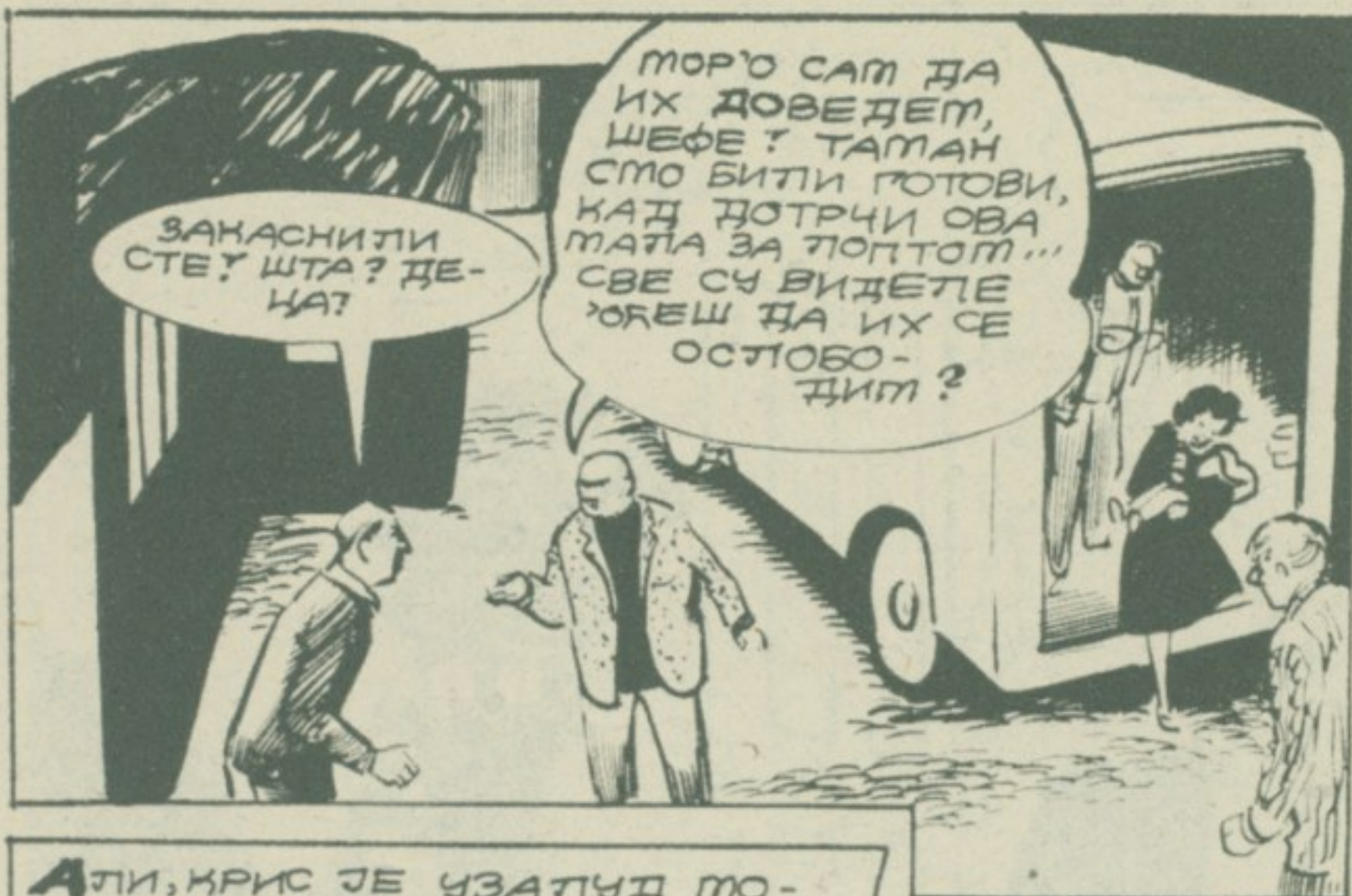

УПЛАНИ?
ПОЖУРИ,
БОЛДИ?

ПУСТИТЕ НАС? НЕБЕЖЕ ВАС ОД-
ТИ? ПОШТИМ ВАС?

1518/1

Али, крис је узатуд мо-
лила...

СТАРИЈА ЈЕ ИСПУСТИЛА ОВО?
ДОНЕО САМ ОВАМО И ТАКО ЊИ-
ХОВ НЕСТАНАК НИКО НЕГЕ ПО-
ВЕЗАТИ С НАМА?

ДЕБИ ИМА
АСТМУ? НЕМОЈ-
ТЕ ЈЕ ПУСТИТИ
У ХЛАДНОТ РАЗ-
БОЛЕБЕ СЕ?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ИНСПЕКТОР МИСЛИ ДА СУ
ДЕЦА ВИДЕЛА ПЉАЧКАШЕ
И ДА СУ ИХ, МОЖДА, ОНИ
ОДВЕЛИ? ПОКУШАЈТЕ ДА
НЕ БРИНЕТЕ? ЧИНИМО СВЕ
ШТО МОЖЕМО?

КАСНИЈЕ...

А, АКО ОДПЧ-
УЕ ДА СЕ ОТА-
РАСЕ ДЕНЕ?!
ТО ЈЕ СТРАШ-
НО?

МОЖЕМО ЛИ УЗЕТИ ОВУ СЛИКУ
ДА УМНОЖИМО И РАЗДЕЛИ-
МО ПОЛИЦИЈИМА?

ШТА БЕМО СА
ДЕЦОМ КАД
СЕ БУДЕМО
РАЗИПЛА-
ЗИЛИ?

САМО САМ СЕ ПРАВИЛА
ДА СПАВАМ... ТАОНИ?
СТРАШНО? МОРАМ НЕШТО
СМИСЛИТИ?

СЛЕДЕКЕР ЈУТРА...

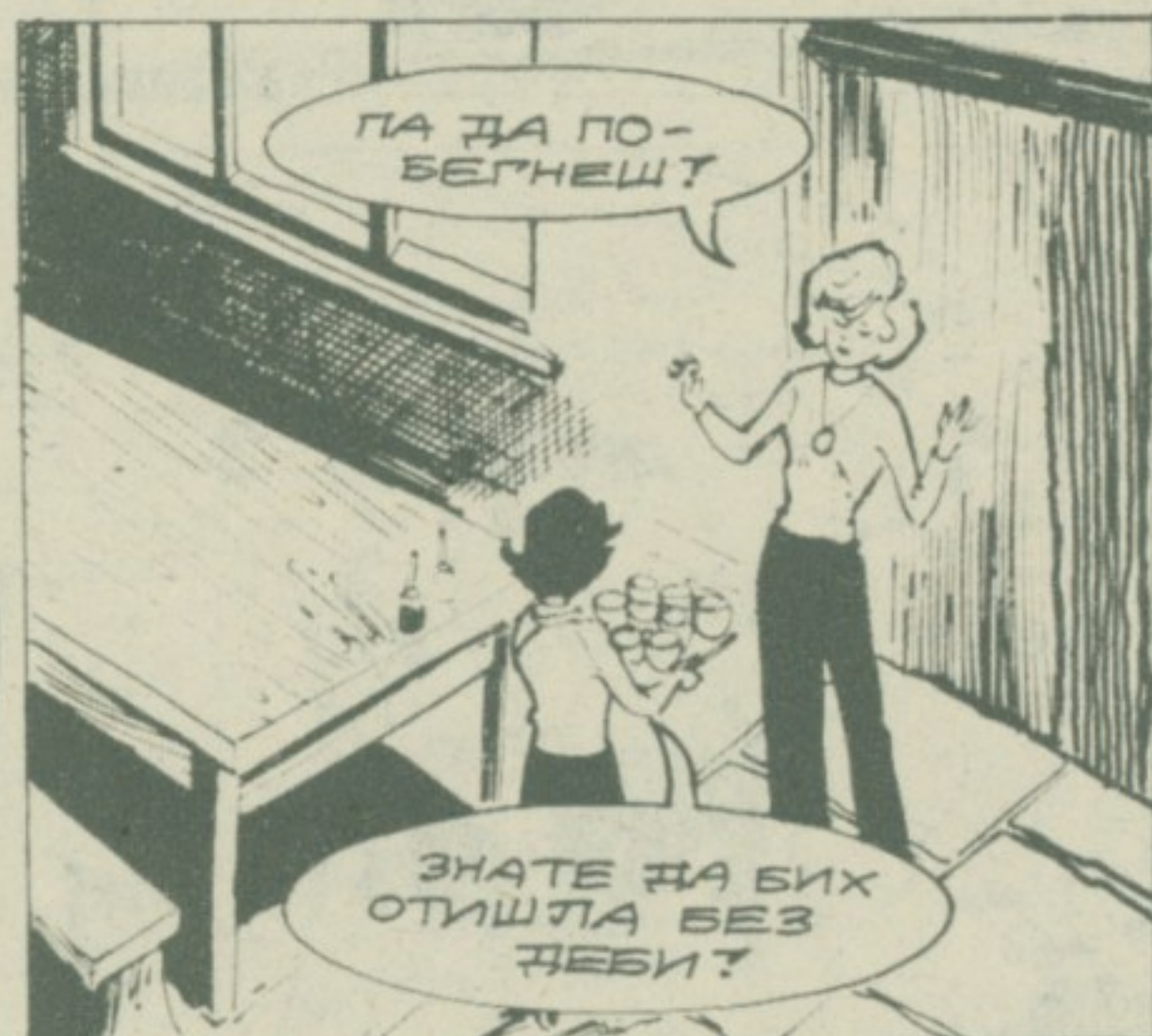
ЗАШТО ИХ НЕ ПУСТИШ ДА ОСТА-НУ ОВДЕ, СТАНЕ?

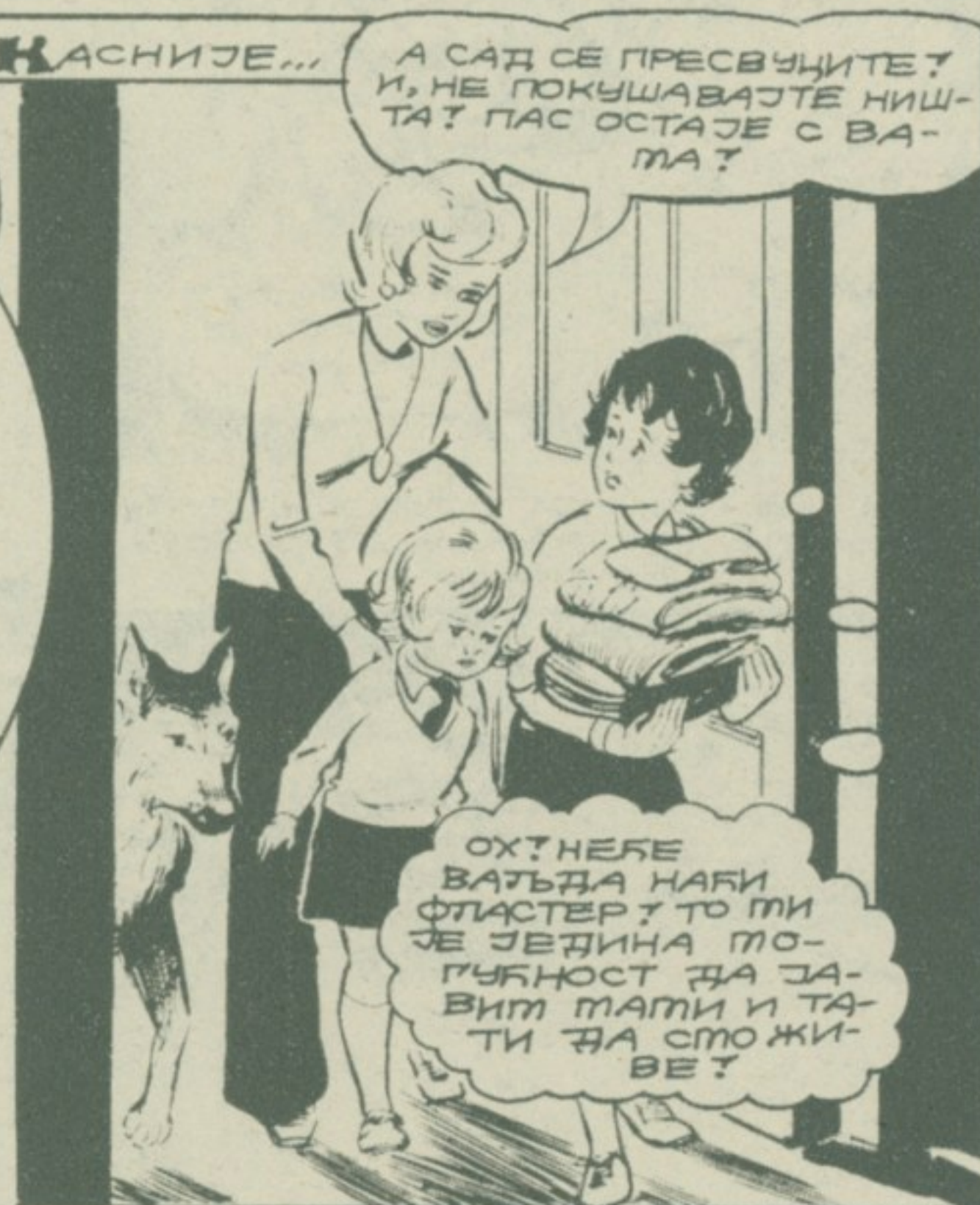
ПРВО ЈЕ ОБЈАВЉЕНА ВЕСТ О ПЉАЧКИ, А ОНДА...

МДП-7-7-790

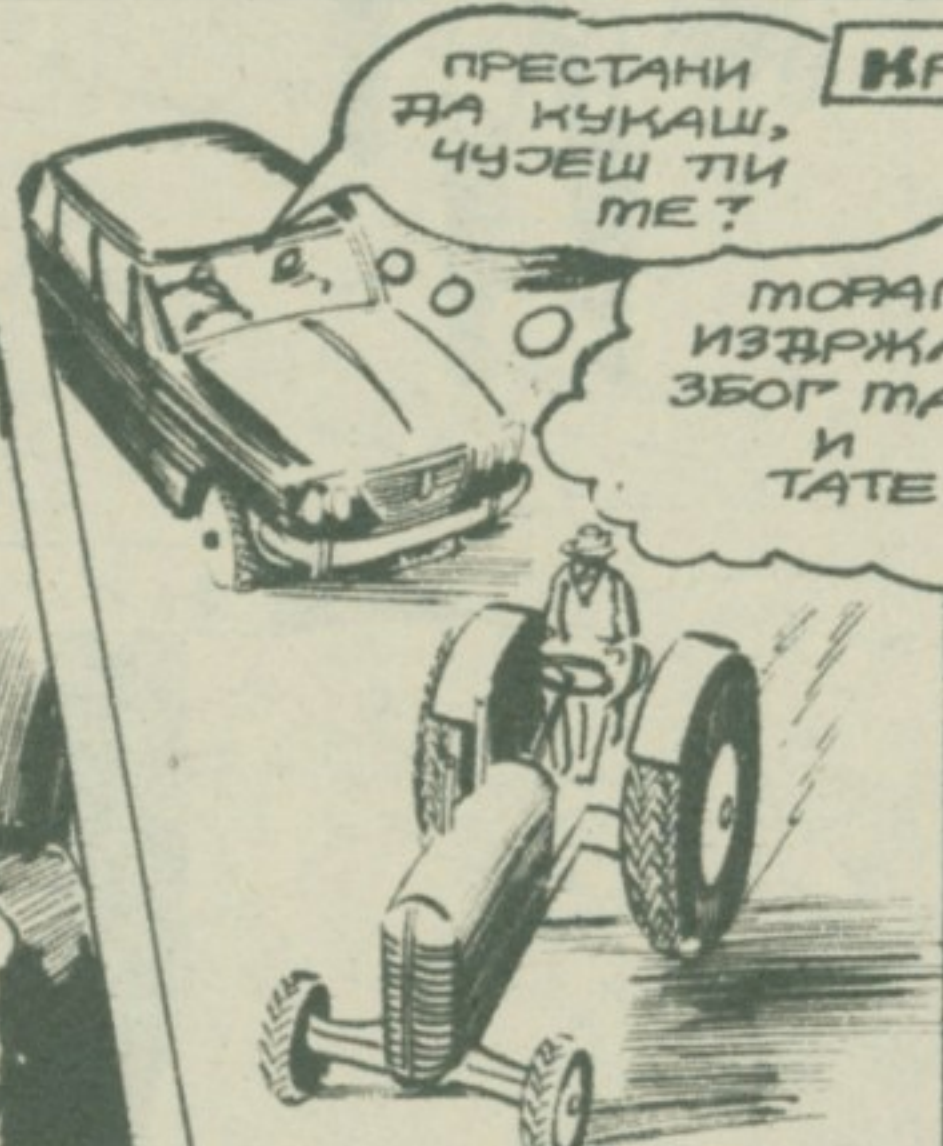

ВОЗИТИ СУ СЕ НЕКО ВРЕМЕ, МАД...

КРИС ЈЕ ОДЛИЧНО РИТУМИЛА...

КРИС ЈЕ ЧЕКАЛА ДОК СЕ НИСУ ПРИБЛИЖИЛИ ТЕЛЕФОНСКОЈ ГОВОРНИЦИ...

ООХ? ДАЈТЕ ДА СЕ НАСТОЈИМ НА ГОВОРНИЦУ? ВАЗДУХ БЕ МИ ПРИЈАТИ?

ПОСЛЕ ПАР МИНУТА, ПОНОВО СУ КРЕНУЛИ...

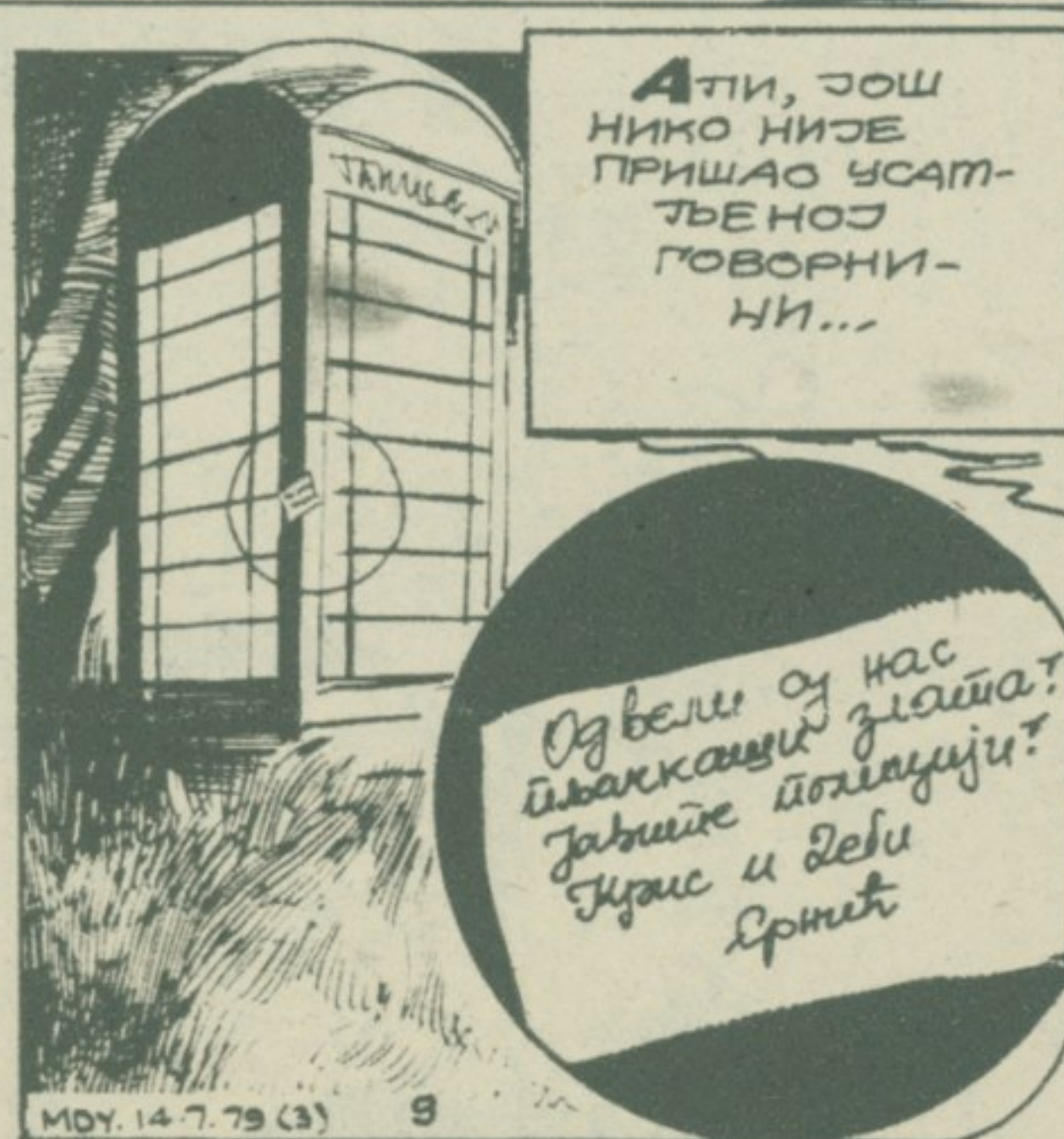
КАСНИЈЕ...

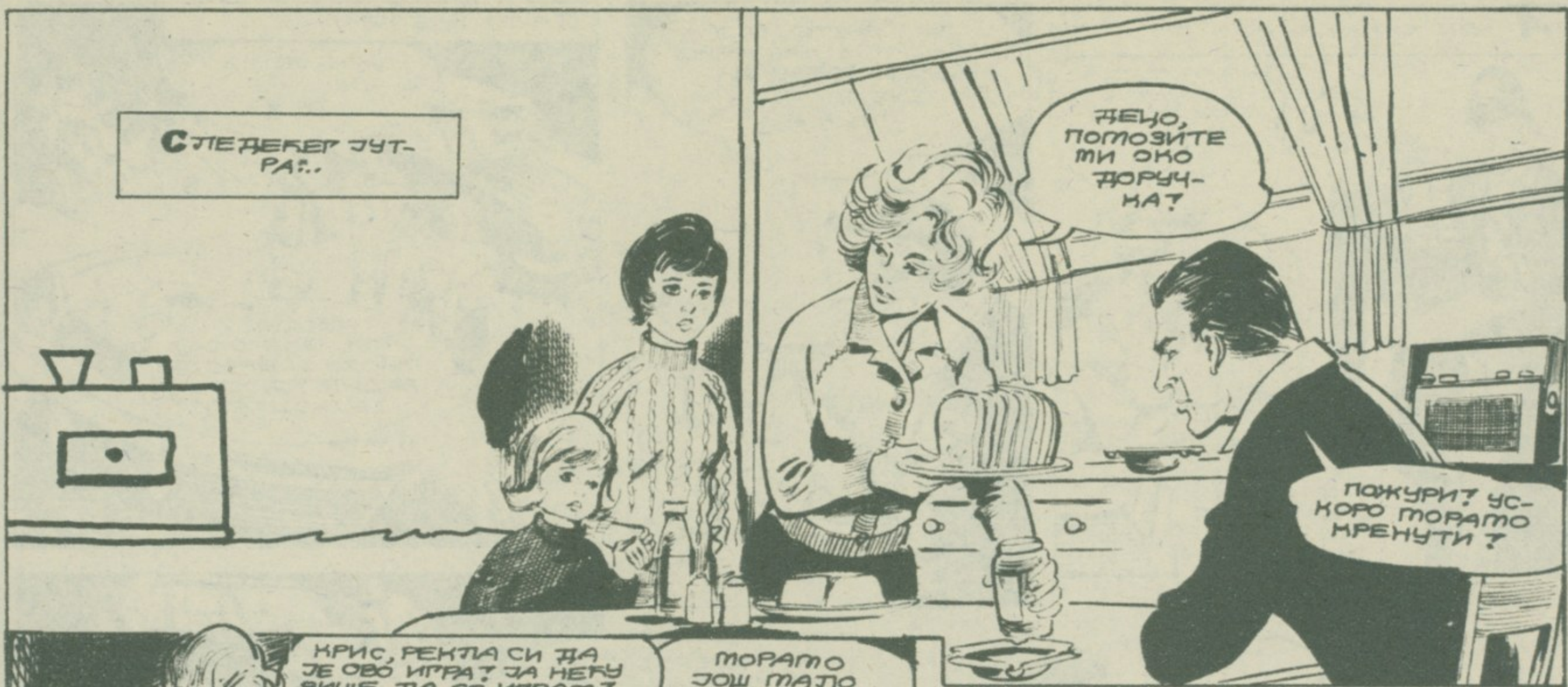
4 КОД СРНИГА...

3А ТО ВРЕМЕ...

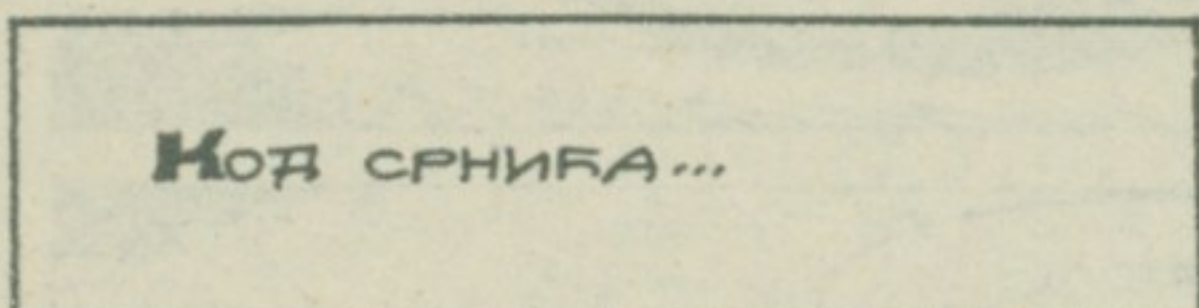

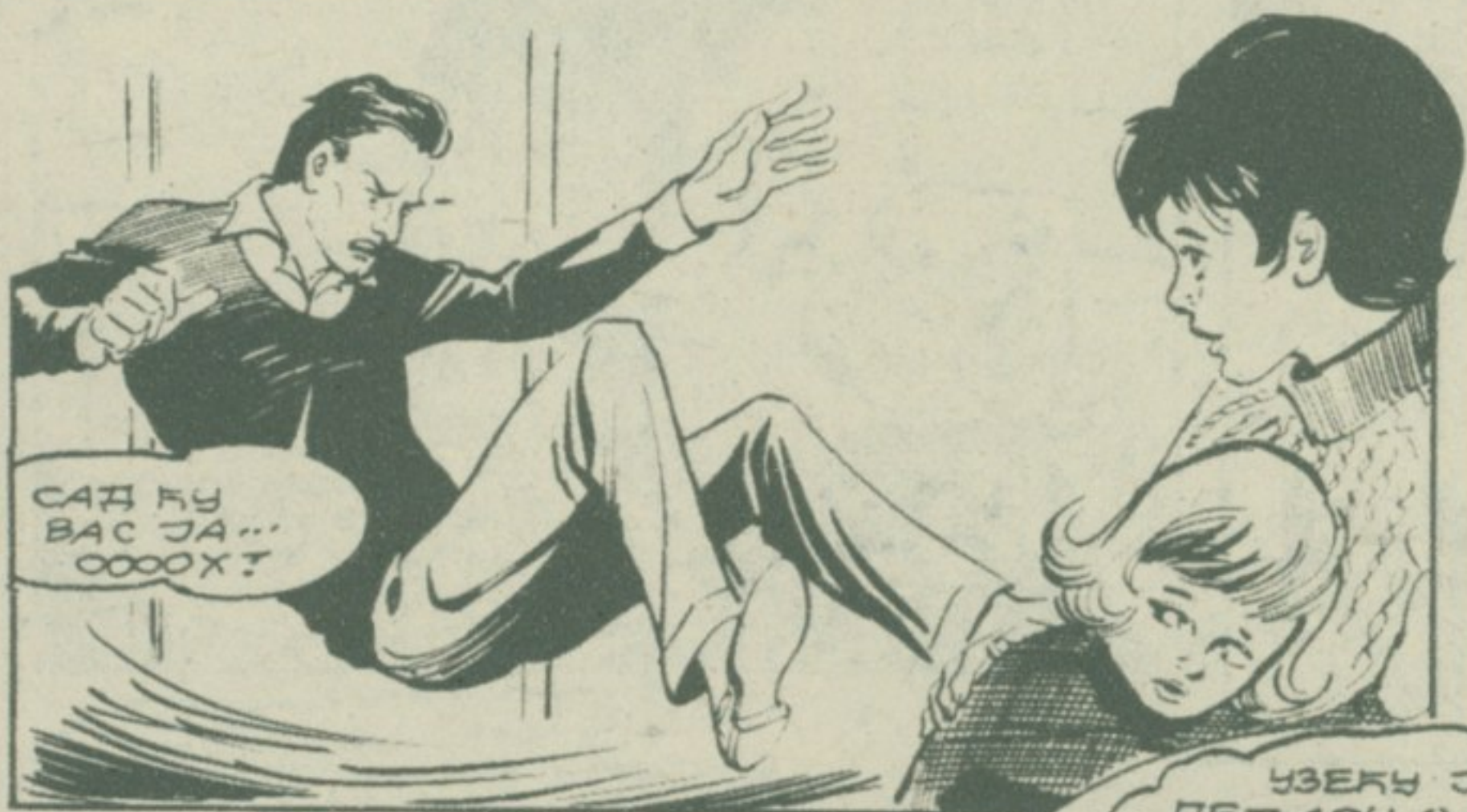
СТЕ ДЕКЕР ЈУТ-РА...

У МЕЂУВРЕМЕНУ, ДВА АУТО-СТОПЕРА НАШЛА СУ ПОРУКУ...

БИО JE TO СИД, ЈЕДАН ОД
ЧЛАНОВА БАНДЕ...

ПОБЕТЕ ДА
ПОБЕГНЕТЕ?
А, НЕ МОЖЕ ТО
ТАКО?

БЕЖИ,
ДЕБИ?

ТИ, МАЈА ДИВЉА
МАЧКО? ПОКАЖИ
ТИ ЈА?

НЕ МОГУ, УХВА-
ТИО МЕ ЈЕ...

ПОЈОВО СУ ЗАТВОРЕ-
НЕ? СТАРИЈА ЈЕ БЕЗ
СВЕСТИ? ПОСТАЈЕШ
НЕПАЖЉИВ, ШЕФЕ?

ЧЕКАЈ САМО
ДОК СЕ ТА КЛИНИКА
ОСВЕСТИ? ПОКАЖА-
ЋУ ЈА ЊОЈ?

ЕВО МЕ? ХЕЈ,
ШТА СЕ ДЕ-
СИЛО?

ПРЕВАРИТЕ
СУ МЕ И ПОКУ-
ШАЛЕ ДА ПОБЕГ-
НУ? МОЖДА ЈЕ
БОЉЕ ДА ЗАБО-
РАВИМ ИДЕЈУ О
ТАОНИМА И ЧК-
ТОНИМА ИХ?

ОНДА РЕШ
МОРАТИ И МЕ-
НЕ ДА ЧКЛО-
НИШ? ЈА НЕЋУ
ДА УЧЕСТВУ-
ЈЕМ У УБИС-
ТВУ?

ДОБРО?
ДОБРО?
СУВИШЕ
СИ НЕЖНА?
АЛИ, НАУЧИ-
ЋУ ИХ ПА-
МЕТИ?

НЕ ТУЦИ ДЕ-
БИ, ПОЛИМ ТЕ?

НЕ БРИНИ?
НЕЋУ?

НАСНИЈЕ, ТОГ
ЈУТРА...

КАД БИХ МОГ-
ЛА ДА НАДМУД-
РИМ ЛИСА И ПО-
ШАЉЕМ ЈОШ
ЈЕДНУ ПОРУКУ
ПОЛИЦИЈИ?

ОТОВАЧ
ХЛЕБА ШТО ГА
ЈЕ ВЕРА ЈУЧЕ
КУПИЛА, МОЖЕ
МИ КОРИСТИ-
ТИ?

ТОМОВА
ПЕКАРА
НОТФОЛК

ВЕРА
ПРОВОДИ
САТЕ И
САТЕ
ШТИНКА-
ЈУБИ
СЕТ

ДА ОДНЕСЕМ
СТАНУ
ЧАС?

НИ СЛУЧАЈ-
НО? ЧУВАЈ
ГА СЕ? ЈА
БУ МУ ОД-
НЕТИ?

А ЈА БУ
УЗЕТИ РУЖИ-
КА ГА
ТОЛИКО
ДА
НЕГЕ НИ
ПРИМЕ-
ТИТИ ...

НАСНИЈЕ...

ГДЕ ДА
ОСТАВИМ
ПОРУКУ
ДА ЈЕ
НАБУ, А
ДА МЕ ЛИ-
САЈ НЕ ПРИ-
МЕТИ?

ПЕКАРА
НОТФОЛК
ПЛАКАШИ
НАС ДРЖЕ У
БРОДУ НА РЕ-
ЦИ.
Крис
Врети

МОРАМ
НАћи
НАЧИН?

ПОПОДНЕ...

ВЕРА,
ДА ИЗБА-
НИМ ОВО
БУБРЕ?

ТРАЖИШ
ШАНСУ ДА
ПОБЕГНЕШ?
И ЈА БИХ
МОГЛА
С ТОВОМ?

А И ЈА САМ
ЧУДНА? ШТА СЕ
БАКРЕМ С ОБИ-
МА...

СТВАРНО?
А ПОКУШАВА
И ДА НАМ ПО-
МОГНЕ... МО-
РАМ ТО РЕ-
БИ ПОЛИЦИ-
ЈИ?

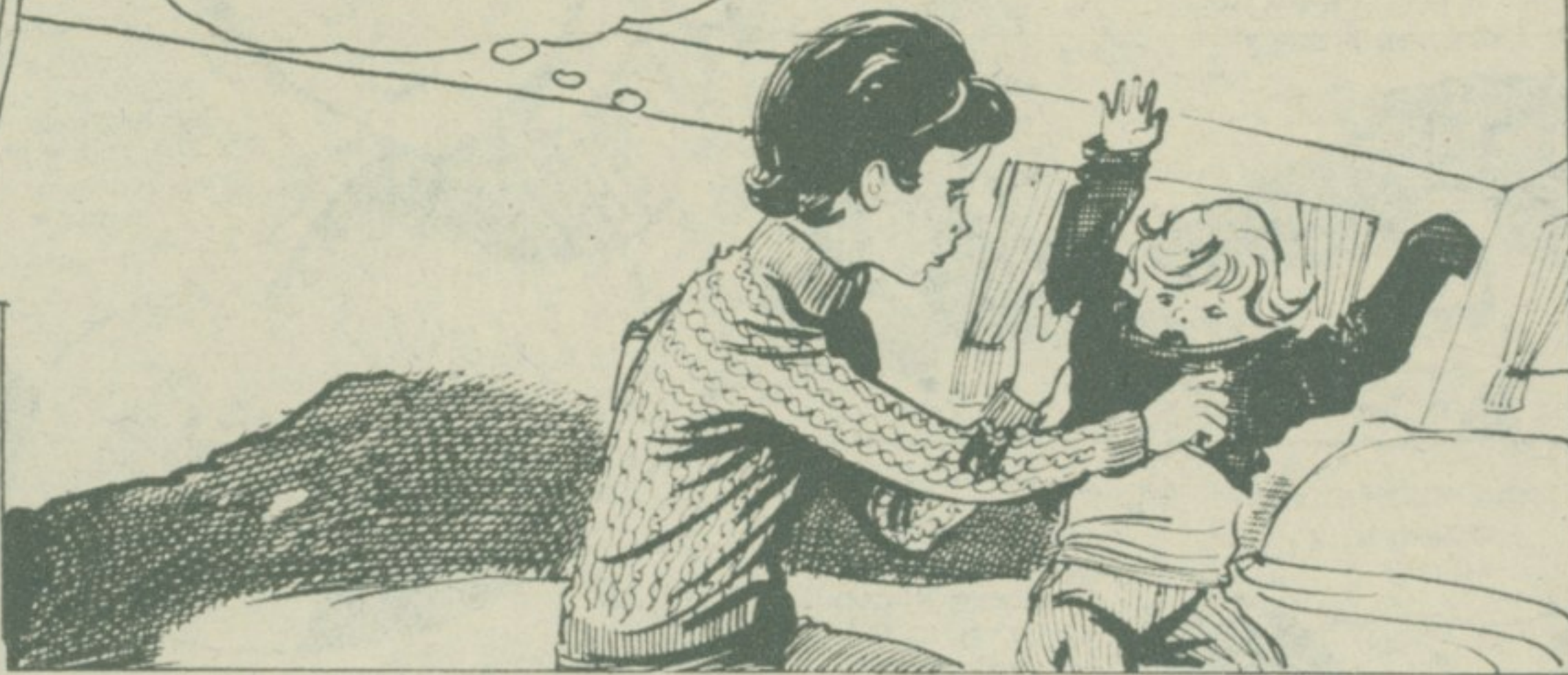
ПОРУКА ЈЕ У ОНОЈ
БОЈИ? СЛАБА ШАНСА
ДА ЋЕ ЈЕ НЕКО НАћи
И ПРЕДАТИ ПОЛИЦИ-
ЈИ?

НАКОН НЕКОЛИКО ДА-
НА...

БЕГ ЧЕТИРИ ДА-
НА ЈЕ ПРОШЛО ОД
КАКО САМ ПОСТАЛА
ПОРУКУ? СИГУРНО
ЈЕ НИКО НИЈЕ
НАШАО?

СУВИШЕ
МЕ СТЕ-
ЖЕШ?

ТАКО СЕ
ПЛАШИМ?
АЛИ МОРАМ
ДА ИЗГЛЕ-
ДАМ ВЕСЕЛА
И ЗБОГ ДЕ-
БИ?

КАСНИЈЕ, ТОГ ДАНА...

ПОГЛЕДАЈ
КАКО ТЉУДИ
ЗАРАБУЈУ
РЕКУ?

ХАЈДЕ
ДА ТО
ПОКУ-
ПИ-
МО?

ВИДИМ КАО ДА
ЈЕ НЕКО ПИСМО
У БОНИ?

ДА ПО-
ГЛЕДА-
МО?

ПТЪАЧКА-
ШИ...

ДА? И
КРИО СР-
НИЈ? МОРА-
МО ЗАВИТИ
ПОЛИЦИ-
ЈИ?

ТОМОВА
ПЕКАРА
НОРФОЛК
ПТАКАМИ
НАС ДРЖЕ

ЗА ТО ВРЕМЕ НА
ЈАХТИ...

СИД СЕ ВРАТИО?
КОЈА СУ ТУ? МОЖ-
ДА НАПУШТАМО
БРОД? КАКО ДА
ЗАВИМ ПОЛИЦИ-
ЈИ?

ИДИ У КАБИНУ?
СТАН 'ОБЕ ДА
РАЗГОВАРА СА
СИДОМ?

ОК? ШТА
САД
СПРЕ-
МА?

ПОШТО СУ ДЕЧАЦИ ОДНЕЛИ ПОРУКУ ПОЛИ-
ЦИЈИ...

ЈЕ П' СВЕ СПРЕМ-
НО?

ДА? ДОБИЛИ СМО
ПОЈАЧАЊЕ И ОД
СКОТЛАНД ЈАР-
ДА?

МОУ. 4-8-79. (12)

ПОЛИЦИЈА ЈЕ ПАТРОЛИРАЛА РЕКОМ...

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ОДЈЕДНОМ...

НДУ 4-8-79(2)

ПОСЛЕ ПОПЛА ЧАСА, АВИОН СЕ СПУС-
ТИО НА ЈЕДНУ ЗАРАВАН НА ОБА-
ЛУ...

ЛИСАН ЈЕ ВОДИО ГРУ-
ПУ НИЗ СТРУЧУ СТАЗУ...

ЛУД СИ?
НИЈЕ ИМА-
ЛА НИ-
КАКВЕ
ШАНСЕ...

КУТИ
И РАДИ
ШТО ТИ
КАЖЕШ?

ЈАКО МОЖ
ЧЛА-
НАК?

СВЕ ЈЕ У
РЕДУ?
САМО ЈЕ
КРИС
ПЛАТА?

ИШЧАШИЛА
САМ ЧЛА-
НАК? БОЛИ
МЕ?

ДОБРО
САМ ОДГЛУТИ-
ЛА? ЧЛАНАК
МЕ БОЛИ,
АЛИ САКРИ-
ЛА САМ РУЖ

НАСНИЈЕ...

К'О ШТО САМ
ТИ РЕКЛА?
НИШТА НИСАМ НАШ-
ЛА МОЈ МАЈЕ? БО-
ЉЕ ПРОВЕРИ СВО-
ЈУ БАНДУ?

АКО ПОТИ-
НИЈА И НАБЕ
ЗЛАТО НА БРО-
ДУ, ИМА ЈОШ
ДОСТА ЗЛАТ-
НИХ ПЕПЕ-
ЉАРА?

ЗА ТО ВРЕМЕ ПОЛИЦИЈА
ЈЕ ПРЕТРАЖИВАЛА
БРОД...

СКОРО ЈЕ СВЕ ОД
ЗЛАТА? ТО ЈЕ САМО
МАЛИ ДЕО УКРА-
ЋЕНИХ ПОПЛУ-
ГА?

ДА, АЛИ ДЕЦА
СУ ВРЕДНИЈА ОД
ЗЛАТА, А ЊИХ ЈОШ
НИСМО НАШЛИ?

НАБЕНА СУ КО-
ЛА? НАПУШТЕНА?
СТО КИЛОМЕТАРА
ОДАВДЕ?

УСПЕЛИ СУ ДА
СЕ ПРОВУКУ КРОЗ
НАШУ ПРЕЖУТЈАД-
НА ДЕЦА?

У ПЕРИ-
НИ...

МОРАМ НАЈИ ОНАЈ РУЖ?
ЛИСАЦ ХРЧЕ, А НАЈАМ
СЕ ДА И ВЕРА СПАВА?

ОХ? УПАО ЈЕ
СУВИШЕ ДУБО-
КО?

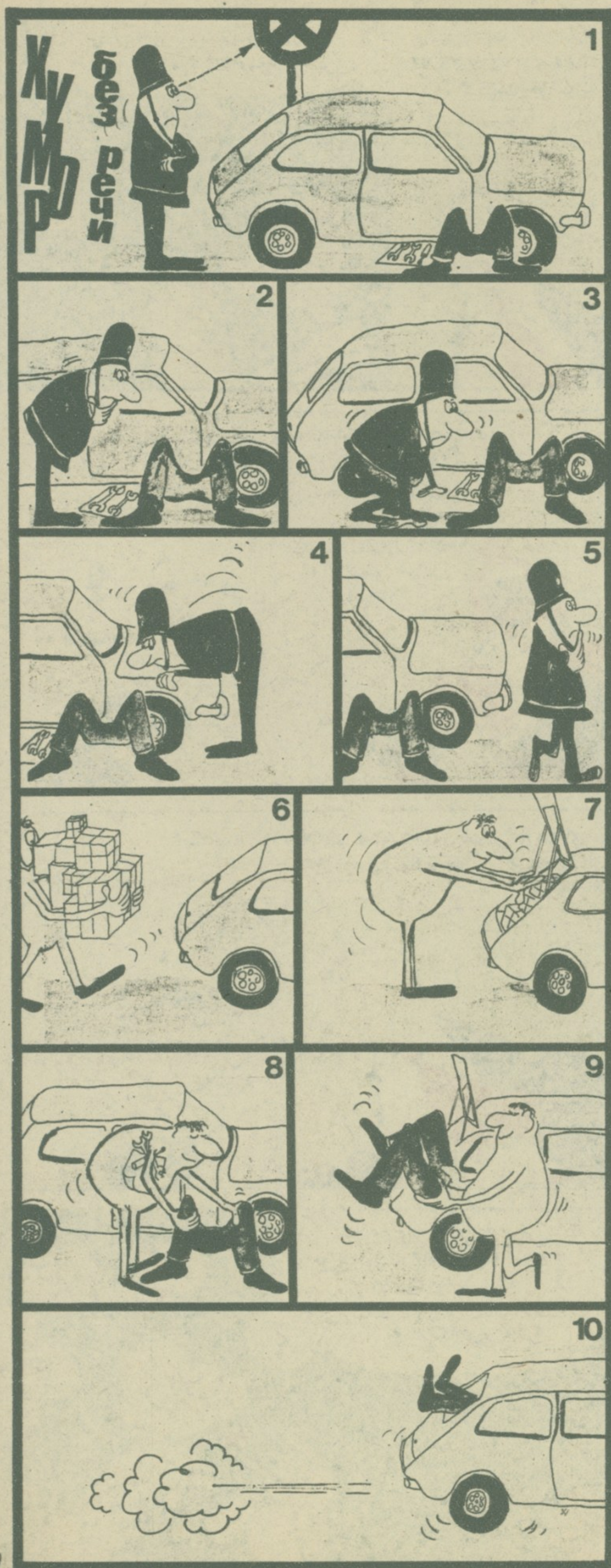
ИЗГУБИЛА САМ ПАТА НЕ
МОЖУ УЗЕТИ ДРУГИ ОД
ВЕРЕ? МОГЛА БИ ДА
ПРИМЕТИ?

НЕ СМЕМ ПЛАКАТИ ГЛАС-
НО, А ОСЕЋАМ ДА ЋЕ СЕ НЕШТО
СТРАШНО ДОГОДИТИ?

НАСТАВАК У СЛЕДЕ-
ЋЕМ БРОЈУ

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

JAT

ВАС ВОДЕ У СВЕТ

ТАЧНИ ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА
ДРУГОГ КОЛА ГЛАСЕ:

1. Варшава се налази на реци ВИСЛИ.
2. Варшавски универзитет је основан 1817. ГОДИНЕ.
3. Старо име Лондона је ЛОНДИНИУМ.
4. Име најпознатијег фудбалског стадиона у Лондону је ВЕМБЛИ.

СРЕБАН ПУТ У ВАРШАВУ И ЛОНДОН

Друго коло ВЕЛИКЕ НАГРАДНЕ ИГРЕ „ЗАБАВНИК И ЈАТ ВАС ВОДЕ У СВЕТ“ је завршено. У нашу редакцију, закључно са 14. јануаром, стигло је 8.000 ваших одговора, већином тачних. Између свих оних који су тачно одговорили на четири постављена питања специјални жири је извукао имена награђених која објављујемо у овом броју.

ПРВЕ НАГРАДЕ:

Четвородневни „ВИКЕНД У ВАРШАВИ“ припао је Катарини Крашна, Старовашка пот 2, Постојна Четвородневни аранжман „ЛОНДОН“ добила је Едина Подиновић, Саве Ковачевића 9, Пријелор

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ доби- ли су:

ЦЕПНИ РАЧУНАР Даворин Холц, Трг слободе 10, Горња Радгона
2 ЈАТ-ОВЕ СПОРТСКЕ ТОРБЕ: Инес Бабић, VI пролетерске бригаде 1/VII Сарајево, и Станислав Бошњак, Соње Маринковић 10, Нови Сад
ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА „МИКИЈЕВ ЗАБАВНИК“ Ирена Пешић, Ц. Лазара 10/9 Лесковац
ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА ЛИСТ „ЗДРАВО“ Надир Харачић, М. Тита 184, Бугојно
2 КОМПЛЕТА ЈАТ-ОВИХ ОЛОВАКА: Даница Злоколица, С. Марковића 148, Жабал, и Златко Будровчан, Хенрика Знидаршића 3/20, Сплит
2 КОМПЛЕТА ЈАТ-ОВИХ ЗНАЧАКА: Зорица Ђирић, Ц. Лазара 148, Панчево, и Славица Стефановска, 4. новември 50, Битољ
КОМПЛЕТ — ЈАТ-ОВИХ ПРИВЕЗАКА Владимир Попов, Др Ивана Рибара 131/II, Нови Београд

5 КОМПЛЕТА „МИКИЈЕ-
ВОГ ЗАБАВНИКА“: Зоран Томовић, Владе Ветковића 24, Косовска Митровица, Маријана Вучуревић, Крсте Мисиркова 65/30, Скопље, Јагош Пајковић, Бул. АВНОЈ-а 49, Нови Сад, Дамир Сарацић, М. Пијаде 5, Гребине, Дејан Стојановић, Николаја Гогоља 43, Београд
5 КОМПЛЕТА „ДЕНИСА“: Дејан Глушчевић, Подварош 5, Пријепоље, Бојана Секне, Кокрица Куратова 47, Крањ, Љиљана Михајловић, 3. октобар 34/14, Бор, Сања Грдинић, Ивана Крндеља 10/IV, Сарајево, Симиша Максић, Херцеговачка 9/а, Зрењанин
10 НАГРАДА У КЊИГА-
МА: Жарко Видовић, Браће Рибара 6/I, Бос. Градишка, Мирко Ренчел, Мурникова 20, Марибор, Цаца Ивановић, Балшића 54, Титоград, Весна Јанићијевић, Зелена гора 54/16, Краљево, Звездана Бакарић, Елерији 9, Копер, Есад Атић, Енвера Шилка 7ц, Тузла, Милош Којић, Ј. Станивуковића 20/14, Шид, Иван Пауновић, Партизански састанак 19, Рушањ, Војкан Бенчић, II булевар 189/5 блок 37, Нови Београд, Зоран Стојановски, Александра Турунцева 516, Скопље
20 КОМПЛЕТА ЗНАЧАКА „ЗАБАВНИКОВИХ“ ИЗДА ЊА: Милан Симић, Анте Богичевића 3/II, Шабац, Иван Камидорац, В. Маслеше 11, Краљево, Мирја-

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Уједињена Краљевина Велике Британије и Северне Ирске је острвска земља. Од европског континента раздваја је канал Ламанш. Северни и западни део је планински, док се јужним и источним делом простире равнице. Енглеска држава је настала у 9. веку. Данас је то развијена индустријска земља. Земља са бурном историјском и културном прошаношћу. Становништво — насељена је са преко 56 милиона Енглезе, Шкоти, Ираца и Велшана. Клима је атлантско-приморска са честим кишама. Зиме су благе.

ЛОНДОН — главни град Велике Британије са преко 8 милиона становника, административни, економски и културни центар Енглеске. Његове галерије и музеји поседују историјске и уметничке експонате непроцењиве вредности. Лондон је сплет старог и новог. Миллиони туриста долазе сваке године да виде Лондон, забаве се и — купе.

АРАНЖМАН „ЛОНДОН“
Поласци сваког уторка пре подне. Повратак петком после подне.

ПРОГРАМ ПУТОВАЊА
Први дан: Лет редовном линијом JAT-а до Лондона. Прелаз до хотела и смештај.
Други дан: Пре подне разгледање града. Обилазе се: Вестминстерска опатија, Парламент, Трафалгар сквер, Нелсонов споменик, Сити, Бакинџемска палата. После подне слободно.
Трећи дан: Слободан дан.
Четврти дан: Слободно. Одлазак на аеродром и лет за Југославију.

АРАНЖМАН: „ЛОНДОН ВИНДЗОР“
Поласци сваког петка пре подне. Повратак уторком по подне.

ПРОГРАМ ПУТОВАЊА
Први дан: Лет авионом редовном линијом JAT-а до Лондона. Одлазак у хотел и смештај.
Други дан: Пре подне панорамско разгледање града. Обилазе се: Вестминстерска опатија, Парламент, Трафалгар сквер са Нелсоновим спомеником, Сити, Бакинџемска палата. После подне слободно.
Трећи дан: Слободан дан.
Четврти дан: Пре подне полудневни излет за ВИНДЗОР резиденцију британске краљице. Обилазак државних апармана (уколико је могуће) и посета цркви Св. Ђорџа. Повратак у Лондон.
Пети дан: Слободно. Одлазак на аеродром и лет за Југославију.
Аранжмани су рађени на бази спавања са доручком у хотелу Б категорије.

КОРИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
Путници се сами пријављују на одређеном шалтеру полазног аеродрома. Водич сачекује групу на аеродрому у Лондону.

Новач — мењају се све конвертибилне валуте. Динари се могу мењати. Адреса Представништва JAT-а: 201 Regent Street, London W 1, телефон: 734-49-53 и 734-40-67. Адреса Амбасаде СФРЈ: 25, Kensington Gore, London S. W. 7. телефон: 589-34-00.
Сва обавештења на телефон информација: 011 416-122

ниша 251, Боровница, Сапо Горанац, Партизанска 45, Шкофја Лоха.

на Војновић, Ваљевска 8а, Сомбор, Милица Јокачић, ОШ „Моша Пијаде“, Младеново, Весна Иванчић, Гаришка 18, Марибор, Винко Сок, Покорска цеста 5, Зрече, Ружа Максимовић, Дуле Караклајића 36, Лазаревац, Чедомир Валчић, В. Бране 5, Београд, Маријана Бујатовић, дула Караклајића 36, Лазаревац, Елизабета Јанева, Ул. 700 бр. Г2-III/17, Скопље, Кенан Арнаут, Омара Маслића 5, Зеница, Драгољуб Пурић, Курсулина 13, Титово Ужице, Милован Танчић, Лесковачка 1, Српски Милетић, Дарја Уле, Љубљанска 2, Гросупље, Надежда Симеовска, Тодора Циповског 17/III, Тетово, Зоранко Булић, Браће Мијатовића 37/6, Меленци, Рајка Шагранец, Безенцкова 6, Марибор, Оливера Суботић, Јана Бака 3, Стара Пазова, Милутин Ђурић,

И. Цанкара 37, Кикинда и Снежана Марић, Виноградска 20, Александровац 22, МАЛИЦЕ СА ИМЕНИМА „ЗАБАВНИКОВИХ“ ЛИСТОВА: Владимир Пешић, Никчевићева 8/5, Све тозарев, Мирјана Будисављевић, Милке Гргурове 2, Нови Сад, Добросав Јанић, Пепељева, Лајковац, Раде Шкорић, М. Тита 63, Кључ, Ненад Арсенов, Жебчина 4, Препаја, Шемсудин Радовић, 28. Јули бр. 84, Илијаш Даворин Компан, Љубљанска 88/а, Марибор, Томислав Бојовић, Ц. Душана 6, Краљево, Снежана Грозданова, Благоја Крстића 10, Ковадари, Дејан Кривоковић, VI црногорске Т-10, Никшић, Илија Тонев, Богдана Каракостела 87, Титов Велес, Радован Радојевић, Браћана Брацановића 10, Титоград, Зоран Илић, Колонија шаћеране 30/6, Цр-

венка, Романа Брезник, Ихан 120, Домжале, Зоран Сивчев, Бориса Кидрича 4, Кикинда, Антонио Гоцоски, Дримени 7, Струга, Сланица Пујовић, Б. Кидрича 8, сол „Ц“/II, Крагујевац, Загорка Поповић, Нишка 24, Приштина, Зељо Армин, Сеада Шкрпе 4, Зеница, Љиљана Вуџић, С. Омеровића М 4/7, Маглај, Саша Житник, Ворон-

Награде ускоро стижу поштом а првонаграђенима шаљемо обавештења и документи за путовање. Пошто игра траје шест кола, они који до сада нису имали среће да добију једну од награда, нека не губе наду — преостала су још четири кола у којима нас очекује још 8 лепих и занимљивих путовања и још 288 других награда.

Главне награде другог кола извукао је Зоран Модзи, познати радио-водител, иначе професионални пилот и наставник летења. Модзи је првонаграђенима поклонили и по један примерак своје књиге „Летећа катедра“ да пре поласка на пут проуче вештину летења.

ТРЕЋЕ коло објављујемо у броју 1523 од 6. марта. Прве награде овог кола су путовања у Рим и Праг о чему ћемо више рећи у једном од наредних бројева „Забавника“.

4 питања • 444 награде!

ЈУЖЊАКИЊА ПРОТИВ ЈУГА

У плавој свиленој хаљини стегнутој у струку огромном машинном, Елизабета ван Лу је застала пред вратима затвора Либи у вирџинијском граду Ричмонду.

— Дobar дан, госпођице! — поздравио је дежурни војник и пропустио у хол попљочан каменом. Међутим, није је, као обично, повео ка решеткастим вратима која су делила управу затвора од кажњеника. Елизабети се то учинило необично али ништа није рекла. Чекала је.

— Поручник Тод жели да вас види!

— У реду — рекла је кратко и спустила на под корпу с понудама.

— Имате нешто да ми кажете, поручниче? — упитала је угледавши тог тренутка младог официра који је стајао на вратима канцеларије, баш као да је очекује.

— Да. Видите, госпођице... — започео је управник затвора пажљиво бирајући речи да не би увредио угледну посетитељку. — Хм, знате, наређено ми је да никог осим лекара не пуштам заробљеним Северњацима. Знам да у вас могу да имам поверења, али, ипак, морам да вас замолим да ми вратите дозволу.

Трудећи се да не покаже колико су је поручникове речи погодиле, Елизабета се насмешила. Чак је прихватила да са њим попије чај. И док је спокојно мешала кашичицом по шољи, донеда је чврсту одлуку да се дозволе поново дочепа: никако није смела да се одрекне информација које је до сада редовно добијала од новопридошлих заробљеника Севера.

ГЕНЕРАЛ ВИНДЕР ЈЕ ПОПУСТИО

Већ сутрадан, обучена у своју најлепшу хаљину и са сунцобраном у руци, Елизабета се упутила директно генералу Виндеру, човеку који је водио контрашпијунажу Конфедерације. Првих пет минута разговора протекло је у његовом мрштењу и благом прекорима. Члан такмичења и старе јужњачке породице као што су Ван Луови, грдио је Виндер, никога не би смео да кокетира са Северњацима. Па ипак, после пола часа наговарања и усрдних молби, попустио је.

Та нежна и крхка жена деловала је тако благо и недужно да је потпуно заборавио на говоркања која су Ричмондом, главним градом Конфедерације, кружила: Елизабета је

ЕЛИЗАБЕТА

позната као присталица укидања ропства, она жели победу Севера. Штавише, причало се и да је помагала црнцима, не само са својих већ и са туђих имања, да се домогну слободе, да ни најмање није крила презир који је осећала према њиховим господарима. То понашање, крајње необично за једну угледну Јужњацину, повезивало се са њеним школовањем у Филаделфији. Био је то град не баш одушевљен кад је у питању укидање ропства, али му то није било ни нарочито мрско.

Још од самог почетка избијања рата између Севера и Југа сумњало се да је Елизабета пружала помоћ непријатељским војницима. У чему се она састојала то нико није тачно знао. Па ипак, неко време се налазила под присмотром. Све ово имао је у глави генерал Виндер док јој је пружао дозволу али је у њему, гледајући у велике плаве молећиве очи, надвладао осећај да пред собом ипак има — безопасну луду. Наиме, знао је да добар део ричмондских грађана Елизабету не сматра баш сасвим нормалном. И сам је био склон да прихвати ово мишљење. Јер, како би иначе могло и да се замисли да аристократкиња из веома старе и поштоване породице може да се брине за непријатељске војнике и залаже за ствар Севера, једино ако је померила памету?

ЈЕННИ У ЦЕНТРУ ГРАДА

Улога градске „луде“ веома је одговарала госпођици Ван Лу јер јој је остављала одрешене руке. Могла је, без зазора, а на опште запрепашћење целог Ричмонда, да забрани брату да ступи у војску Јужњака и да уз крајњи презир одбади позив да као свака лојална жена Југа шије кошуље и плете чарапе за вирџинијске војнике. Осим тога, ова улога јој је веома помагала у достављању поверљивих

извештаја влади Севера.

Занимљив је начин на који је Елизабета Ван Лу уопште и ушла у свет шпијунаже. Имала је 41 годину када су маринци под командом пуковника Роберта Лија бомбардовали ложоницу у Ричмонду и успели да заробе Џорџа Брауна, који је био за ослобађање црнаца. Вешање овог старца учинило је од ње огорченог и фанатичног присталицу укидања ропства. Прво што јој је у бесу који је осетила кад је чула за Брауново убиство пало на памет, било је да о овом догађају одмах обавести Унију. Затим је наставила да редовно пише о збивањима и атмосфери у граду.

У почетку, њена писма нису изазивала никакву пажњу у северњачком штабу. Елизабету то није обесхрабривало: и даље је редовно слала извештаје о приликама на Југу све док они временом нису постали у тој мери потпуни и прецизни да су стигли и до Министарства рата у Вашингтону. Није прошло много времена а у Елизабетину кућу су стигли први прерушени официри и војници Севера. У тој огромној палати у најлепшем делу града створен је прави шпијунски центар из којег су свакодневно слати, преко једног од пет пунктова, шифровани извештаји намењени штабу генерала Шарпа. Дом угледних Ван Луових постао је и уточиште шпијуна који су неопажено долазили у град извршавајући задатке које им је поверила влада Севера. Понекад се догађало да Елизабета узалуд чека неку везу из Уније: тада би обично имала прилике да чује да је ухваћен и стрељан неки „проклети Јенки“. У таквој ситуацији користила је као курира неког од своје послуге која јој је листом била одана. То је било и мање опасно јер је имала уредне пропуснице за сваког човека на свом имању. До њих није било баш једноставно доћи али су сви знали да живи од производа са фарме која се налазила

У свет шпијунаже богата и угледна аристократкиња из Вирџиније Елизабета ван Лу ушла је у знак — протеста!

ван града. Тако су драгоцени извештаји редовно стизали до генерала Шарпа.

РАДНА СОБА — КОЊУШНИЦА

Елизабета је била веома енергична, одлучна и опрезна жена. Колико, најбоље илуструје податак да током свих година свог шпијунског рада није, ни један једини пут, издала усмено упутство својим тајнопутићима. „Поштанска кутија“ за шифроване извештаје била је смештена у камину библиотеке. С обе стране камина налазио се по камени стуб и на сваком од њих фигура лава који се спрема на скок. Једна од тих фигура била је олабављена и лако је могла да се помери: у удубљењу испод ње налазило се скровиште у које је човек могао не приметно, стојећи леђима окренут камину, да остави папир, чак и ако се неко налазио у библиотеци. Извештаје би одатле обично вадиле собарице, тобоже бришући праšину са камине. Чим би завршиле са

спремањем библиотеке, кретале су на фарму.

Овај помало театралан начин достављања извештаја показао се веома користан кад је влада Конфедерације, у неколико махова, успела да убаца као госте у Елизабетину кућу своје шпијуне. У исто време ова средовећна госпођица често је нудила своје гостопримство Северњацима, поготово официрима: они су били не само богат извор информација већ и гаранција да ће њена кућа бити поштеђена чешћих претреса. Тактика се показала веома мудра. Тако, када је за управника затвора Либи уместо поручника Тода постављен капетан Џибс, Елизабета је њему и његовој породици понудила да станују код ње. Капетан је позив радо прихватио не слутећи каквим се све пословима његова домаћица бави. Између осталог, није приметио ни да је од своје радне собе направила — коњушницу. Штала у кући није била, како би у први мах

могло да се помисли, хир мушичаве Јужњакиње: био је то начин да Елизабета спасе свог јединог коња. Наиме, када је Министарство рата Конфедерације почело на целом Југу да прикупља коње, Елизабета је одлучила да им свог не да. Није желела чак ни на овај начин да помаже рат против Севера. Да је не би одао топот коња по даскама, посула је под дебелим слојем сламе.

ТАЈНУ ОТКРИВА ДЕВОЈЧИЦА

Готово цео Ричмонд био је уверен да у кући Ван Луових постоји нека тајна соба. Међутим, агенти Конфедерације — тобожњи гости — никако нису успевали да је пронађу. Оно што њима није пошло за руком, успела је једанаестогодишња девојчица, Елизабетина нећака. Једне ноћи она се искрала из собе и пошла за тетком да види где то носи послужавник пун јела. Заклањајући свећу руком, Елизабета је застала пред „црном

рупом у зиду“ и из ње је убрзо провирио мршав чозек одевен у плаву униформу. Прихватајући послужавник са храном, бацио је поглед иза Елизабетиних леђа и угледао девојчицу у спаваћници. Пре него што је успео било шта да каже, она је ставила прст на уста и нестала у мраку. Срећом, о томе да је открила толико тражену тајну собу није никоме ништа рекла све до краја рата.

Кроз овај собичак прошло је, између 1860. и 1865. године, неколико десетина људи. Свесне да у својој кући пружају уточиште непријатељским војницима, Елизабета и њена стара и болешљива, али не мање одлучна мајка, годинама су живе у сталном страху. Упркос томе, није им падло на памет да престану са шпијунажом.

ДАН ПОСЛЕДЊЕГ ОБРАЧУНА

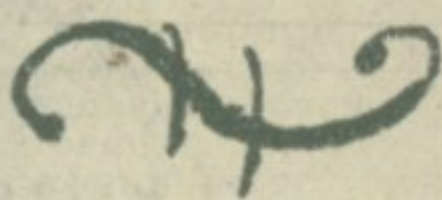
Фебруара 1865. године, шест недеља пре завршетка рата у Ричмонд је, у пратњи северњачког шпијуна, стигао Енглец по имену Пол. Надајући се да ће успети да поправи фи-

нансијске прилике ако се пријави влади Конфедерације и стави јој на располагање информације којима је располагао, издао је свог водича и све људе с којима је до тада ступио у контакт. Ситуација у граду била је крајње напет, долазак Северњака био је само питање дана, па је Елизабета хитно затражила од северњачког генерала Бена Батлера заставу. Већ сутрадан у њену кућу био је прокријумчарен барјак дужине шест и ширине четири метра.

Очекују сваког часа да се појави непријатељска војска, група грађана дигла је у ваздух магацине с барутом а онда кренула у обрачун са свима за које се макар и сумњало да су им симпатије на страни Уније. Тако је мањи одред „осветник“ стигао и пред Елизабетину кућу. Упаљене бакље које су носили јасно су показивале њихове намере. Међутим, претње разбеснеле руље нису уплашиле Елизабету. Изишла је на трем и повикала што је јаче могла!

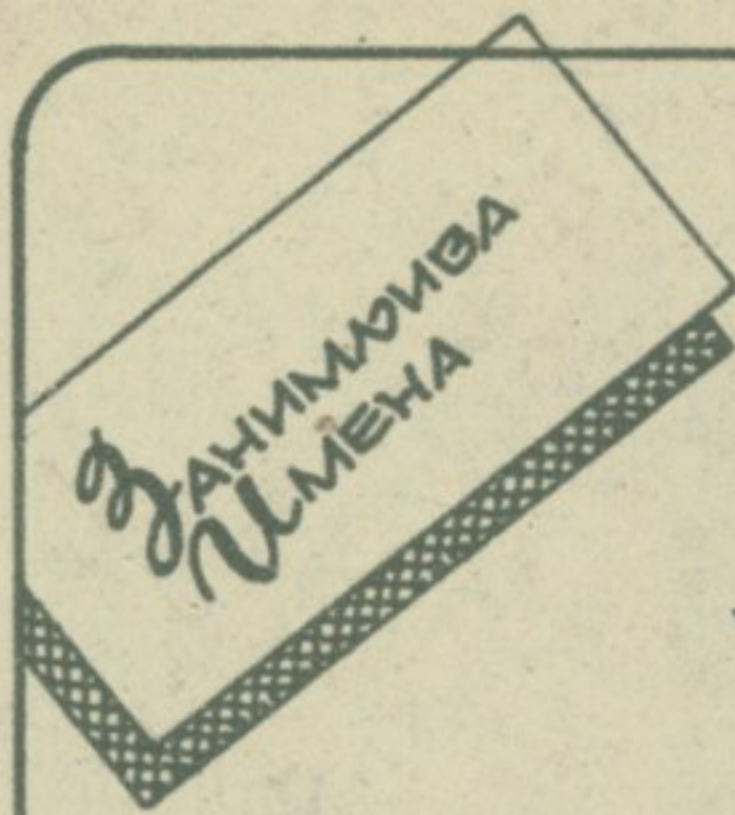
— Знам те, Томе, и тебе Беле, и тебе, Дејвиде, и тебе, и тебе... Хоћу да вам кажем нешто што и сами добро знате: генерал Грант биће овде у року од једног часа и ако ма шта учините с овом кућом или било ким у њој, будите сигурни да ћете висити а да ће, ваше куће бити спаљене још ове вечери!

Одлучност која је избјегла из ситног Елизаветиног тела као да је поколебала њене сутрађане. Вичући и даље почели су да се разилазе. Многи од њих нису ни успели да стигну до својих кућа кад је претходница генерала Гранта ујახала у град. До чекала их је застава Севера која се вијорила на кући породице Ван Лу.

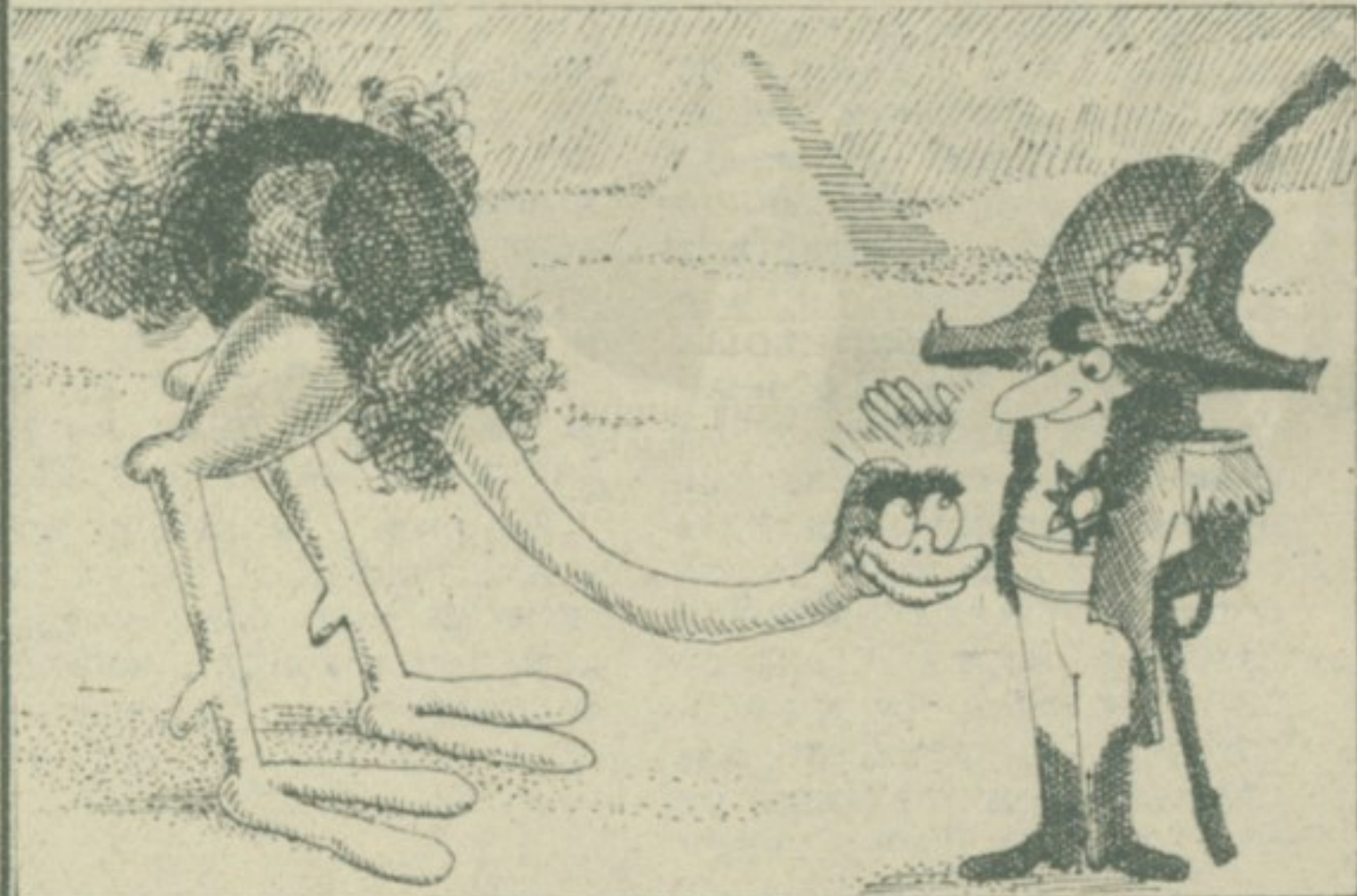
У знак захвалности председник Грант поставио је Елизабету, која је у рату потпуно осиромашила, за управника поште. Међутим, њене недаће као да су тек сада почеле: колеге је нису трпеле а некадашњи пријатељи јасно јој показивали да је презиру као издајника Југа. Ствари су се још више погоршале кад је Грант уступио место новом председнику: Елизабета је смењена и постављена за нижег чиновника у Министарству пошта. Убрзо је и са тог посла отпуштена.

Последње године свог живота Елизабета Вон Лу, вероватно једини шпијун који је свој посао обављао не мрдајући из родног града, провела је у потпуном сиромаштву, живећи од помоћи пријатеља и рођака пуковника Пола Ривира, једног од људи којима је за време рата пружила уточиште у својој кући. Једино друштво били су јој црнци који нису никад заборавили шта је учинила за њих.

ИСТИ УЈКА ОСКАР

Године 1760. у Шкотској се догодила, како бисмо то данашњим језиком рекли, литерарна сензација. У енглеском преводу, појавиле су се дотад непознате песме Осијана, легендарног народног певача из 3. века наше ере. Преводац, млади учитељ Џејмс Макферсон, тврдио је да је те песме прикупио међу сељацима у шкотским брдима и превео их са гелског (језика којим су говорили стари Шкоти и Ирци). У то време цела Европа се живо интересовала за народну поезију. Стога су Осијанове песме, са сликовитим и поетичним описима давних битака, чаролија, подвига и љубави митских витезова, наишле на велико допадање, а убрзо су преведене и на друге језике.

Зачудо, кад год би неко затражио да види оригинале песама, Макферсон је то под разним изговорима одбијао. Много година после његове смрти, историчари књижевности доћи ће до закључка да је наводни „осијански циклус“ само генијалан фалсификат. Макферсон јесте сакупио поједине краће народне песме, из њих је узео теме, места и имена, али је стихове у ствари сам писао на енглеском, а приказао их је као превод само да би привукао пажњу.

Међу аутентичним појединостима у Макферсоновом делу нашло се и име једног од главних јунака, витеза Оскара. На гелском ово име значи отприлике „драги јелен“.

Један од великих љубитеља „Осијана“ у осамнаестом веку био је и Наполеон Бонапарта. Године 1799. Наполеоновом маршалу Жан-Батисту Бернадоту родио се син. Наполеон је пристао да буде кум, па је дете назвао Оскар. Касније, у годинама кад је као француски цар могао да кроји судбину Европе, Наполеон је Бернадота поставио за краља Шведске. Када је овај умро, син га је наследио на престолу под именом Оскар I. Од тог времена име Оскар постаје популарно широм света. Носе га и данас многобројни Енглези, Американци, Немци, Французи, Италијани, па између осталих и два наша сународника — књижевник Оскар Давичо и диригент Оскар Данон.

Трећу етапу у својој необичној историји ово име је доживело када је Академија за филмску уметност у Холивуду, крајем двадесетих година нашег века, почела да додељује награде за најбоља филмска остварења. Као симбол награде изливена је тада златна статуета човека у стојећем ставу, ослоњеног о мач. Видећи је, једна секретарица Академије је узвикнула:

— Подсећа ме на мог ујка Оскара!

Њене колеге су се насмејале необичном упоређењу, али надимак је остао. Данас, кад говоримо о филму са пет или седам „Оскара“, о „Оскарима“ за глуму, за режију и тако даље, сигурно и не слутимо да изговарамо име витеза који се пре много векова, у народној машти, борио са змајевима и чаробњацима по магловитим брдима Шкотске...

Личи на миша, али ово је мачка! И то врло љута: једе инсенте, птице, мишеве и друге животиње. И она је торбар.

Рибе које удишу ваздух на плућа, сисари који се легу из јаја, торбари који рађају искључиво недоношчад, па корњаче из терцијара или змије са предњим отровним зубом (иначе отровнице имају „задњи“ зуб) — све то није научна фантастика него животиње које и дан-данас постоје у Аустралији. Тај најмањи континент отцепио се од Јединственог копна пре добрих педесет милиона година и од тада је од осталог света изолован „дебелим морем“. Тако су се у далекој Аустралији одржале и развијале врсте каквих нигде више на Земљи нема. Као у неком

природном времеплову.

Од 240 врста сисара овог континента највише је торбара. Занимљиво је да њих има у свим могућим облицима, од најмањих до највећих: медведа, вукова, лисица, мачака, веверица, кртица, мишева. Наравно, ту је и кенгур. Што су код нас сисари, то су у Аустралији торбари! Њихова „недонесена“ младунчад дораста у природном инкубатору — мајчиној грбци.

Кљунар и мравињ јеж у Аустралији се могу „загазити“ тако рећи у сваком шумарку али, ако би се трагало за најнеобич-

нијим живим створом на свету, можда им не би било конкуренције. Њихове женке положу јаја, а затим — доје младунчад! Једине на свету, и да није њих, можда наука никад не би сазнала за директну везу између гмизаваца и сисара... Баш као што се још само у аустралијским рекама одржала риба неосегатодус, веома распрострањена у прадавно доба дево-на, а данас просто невероватна јер дише на плућа!

Најмањи континент чувен је и по птицама. Од 520 врста, најлепши, најразногрснији, најшаренији и најдречавији су папагаји. Има их мајушних, који се хране цветним нектаром, до великих какадуа тешких и по неколико килограма. Наравно, они нису ништа у поређењу са огромним казуаром и емуом — птицама које не лете, али су веће од овце!

Међу 380 врста аустралијских гмизаваца, 180

АУСТРАЛ

НАЈРЕЂЕ
МЕЂУ
НАЈРЕЂИМА

ДО ПРЕ 200 ГОДИНА НИЈЕ БИЛО СТРАНАЦА У АУСТРАЛИЈИ, ПА СЕ НЕОМЕТАНО РАЗВИЈАО ЖИВИ СВЕТ САСВИМ ДРУНЧИЈИ НЕГО НА ОСТАЛИМ КОНТИНЕНТИМА!

риба и 112 жаба, па 750 мекушаца и једно педесетак хиљада инсеката — многе су такође необичне или јединствене на свету: изолованост Аустралије и код ових врста довела је до друкчијег развоја него на другим континентима. Тако тамо и данас животиари пустињска жаба која ужива у некој бараци док падају кише, а кад се приближи суша, она толико напуни своје тело водом да личи на тениску лоптицу. Затим се укопа стопу испод земље и ту стоички сачека — нову кишу. А њена рођака, мршава црножута планинска жаба посматра свет са пет хиљада метара надморске висине и може да проведе и пет месеци затрпана у снегу!

Било би немогуће чак

само набројати све необичности аустралијских животиња. На овим фотографијама су углавном оне најређе од којих се данас неке одржавају само по националним парковима. Јер, откако су крајем осамнаестог века у Аустралији крочили европски колонизатори, чудесни животињски свет почео је да се осипа. Крчење шума и стварање пашњака за овце и краве били су просто погубни: чак 40 одсто торбара од 1910. године више није виђено... А медведић коала и кенгур, симболи аустралијског копна, морали су бити законом заштићени како не би нестали као и многе друге ретке и мало познате врсте.

М. К.

Овај ночоперни нанаду припада врсти МАЈОР МИЧЕЛ, названој тако по чувеном истраживачу аустралијског копна који ју је први запазио и описао.

Краљевски папагај живи у влажним шумама источне Аустралије. Овај пар је типичан: дон је женка „скромна“, мунђан просто зрачи задовољством због свог снерлетног перја.

ИЈА, ЗЕМЉА ВРЕМЕПЛОВ

Мравињи јен има снажне чељусти којима рије у потрази за својим омиљеним јелом — мравима. По томе не би био необичан. Али, он је сисар који се лене из јаја!

Ненгури спадају у најрупније торбаре: над седе, висок су као човек а над се усправе и преко три метра! На фотографији је Џиновски црвени ненгур који живи по степама источне Аустралије тако да тешко може сакрити своје огромно тело од нишана оних што не поштују закон. Убијају га јер пасе траву овцама, због меса и дивне, црвене коже. Зато су ови велики снанаки добили »своју« слободну територију на Острву ненгура, пред заливом Аделаиде. Да то није учињено — до данас би били истребљени.

Поред емуа, лирорепа птица је, ваљда, најпознатије аустралијско пернато створење. Чувена је по репу, по дивној игри мунјана над се удвара и по томе што имитира гласове других птица!

Летећа веверица-торбар ретна је и у Аустралији. Она живи само по шумама источног дела овог континента. Да би брже прибављала храну, она »прелеће« с дрвета на дрво помоћу опни које су јој израстле између предњих и задњих удова.

ХИТ-СТРАНА

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

АЛАРМ

У БАЧКОЈ ПАЛАНЦИ

Не, није био дат за узбуну! То је само група АЛАРМ која је узбудила младе слушаоце на прослави дана школе „Др Радивој Увалић“. Врло успешно свирају и сопствене и стране композиције. Гостовали су у Дому ЈНА у Новом Саду, а на Гитариједи у Маглићу освојили су друго место. Наступали су и на сусрету Музичке омладине Војводине где их је публика лепо примила.

Да бисте знали ко диже „аларм“ у Бачкој Паланци, ево и имена четворице музичара: Ненад Ко-

стелац, бас, Драган Пандур, соло-гитара, за бубњевима је Давор Полач, а вокални солиста Александар Бањац.

Радо се одазивају на позиве и често гостују у селима поред Бачке Паланке.

Рајко Бановић,
Југ Богдана 54
21407 Бачка Паланка
(хonorар од 150 дина)

НАША КАРИКАТУРА

ЏЕФ БЕК
(JEF BECK)

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

300

Музика и текст: Rudolf Schenker
Изводи: група SCORPIONS

The job done and I go out
Another boring day
I leave it all behind me now
So many worlds away.

I meet my girl, she's dressed to kill
And all we gonno do
is walk around to catsh the thrill
On streets we call the zoo.

We eat the night, we drink the time
Make our dreams come true
And hungry eyes are passing by
On streets we call the zoo.

Enjoy the zoo, and walk down
42 nd street

You gonna be excited too
Ana you will feel the heat
We eat the night, we drink the time
Make aour dreams come true
And hungry are passing by
On streets we call the zoo.

ШКОРПИЈЕ • SCORPIONS

Есте да је назив групе „страшан“, али страшни су и чланови немачке групе SCORPIONS која свира хеви-метал музику већ десет година. Према једној новинарској анкети они спадају у најживљу групу централне Европе и свирају најтемпераментнију музику у СР Немачкој. Доказ је и то што су имали турнеју по Швајцарској, Белгији, Скандинавији, Холандији, Француској, али и Великој Британији (а познато је да Енглези нерадо допуштају странцима да свирају у њиховој земљи). Међутим, концерти у Лондону, Шефилду и Глазгову били су тако посећени да су и Енглези и Шкотландјани били више него изненађени. Чланови групе SCORPIONS умеју тако да загреју публику да ова изгуби главу. Њихова публика су махом млађи тинејџери који уживају да скачу у ритму, а на то их обилато наводе и чланови оркестра. Један француски критичар је духовито приметио да њихова музика не личи на шкорпију већ на паука који вешто плете мрежу у коју после посетиоци упадају као музе. Французи су познати по томе да не цене баш много стране групе, па се дешава да у највећој париској хали буде само неколико стотина посматрача када свирају најпознатија светска имена. Међутим, групи SCORPIONS је успело да прошлог месеца у Орлеану сакупе 2000 младих који су „шизили“ заједно са својим љубимцима. Њихов претпоследњи албум „Lovedrive“ донео им је велики успех не само на немачком већ и на европском тржишту. Исто то се очекује и од недавно издатог „Животињског магнетизма“ (Animal Magnetism) да својим агресивним звуком привуче још више присталица. На сцени, они често падају у транс који се после преноси на публику (нарочито када се музичари „вежу у чвор“)! Чланови ове бучне и жучне групе су: Klaus Meine, вокални солиста, Rudolf Schenker, гитара, Mathias Jabs, гитара, Herman Rarebell, бубњери и Francis Buchholz, бас.

У 1981. години планирана је светска турнеја која ће обухватити више континената. Прво крећу у Јапан и САД, касније у Јужну Америку и Аустралију. Шкорпије нису више мале бубе.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће ЛП плоче:
„Long Live Rock'n'Roll“ (RAINBOW), „In Rock“ (DEEP PURPLE), „Sweet dancing“ (AMANDA LEAR), „Cornerstone“ (STYX), „The Long Run“ (EAGLES), „Greatest Hits“ (JANIS JOPLIN), „Paranoid“ (BLACK SABBATH), „In farkt“ (АТОМСКО СКЛОНИШТЕ).

Војислав Миленковић,
Милана Беловуковића 10/14
15000 Шабац

Хтео бих купити следеће плоче:
„Let it be“, „Abbey Road“, „Yellow Submarine“ и THE BEATLES

1967—1970 а такође и „Layla“ (ERIC CLAPTON), „Two Virgins“ (JOHN LENNON), „Gimme Shelter“ (ROLLING STONES), као и све синглове БИТЛСА.

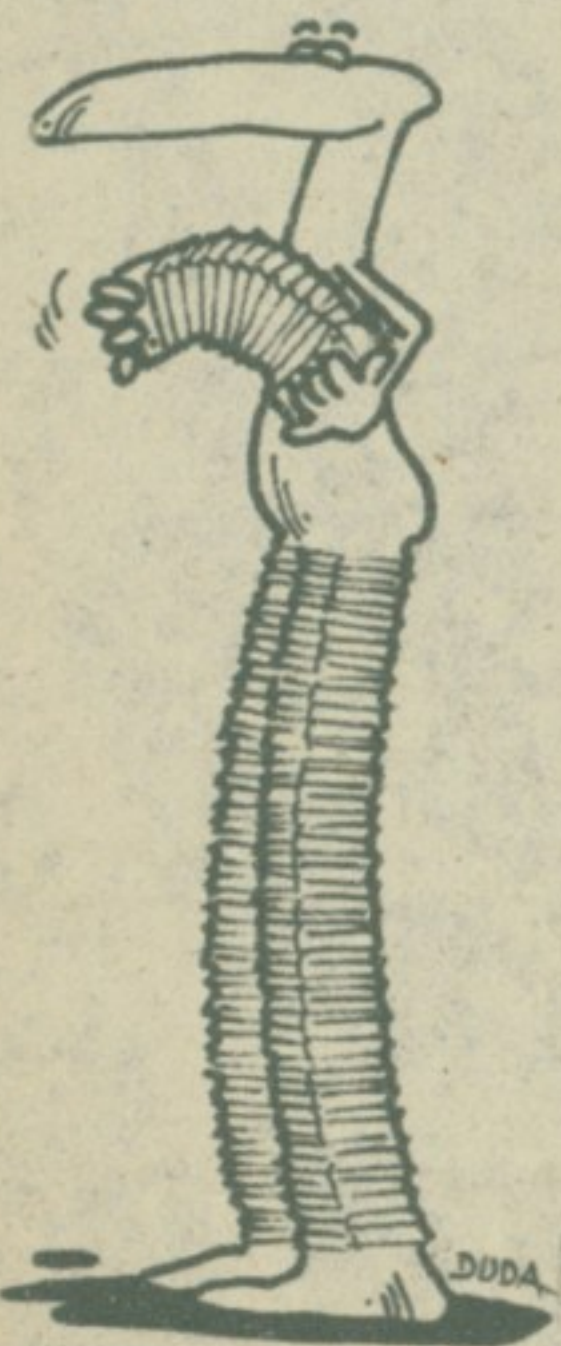
Динко Роган,
Масарикова 7
43400 Вирсотица

Желио бих купити следеће плоче: „The Best of Z. Z. Top“ и „Uriah Heep Live“.

Михајло Кос,
Народног фронта А/1
74310 Грачаница
или тел. (075) 87-309

Продајем или мењам добро чуване ЛП плоче: Здравко Чолић „Ако приђеш ближе“ и „Ти и ја“, АВБА „Arrival“, „The Album“ и „Voulez vous“ затим Реј Кониф „Smoke gets in your eyes“ и Демис Русос „Souvenirs“.

Бранка Јовановић,
Милића Ракића 7/114
11050 Београд

DISCO ПОШТА

Драган Воргин, Хероја Пинкија 16,
21000 Нови Сад
Често на радију чујем ансамбл
СТАТУС КВО (STATUS QUO) али
не знам шта значе те речи. Молим
те да ме обавестиш.

Уместо што си нам писао боље да
си узео какву енциклопедију или
речник страних речи да би одмах
сазнао да је то израз за „досадаш-
ње стање или неизмењену ситуацију“.
Често се употребљава у ди-
пломатији када политичари желе
да задрже стање какво је било пре
неког конфликта.

Драгана Стојановић, Панчево
У прошлом броју „Забавника“ на-
писала сам на текст Џона Ленона и
Пола Макартнија „Кад будем имао
64 године“. Пошто у школи не
учим енглески, а желела бих да
сазнам садржај те песме, можете
ли због мене (а и због других) да
је дате у преводу? Такође ме ин-
тересује да ли БИТЛСИ наступају
у филму „Клуб усамљених срца
наредника Пепера“?

КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ

Кад будем старији и почнем
да губим косу
много година од сада
хоћеш ли ми још увек слати
рођенданске честитке
уз флашу вина?
Ако не дођем кући
до четврт до три
хоћеш ли закључавати врата?
Да ли ћу ти бити потребан

и хоћеш ли бринути о мени
кад будем имао 64 године?
Бићу ти при руци за поправку
осигурача
када ти нестане струја.
Моћи ћеш да плетеш џемпер
крај камина
и недељом ујутру да идеш
у шетњу.
Затим ће, да плетеш башту
шта би још човек могао
да пожели?
Да ли ћу ти бити потребан
и хоћеш ли бринути о мени
кад будем имао 64 године?

Пошаљи ми разгледницу,
позови ме телефоном
и причај ми шта радиш.
Тачно назначи шта си мислила
да кажеш.
Дај ми одговор, испуни форму,
кажи да остајеш моја заувек.
Да ли ћу ти бити потребан
кад будем имао 64 године?

Што се тиче другог питања, по
тексту и музици Џона Ленона и
Пола Макартнија снимљен је
филм „Sgt. Pepper's Lonely Hearts
Club Band“ али БИТЛСИ нису
учествовали у њему. Продуцент је
био Роберт Стигвуд (Robert Stig-
wood), а учествовале су групе БИ
ЏИЗ (BEE GEES), EARTH, WIND
AND FIRE, AEROSMITH и певачи
АЛИС КУПЕР (Alice Cooper), ПОЛ
НИКОЛС (Paul Nicholas), СТИВ
МАРТИН (Steve Martin), БИЛИ
ПРЕСТОН (Billy Preston) у глав-
ној улози ПИТЕР ФРЕМПТОН
(Peter Frampton) (на слици).

МОЈ ИЗБОР

Шаљем вам своје приједлоге за „најбољих десет“. Зо-
вем се Ратко Кнежевић, имам 18 година и ученик сам
IV разреда гимназије у Дрвару. Волим СМАК и БУЛ-
ДОЖЕР од наших, а БЛЕК САБАТ од страних група.

ДОМАЋЕ

1. ДА ЛИ ЗНАШ ДА ТЕ
ВОЛИМ — Дато Топић
2. СТРАНИЦЕ НАШЕГ
ВРЕМЕНА — Сман
3. ЛУТКА С НАСЛОВНЕ
СТРАНЕ — Рибља чорба
4. КАД МИСЛИ МИ
ВРЛУДАЈУ — Булдожер
5. ЈЕДИНА — Дивље јагоде

СТРАНЕ

1. PARANOID
— Black Sabbath
2. BRIGHT SIGHT
— Art Garfunkel
3. BLACK BETTY
— Ram-Jam
4. BOAT ON THE RIVER
— Styx
5. JOHNY B. GOOD
— Jimi Hendrix

МЕСЕЧЕВА ПОТКОВИЦА

Кад пун месец почне да се једе, па остане само
кифла — онда добијамо месечеву потковицу. Бив-
ши члан групе ЦРВЕНЕ УСНЕ Зоран Анђелић до-
шао је на идеју да за своју нову групу узме име МЕСЕ-
ЧЕВА ПОТКОВИЦА. Поред њега групу чине и Горан
Прелас, соло гитара, Ненад Бранковић, бубњеви, Миро-
слав Прусац, вокални солиста, и Дарко Лукић, бас гита-
ра.

Прве концерте група је имала са својим старијим
друговима из Крагујевца групом СМАК, а самостално је
наступила у неким местима у Србији и на радним акци-
јама. МЕСЕЧЕВА ПОТКОВИЦА намерава да изда и први
сингл за који су припремљени композиције „Човек од
пластике“ и „За шаку љубави“. О њима ћемо, дакле, још
чути!

ИЗЛОГ НОВИХ ПЛОЧА

ДЕЧЈА ИЗДАЊА ПГП РТБ

МЕДВЕДОВА ЖЕНИДБА (ПГП РТБ 2140152)

На албуму са стиховима Десанке
Максимовић причају и рецитију глуми-
ци београдских позоришта, а стихове
„Снежне пахуљице“ и „Бајка“ чита
аутор. На првој страни ове ЛП плоче
поред поменутих песама налазе се и
стихови „Бајка о лабуду“ и насловна
песма „Медведова женидба“ за коју је
музику написао Ламбра Димитријевић.
Б-страна ове плоче садржи причу „Не-
обични свирачи“ уз музику Лиде Фрајт
и музичку пратњу Симфонијског ор-
кестра РТБ.

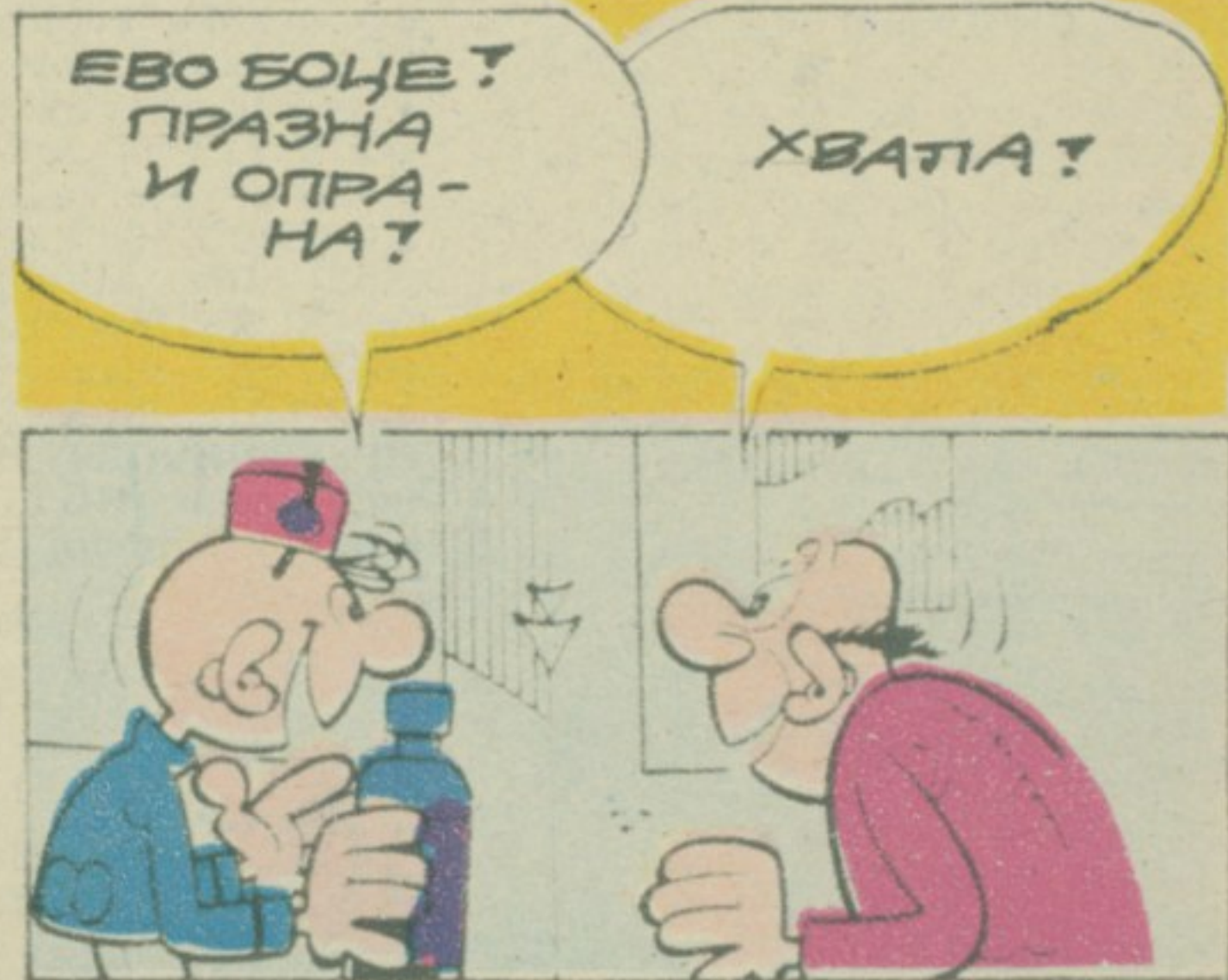
MUPPET SHOW-MUSIC ALBUM (ПГП РТБ 2220253)

Још један албум са музиком из попу-
ларне ТВ серије о „мапетовцима“. Поз-
нати јунаци Крака, Гица, Гонзо, Меда
и други певају музичке пародије на
познате хитове. Неке обраде су више,
неке мање успеле, али они који воле
свет ових лутака сигурно ће бити за-
довољни.

ПОТРЧКО: ЛУБАВНОСТ

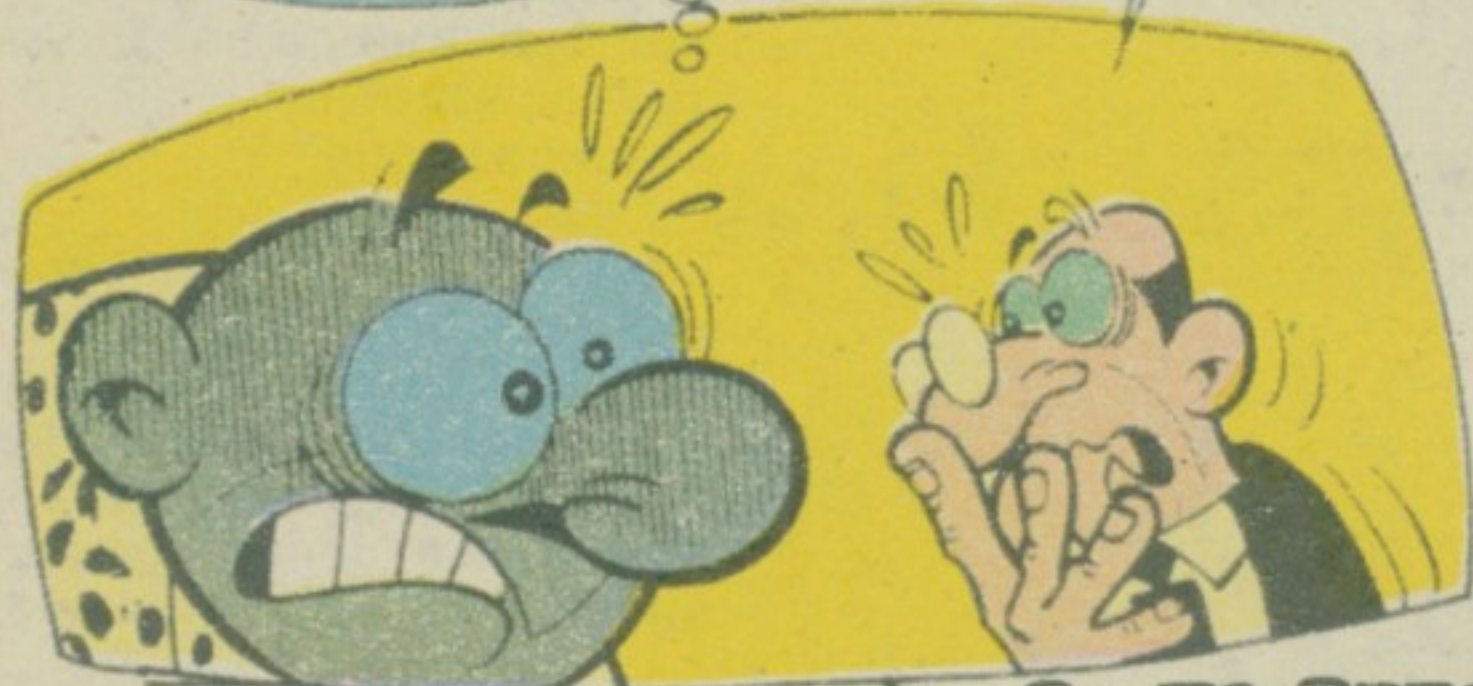
БРРР... ТРЕБА БИ-
ТИ ТЈУБАЗАН
СА САРАДНИЦИ-
МА... ТЈУБА-
ЗАН...

ИЗВИН'ТЕ
ЗАКО МИ
ЈЕ ЖАО...

СВЕ ЈЕ У РЕДУ...
ТО СВИТА МОЖЕ
ДА СЕ ДОГО-
ДИ?

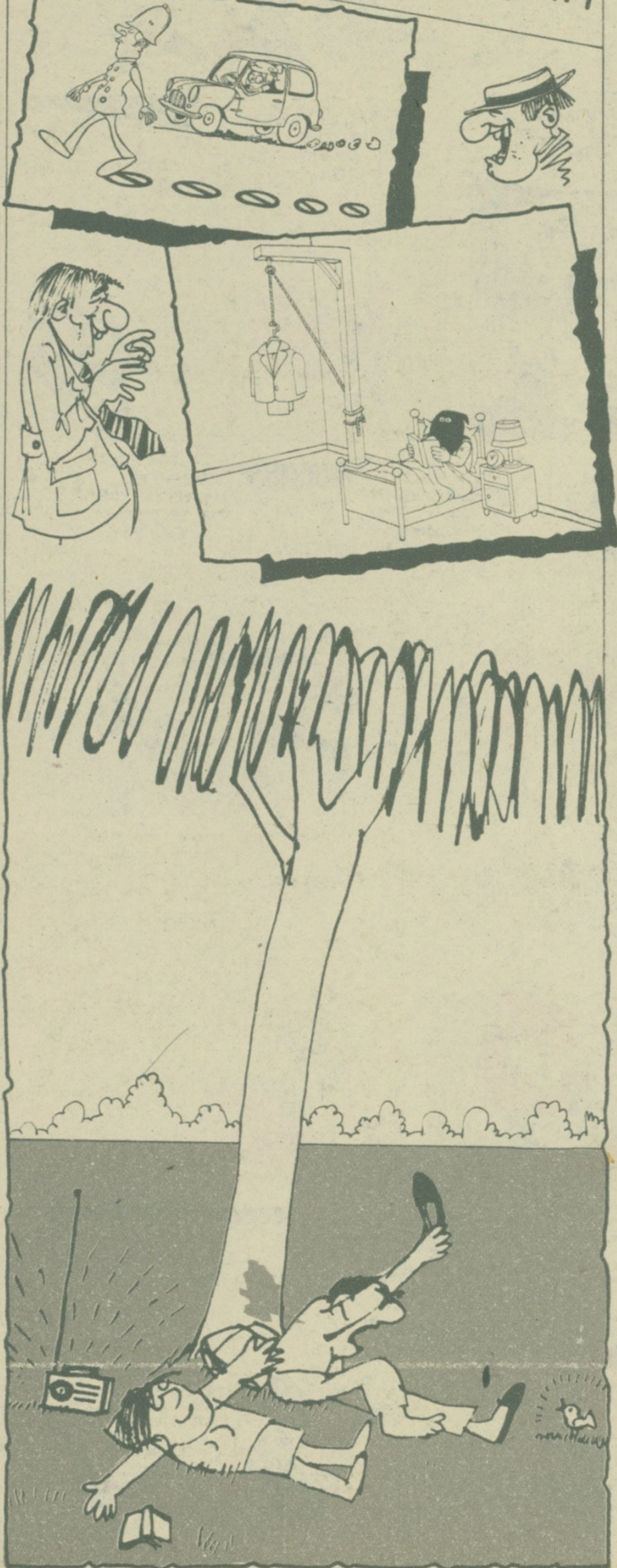
ИПАК, БОЉЕ
ПАЗИ ДА ТИ
СЕ ТО НЕ ПО-
НОВИ?

ОФ?

КРАЈ

ХУМОР БЕЗ РЕЧИ

Како је било?

на првом сусрету пионира штедиша
Југославије

овим помажу себи, заједници — нашој привреди, дакле, друштву у његовим честојањима да преброди тешко раздобље стабилизације.

Станика је испунила своју дужност, на коју је веома поносна. Вратила се с дивним утисцима, тако да дуго неће заборавити ово путовање, доживљаје, лепоте крајева и дивне људе код којих је била.

Примљена је веома лепо. За краће време које је Станика провела у братској републици видела је много лепог: споменике НОБ, нека предузећа и њихову производњу, различите културне споменике и архитектонске занимљивости, рудник соли и још много занимљивог. Сачувала је и веома лепу успомену на боравак у породици ученице Мериме Омерашевић која ју је одмах по доласку одвела својој кући, представила својој породици и пружила јој, код њих, пријатан боравак, љубазно и изнад свега гостољубиво! Наравно, с Меримом је одмах постала добра пријатељица, а верујемо да ће се редовно дописивати.

Нема сумње да је сусрет лепо успео. Станика у свом извештају пише да је путовање било лепо и интересно, а за њу посебно зато, јер је упознала како људи тамо живе и раде, какви су обичаји и навике њених вршњака.

Тиме је испуњено сланство таквих сусрета, кад се млади са истим циљевима састају на нивоу федерације, размењују своје погледе на живот и склапају најлепша пријатељства.

Зато можемо рећи да је био први сусрет свих пионира штедиша наше домовине успешан!

О овом сусрету који је протекао под геслом „Улога пионира у друштвеној штедњи и стабилизацији“, известила нас је Станика Јакопина, ученица 7. разреда ОШ Подчетртек.

Нисмо у стању да објавимо њено опширно писмо у целини, јер је Станика на више страна написала прави путопис са свим детаљима, већ смо њене утиске сажели у овом напису.

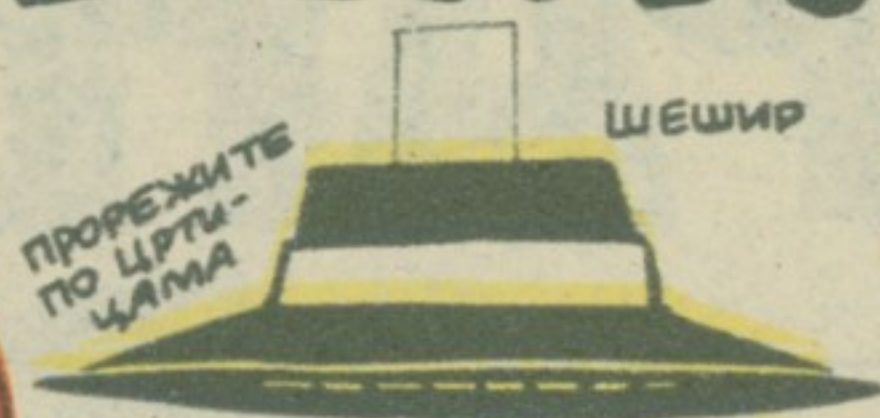
Станика је путовала као делегат са својим вршњацима и менторима у Босну и Херцеговину, тачније у Тузлу, где је одржан скуп од неколико дана. Врхунац овог сусрета био је, сасвим сигурно, 31. октобар, дан када су се окупили сви делегати и ментори. И Станика је прочитала свој реферат, извештај о томе како штеде и како су организовани словеначки пионери — штедише. Како

10

Ljubljanska banka

Združena banka. Ljubljana
n. sub. o

ОБУЦИТЕ ДЕЛТУ 99

ПРОРЕЖИТЕ
ПО ЦРТИ-
ЦАМА

ШЕШИР

ПАНЦЕРИЦЕ (ИЛИ ПУМПАРИЦЕ)
СА ШТЕПОВАНИМ ПРСУКОМ И
СПЕНСЕРИЦАМА

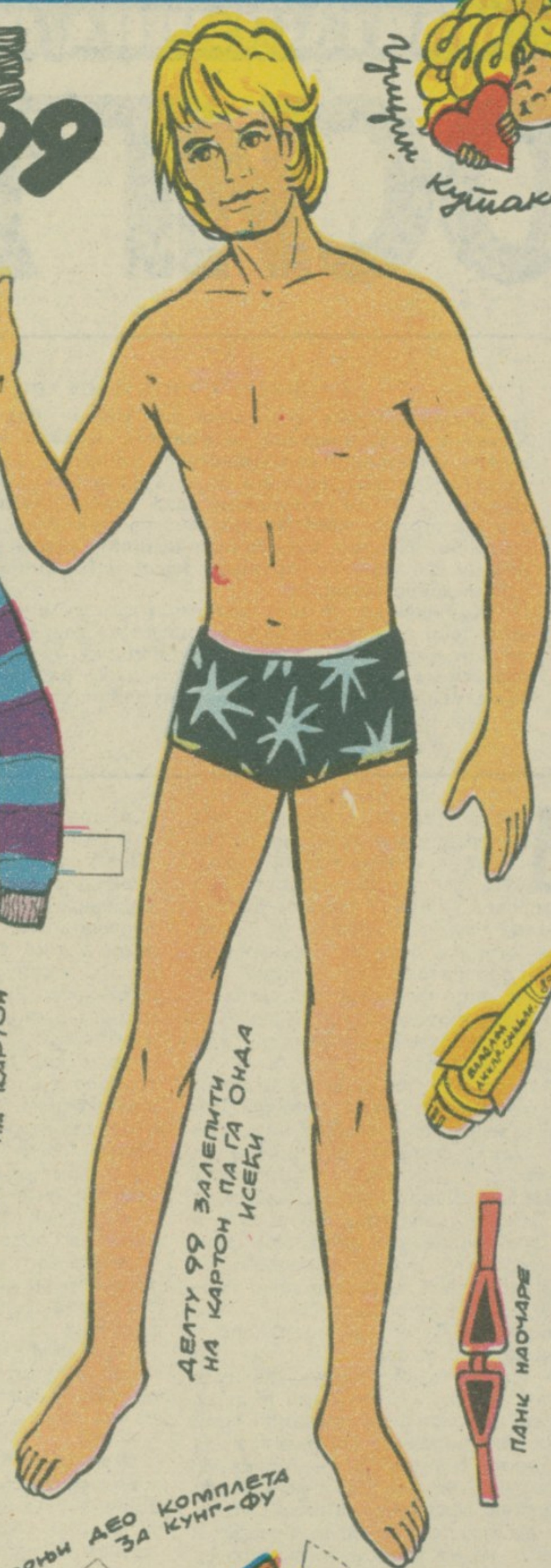
РАДНО ОДЕЛО

МУШКА ТАШНИЦА
— НЕСЕСЕР

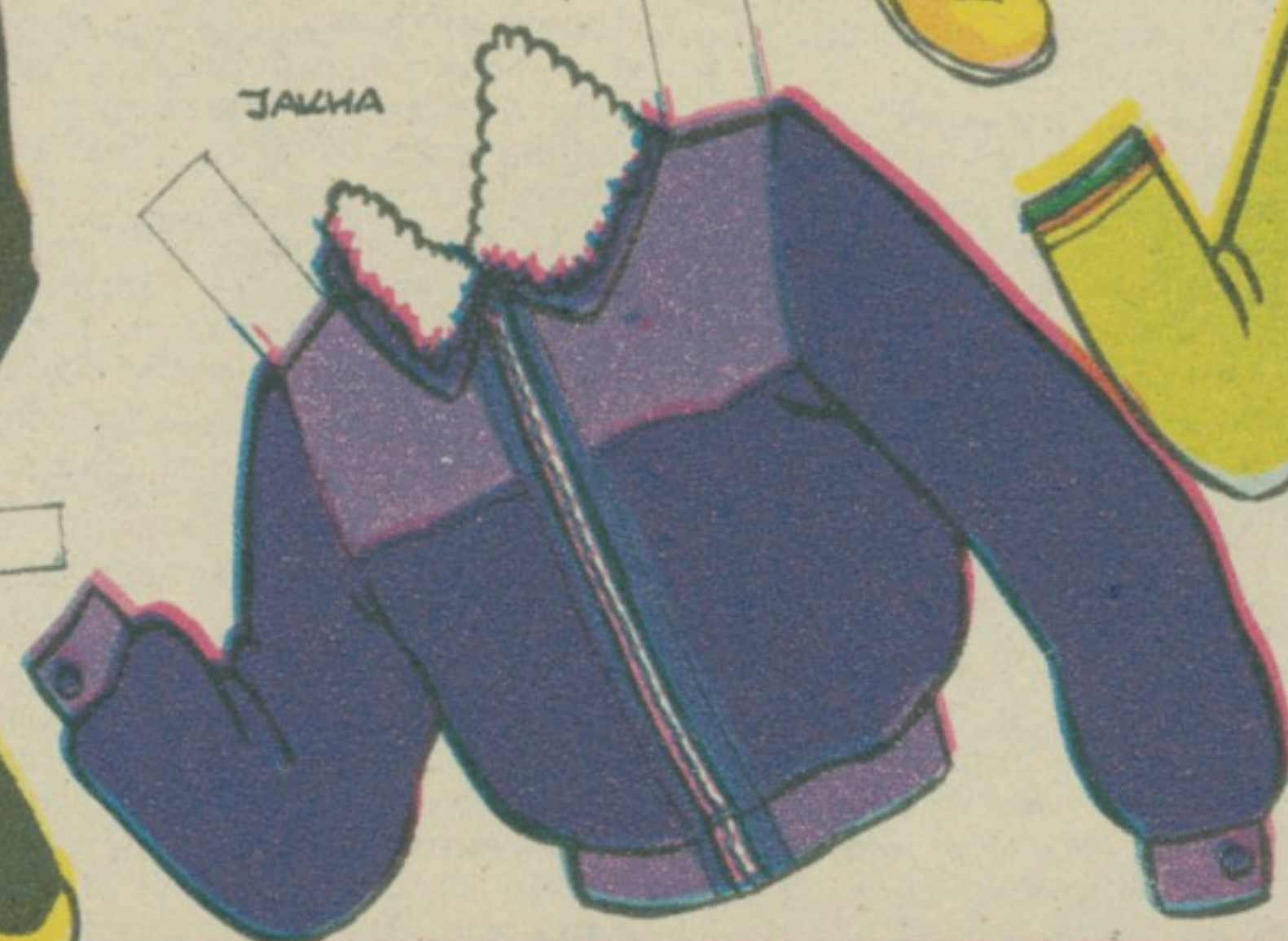

ОДЕЛА НЕМОЖЕ
ЛЕПИТИ НА КАРТОН

ГОРЊИ ДЕО КОМПЛЕТА
ЗА КУНГ-ФУ

ПАНК НАОУЧАРЕ

ЈАКНА

ОВЕ
ПОВРШИНЕ
ЗАЛЕПИТИ
ЗА ПОЛЕ-
БИНУ
КУНГ-ФУ
ПАНТАЛОНА
НА
МЕСТУ
ОЗНАЧЕНОМ
ЦРТИЦАМА

ДОЊИ
ДЕО
КОМПЛЕТА
ЗА
КУНГ-ФУ

ИДУЊЕМ
БРОЈУ:
ОБУЦИТЕ
ЛУ,
ДЕЛТИНУ
ДЕВОЈКУ!

ОСИГУРАЊЕ

САДРЖАЈ ПРВОГ НАСТАВКА:

На Земљи је избио нуклеарни рат. Брачни пар Марта и Гордон Хачисон из Манчестера са кћерком Мелани и сином Тобијем путује у колонију осигуравајућег друштва „Грегори и синови“ на рубу Сунчевог система. Брод Грегор 189 украли су од суседа Прајсових, и тим се именима сада морају ослонјавати да бродски компјутер Грег ништа не би приметио. Пошто је Грег напрасно затајио, Хачисонове позивају сервисну службу да га оправи. То чине са стрепњом јер немају личне исправе, али се посета добро завршава.

Хачисонове се нису осигурали јер су веровали да до рата неће доћи а сматрали су и срамотом да главу могу да извуку са мо они који имају новца. Али, када су од Прајсових, које су слагали да и они имају брод, чули да се очекује знак за укрцавање, решили су да по сваку цену спасу своју децу.

Други сигнал стигао је већ сутрадан, у недељу по подне. Сада је купуо час за Гордонов део посла. Ушавши код Прајсових, који су чекали да сви заједно крену, Гордон је кришом отворио боцу са опојним гасним препаратом коју је синоћ донео из своје фабрике и спустио је иза једне фотеље. Онда је замолио да се послужи купатилом док чекају на Марту и децу.

У купатилу, из којег су нестали сви убруси, боцице и прибори, Гордон је, извадио из торбе и наместио гас-маску, сачекао још минута, па изишао. Џонатан, Џенифер, Сандра и Елиот Прајс спавали су на поду у капутима, међу својим узалуд спакованим пртљагом, сном праведника из којег се неће пробудити идућих дванаест сати. Гордон је затворио за собом врата просторије да се гас не разиђе и искрао се из куће.

У препуном електробусу на путу за космодром — изгледало је да се свака манчестерска породица осим њих благовремено побринула да надживи Манчестер — Марта се сетила да нису од Прајсових узели никаква документа. Срећом, када су Хачисонове подигли пртљаг и стигли на космодром, развојници су били у журби.

— Фирма? — упитао је један, протурајући главу кроз прозор на-ранцастог дромобила.

— „Грегори и синови“.

— Број?

— 189.

— Врзо! — рекао је разводник.

— Треба и ми да стигнемо!

Марта и Гордон рачунали су на осећање кривице кад су доносили одлуку. Сматрали су да је спас њихове деце најважнији: ако Тоби и Мелани никада не открију чему дугују живот, грижа савести њихових родитеља била је споредна. Да нису имали деце, они би ионако остали на Земљи да поделе судбину неосигураног дела човечанства.

Ипак, када би видели како им се деца одазивају компјутеру на

„Сандра и Елиот“, или када би они само морали да се одазову на „Џен“ „Џенифер“ или „Џонатан“, Хачисолови су се увек изнова ужасавали свог чина. У том нерасположењу нису имали воље да се друже са децом и избегавали су их, препустивши их готово у потпуности Греговом репертоару — причама, филмовима и друштвеним играма. Ефи им се склањала с пута и, кад је била гладна или је требало променити песак у њеном специјалном бродском тоалету, обраћала се речитим мјауцима ревносно Тобију. Дечак је, уз свесрдну сестрину помоћ, потпуно преузео бригу о животињи.

— Нисмо добро израчунали — рекао је Гордон једне вечери.

Марта би га замолила да се јасније изрази да су то смели од Грега. Овако је одлучила да га одмах разуме.

— Можеш ли нешто да промениш? — упитала је практичн, не одлажући књигу. Била је незадовољна темом.

— Не...

У тишини, Гордон је гледао у ројеве звезда, нејасне услед одсјаја собне светлости у окну. За отприлике три дана породица ће доспети у свемирски град, град на ивици система, већ назван Нови Манчестер, како су некада своја насеља називали освајачи америчког континента. Ако се тада открије превара Хачисонових, биће то нагло и непожељно решење њихове једначине, њихове неспетне рачунице. Можда би, мислио је Гордон, тако било и боље.

— Спасли смо им живот — рекао је — али су изгубили родитеље. Ми више немамо воље...

— Знам — рекла је Марта. — Када се једном све заврши, можда ћемо бити боље воље. Ја још мислим да би сваки добар родитељ морао овако да поступи.

Гордон је пробудио кратак али снажан блесак. Када се прибрасетио се шта је то могло бити: брод је пустио млазеве ватре унапред — успоравао је.

На супротној страни, бледа светлост спустила се на дечије капке. Пошто је брод скренуо, далеко сунце продрло је у собу. Ефи, склупчана на кревету крај Меланиних ногу, зажмурила је и окренула главу на другу страну.

ИЗ СКРИВЕНИХ ЗВУЧНИКА ДОПИРАО ЈЕ ЗАСЛАЂЕНИ РОК. НА МЕКОМ ТЕПИХУ БИЛЕ СУ ИСПИСАНЕ РЕЧИ ДОБРОДОШЛИЦЕ. ПОРОДИЦА ЈЕ СА ЗЕБЊОМ СТУПИЛА НА ТЛЕ НОВОГ МАНЧЕСТЕРА

Тишину је прекинуо рески Грегов глас:

— Сада је тачно осам часова. Ово је наручено буђење. Добро јутро, породице Прајс.

— Добро јутро, Грег! — рекли су Мелани и Тоби у глас, зевајући и протежући се.

— Кроз седам часова и деведесет шест минута пристаћемо уз Нови Манчестер. Будите спремни да на време напустите брод.

Мелани навреше сузе на очи.

— Ја нећу да се растанемо.

— Ни ја — рекао је Тоби. — Је ли и теби жао, Грег?

Компјутер је ћутао.

— Имаш још седам резервних прича — рекао је напокон

— Онда нам све сад испричај!

У поређењу с малокрвном Плутонском масом колоније су личиле на угојене комарце. Још неколико бродова стизало је са Грегором 189 и неки су, кад је овај зашао у рој „инсеката“, већ пристајали уз своје колоније у неку врсту великих клешта. Клизећи крај свемир-

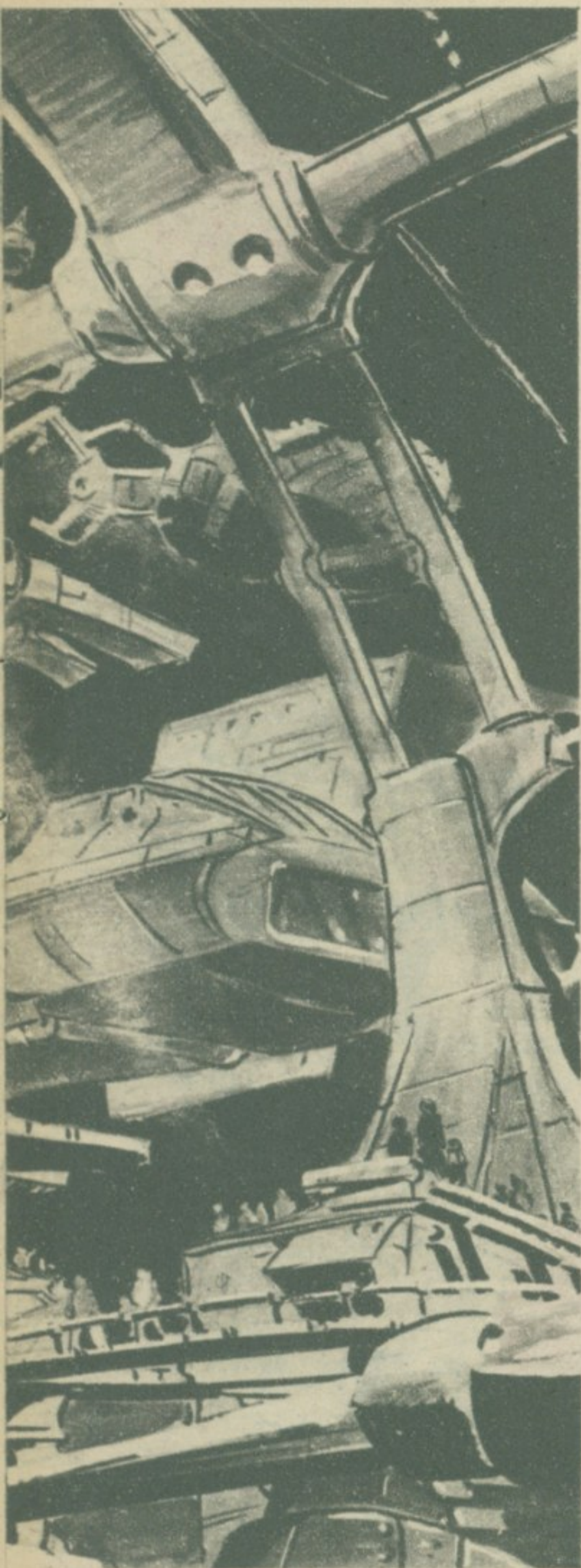
ских градова на махове су били тако близу да су се иза окна могли приметити људи. Грегор 189 најзад је меко пристао уз један го метални зид.

Сав пртљаг, осим две ручне торбе и корпе са мачком коју је држао Тоби, Гордон је убацио у отвор за аутоматски трансфер. Потом се излаз отворио и породица Хачисон ступила је на тле Новог Манчестера.

Нашли су се у дугачком ходнику светлоплавих зидова. Из невидљивих звучника тихо је допирала заслађена варијанта неорока. На дубоком тамноплавом тепиху белим словима је писало: „ДОВОДОШЛИ У ВАШ НОВИ ДОМ“.

Ходником су доспели до кружног хола у који су зракасто, са свих страна, стизали други исти такви

Унутра је за столом седео просед човек у тамноплавој униформи.

— Прајс — објавио је пријемни службеник и повукао се.

— Седите, Прајс — рекао је проседи човек. — Личне исправе?

— Догодила се незгода — почео је Гордон. — Заборавили смо...

— Знаш.

— Ах, рекла вам је сервисна служба?

— Природно. Одмах су нас обавестили да нешто није у реду. Видите — наставио је човек заваливши се у фотељу, док је прсте укрстио на стомаку — немогуће је заборавити документа. Сваки осигураник има у коју усађен одашиљач микронских размера који емитује његову личну шифру пријемницима сервисне службе. С обзиром на то колики је новац уложен, морали смо да се обезбедимо на све начине... Могу ли да знам ваше име?

Гордон је оборио главу.

— Хачисон. Гордон Хачисон.

— Познавали сте Прајсове?

— Били смо суседи.

После кратког ћутања проседи човек раширио је руке.

— Ми не улазимо у моралну страну оваквих случајева мада је практично посреди убиство — рекао је. — Али, ово је пословна организација...

— Што значи? — убацио је Гордон претеће. Управо је био оптужен за убиство.

— ...што значи да се морамо пословно и понашати. Прво, ви нисте наши осигуранници, а друго, украли сте наш брод.

— Па? — упитао је Гордон. — Хоћете ли нас избацити у свемир?

— Не — одговорио је проседи човек устајући. На лицу му је лебдео снисходљив осмех. — Ми не решавамо проблеме на ваш начин — ликвидацијом. Предаћемо вас правном апарату. Судиће вам се.

Гордон је такође нагло устао.

— А ви, ко ће вама да суди? — узвикнуо је. — Оставили сте милионе људи да изгину у рату који су повели ваши осигуранници!

— Као приватним лицима то нам је врло жао — рекао је човек. — Али, политика није у нашој надлежности. И молим вас да не вичете.

Пришао је вратима и отворио их. — Изволите унутра — рекао је обраћајући се Марти. — Сачекајте ме сви у канцеларији.

Хачисонове су остали сами. На Мартин упитан поглед Гордон је љутито слегао раменима и рекао: — Судиће нам.

Марта је пришла стаклу кроз које се видео још прометан хол. Гордон је сео и привукао себи збуњену децу.

— На Земљи су све људе побиле бомбе које су пустили неки неваљали људи — рекао је, гледајући у очи час Мелани, а час Тобију. — Ми смо украли од Прајсових брод да бисмо побегли.

— А где је наш брод? — упитала је Мелани. — Јесу ли они украли наш брод?

— Ми нисмо имали брод.

— Брод су добили само они који су дали пуно пара — додала је Марта окрећући се од прозора влажних образа. — Ми смо мислили да то није лепо.

— Елиот и Сандра су платили?

— упитао је Тоби.

— Да, њихови мама и тата су платили — рекао је Гордон.

Деца су ћутала, гледајући пред себе. Марта је кроз прозор видела проседог службеника како се враћа.

Има ли овде још неког ко није платио? — упитала је Мелани. — Да нам буде друг?

ходници. Или — готово исти: Тоби је запазио да у ходнику до њиховог нема тепиха, а Гордон је објаснио да ту вероватно стиже брод друге калсе.

У средини хола, у којем је такође све било плаво, осим биљка у великим саксијама и акваријума размештених уза зидове између ходника, налазио се велики стуб са уграђеним лифтовима, а окола су за четири висока пулта стајала четири пријемна службеника. Са љубазним осмесима дочекивали су госте који су пристизали из многобројних ходника и упућивали их у лифтове. Гордон је одмеравао службенике, премишљајући коме да приђе. Али, пошто није успео да пронађе никакву разлику међу њима, обратио се најближем.

— Добродошли! — готово је отпевао висок човек упале браде, развукавши уста у осмех. — Број брода?

— Грегор 189 — рекао је Гордон. — Имате ли вести о Земљи?

— Вести нису добре — одговорио је службеник отварајући црну књигу која је лежала на пулту. — Прајс?

— Тако је.

Службеник се уозбиљио.

— Молим, изволите за мном.

Са црном књигом под мишком, повео је Хачисонове према канцеларији с друге стране стуба.

Пред вратима, муж и жена измењали су погледе.

— Ви сачекајте — рекао је Гордон.

укрштене речи

ПЕРИОДНИ СИСТЕМ ЕЛЕМЕНАТА

Истакнути руски хемичар Дмитриј Иванович Менделеев (1834—1907) несумњиво је једна од најистакнутијих личности на пољу хемије. Његово најзначајније дело је Периодни систем хемијских елемената којим је, поред осталог, предвидео постојање тада њему непознатих елемената. Менделеев Периодни систем хемијских елемената претворен је у Природни систем хемијских елемената тако што су они поређани по растућем редном броју од 1 до 104. Ваш задатак је да испод и поред бројева у овој укрштеници упишете називе првих осам елемената Периодног система.

АВТОР БЕ- ТАК	1	ДВО ГЕОЛОГ КОГ ПЕРИОДА	ФРАНЦ. РЕДИ- ТЕЉ КЛЕР	ИВАН РАОС	УГЛОВ- НО РАС- ПОЖАЊЕ ЗВЕЗДЕ ОД БРОЈА ТИМЕ	2	УКРЕ- П- ТИ	СПО- МОД- СТВО
3								
ХИРУР. ЗИ								
СКРАЋЕ- НО ПУШ- КО ИГЛЕ РО- НАПД				ЗЕР ИЗ ПОРОДИКЕ ПАЧАКА ЛИТАР				
ЈЕДНО- ЦИФ- РЕН БРОЈ	4 5							УБОРИ ТРА- ДИ
			ИГЛЕ И ПРЕЗВИ- МЕ НА- ШЕГ ПИСМА	ДРЖАВА У АФРИКИ ДРЖАВА У АЗИЈИ				
НУЛА		ИГРАТИ УЛОГУ						
ИМЕ ШАХИС- ТЕ БРОШ- ТАЖНА						СТАРИ ГРАД У ФЕНИКИ- ЈИ ТОВЉЕЊЕ		
ОЧИС- ТИТИ ВО- ДОМ							6	
ПЕВАНИ КНЕЖИЦЕ					ЈЕДНО- ЦИФ- РЕН БРОЈ			
ПОДСУН- ЊА					СПОНА			
					7			
ВЕЛИКИ ПОРС- КИ СИНАР				НАПИСАТИ СТАРОПЕР- СКИ КРАЉ	СРЕБЕН ПРЕД- ПЕД ПОДАТА- КА	ЗНАК ЗА ОСМИСЛУ ДРУГА		
АФИР- МАЦИ- ЗА	УКРАСТИ НИЗ СПО- ВА РИМ СКОГ ПИС- МА							
		МЕСТО У БОКИ ПЛЕМЕНИ ТИ РАС					ЗНАК ЗА ТАН- ТАТИ	ПУСТИН- ТАНСКА БЕ- РА
ПОСТА- ТИ ПОТРЕ- БАН								
ГРАД У ИТА- ЛИЈИ ЈУНОСКО ТОРИНА			О. Л. ПЕВАНИ- КА ФИ- УЕРАТИД			ПРВАК ЕНГЛ. ПИСАЦ ТОМАС		
8							ЛИТАР ЗОНЕС- ЕЖЕН	
УЗЕДИ- ЊЕЊЕ, САВЕЗ (ПЛАТ)								
АРНЕ- РИК НЕ- ДА			ПРАКТИ ЧНАК. ПО НЕ- ПУ НА- ЗНА АНА- ДМИТРА					

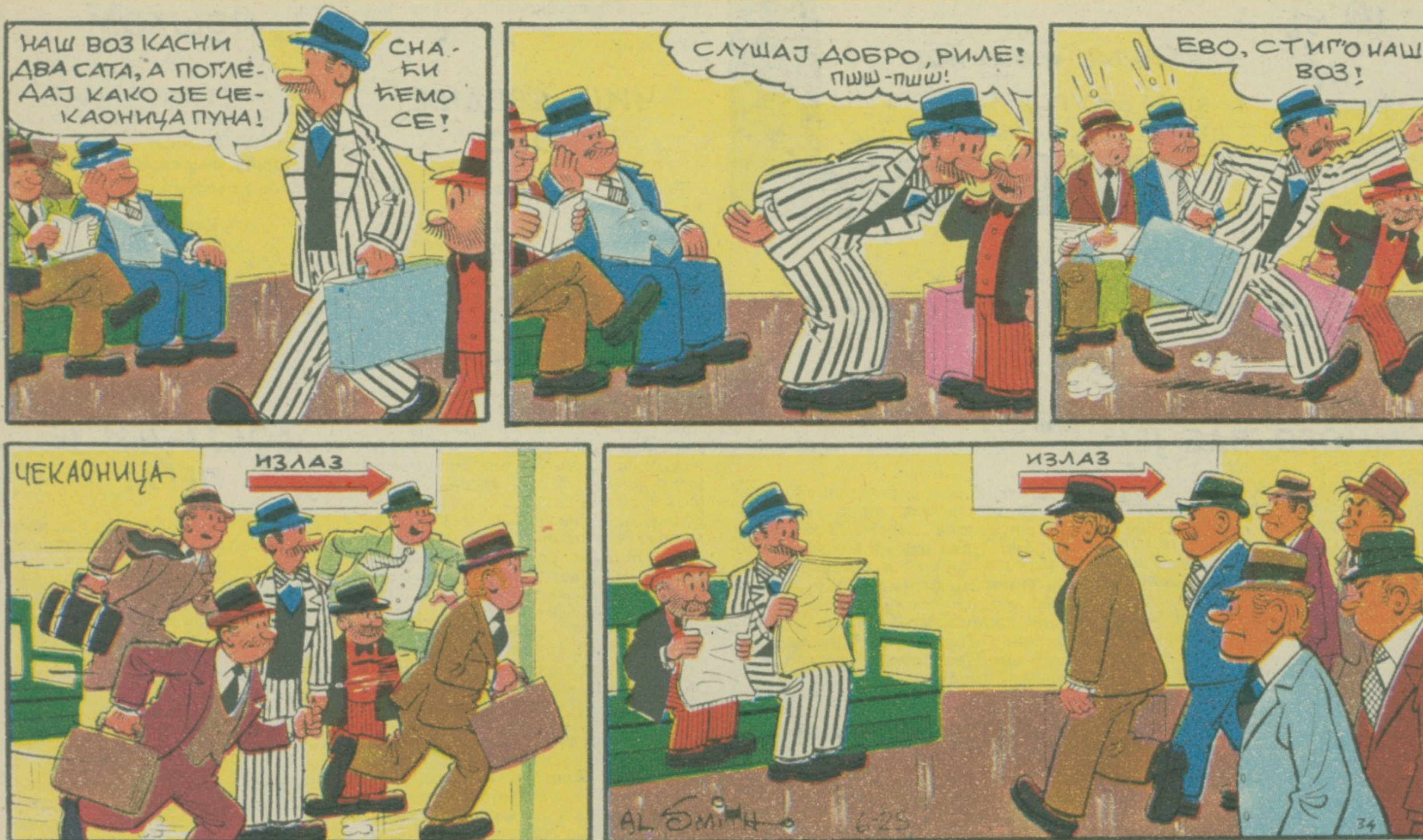
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

МОДОРАВНО: Дукат, кот, алудирати, Гари Купер, хрт, елиса, А, виталан, млад, дати, аула, ари, р, д, т, н, к, шехери, Ра, Ела, избор, леј, Гвидо, домовина, Н, Ера, Б, модули, фи, противник, аба, аер, По, анатоми, март, ипат.

АХИЛ ПЕТИЋ: ПОУЗДАНА МЕТОДА

РИЛЕ И ГИЛЕ

НОВА ПОГОДНОСТ ЗА ПРИЈАТЕЉЕ **VEE**

Драги пријатељи PEZ-а.

Овог пута смо у могућности да ти понудимо PEZ-беџ којим ћеш украсити своју мајицу, а приказан је на слици.

Урадили смо само 5.000 комплета, па због тога požури
са наруџбом.

Наша адреса је: ПРИЈАТЕЉ РЕЗ-а 61111 ЉУБЉАНА,
пп 8

Износ од 30 динара, платићеш поштару по пријему бечава.

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

поштански број

Датум рођења

HP Kolinska

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

**ИЗВИНИТЕ,
МНОГО ВАС ЈЕ!**

Молим те да ми и овог пута, то си већ једном учинио, испуниш жељу: у рубрици Тражимо пријатеље било је објављено моје писмо у којем сам обећала да ћу писати свима који ми се јаве. Међутим, пошто сам добила 130 писама и разгледница, нисам, и поред најбоље воље, у стању да одржим обећање. Надам се да ће ово моје извињење прихватити сви они који

стилом. Исто тако бих волела да сазнам и времена постигнутих рекорда.

Тања из Шапца

Светске рекорде у пливању на 100 и 200 метара леђно држи репрезентативка ДР Немачке Рика Рајниш. Први износи 1:00,86, а други 2:11,77 минута и постављени су на Олимпијским играма у Москви 1980. године. Рекордерка на 100 метара делфиновим стилем је Американка Трејси Колинс са 59,25 секунди. Овај рекорд постављен је прошле године.

АНТИКВАРНИЦЕ

Желео бих да објавите адресе антикварница у Београду.

Петар Обрадовић,
Темерин

Антикварница „Просвета“ налази се у Кнез-Михаиловој улици 35, а „Српске књижевне задруге“ у Маршала Тита 19.

НИШТА БЕЗ УСЛОВА

Молим вас да ми одговорите које је најбоље собно цвеће и где могу да га набавим?

Дорис Брэдварић

Данас се у свету као собне биљке гаји неколико хиљада врста и готово за сваку од њих може да се каже да је најбоља или најлепша а да се при том много не претера. Без обзира о којој је врсти реч, за све важи исто: потребни су посебни услови у стану и много неге. Да бисмо ти препоручили неку биљку, требало би да знамо да ли желиш неку са трајним цветовима или ону чији цветови миришу. А можда желиш биљку која уопште не цвета али има лепо лишће? Затим, веома је важно да знамо бар основне услове за њено држање, од-

носно да ли има довољно светлости или не, да ли се стан греје, итд. Тек онда бисмо могли да ти препоручимо коју биљку да изабереш за своју собу.

ЧИЈЕ СРЕДЊЕ СЛОВО?

Редован сам читалац Забавника, па бих те молио да и мени помогнеш. Дете сам разведених родитеља. Отац нас је напустио кад сам имао само месец дана. Мајка се преудала. То што сам остао без оца није ми пало много тешко јер ме очух веома воли: с њим се заиста добро слажем и нико не би помислио да ми није отац да не носимо различита презимена. Ја бих хтео да узмем његово презиме, а и он жели да ме усвоји. Зато те молим да ми што пре одговориш коме треба да се обратим, која су ми документа потребна и да ли ће ми средње слово бити почетно слово имена мог природног оца или очуха? Ово све ми је необично важно јер бих хтео да ми у дипломи средње школе коју завршавам ове године пише очухово а не очево презиме.

Средњошколац,
Горњи Милановац

Обрати се другарици Драгици Игњатовић у Центру за социјални рад у твом граду. Од докумената потребан је захтев за усвајање, њега не можеш да поднесеш ти већ очух, венчаница твоје мајке и очуха и изводи из матичних књига рођених за тебе и очуха. Сва остала документа биће прибављена службеним путем.

Хтели бисмо да ти напоменемо да твој очух не може да те усвоји потпуно јер Закон овакво усвајање дозвољава само у случајевима кад су у питању деца од пет година чији родитељи нису живи, непознати су или су напустили дете а више од годину дана им се не зна место боравка. Потпуно усвојење се дозвољава и за децу већ поменутог старосног доба која имају једног живог родитеља. По једној одредби Закона о усвајању малолетно лице могу потпуно да усвоје оба брачна друга заједно али и брачни друг родитеља детета које се усваја. Пошто ти већ имаш 17 година, очух те не може потпуно усвојити. И још нешто је веома важно: усвајање може да се изврши само док не постанеш пунолетан. Зато — пожуре. Поступак око усвајања траје најмање два месеца. За крај смо оставили нешто што те такође веома интересује: без обзира што ћеш узети очухово презиме, средње слово биће ти почетно слово имена твог природног оца.

ДРОМБУЉЕ

Недавно сам у телевизијском квизу „Друго ја“ видео инструмент који се, ако сам добро схватио, зову дромбуље. Интересује ме где и по којој цијени могу да набавим овај инструмент?

Нено,
Б. Поље

Уколико у месту где живиш нема продавнице музичких инструмената, покушај да наручиш дромбуље код „Музичког магацина“, Теразије 12, 11000 Београд. Цена инструмента је до тренутка кад закључујемо лист била 106 динара.

ИГО СТИЖЕ ПОШТОМ

Потребна ми је књига „Богородична црква у Паризу“, али је нема у књижарама у мом граду. Зато те молим да ми је пошаљеш или даш адресу књижаре код које бих могла да је наручим.

Елизабета Димовска,
Цветан Димов 55
Битољ

Књигу „Звонар Богородичне цркве“ Виктора Игоа можеш да наручиш поузећем код „Југословенске књиге“, Кнез Михаилова 2, 11000 Београд. Цена је 150 динара.

ДОСТА МИ ЈЕ ПЕГА!

Имам 15 година и пеге по носу због којих сам изгубила вјеру у себе и постала несретна. Зато те молим да ми пошаљеш какву крему која би ми сигурно отклонила те пеге. До сада сам то покушавала са средствима која су ми препоручивали али ми је користила само нека пољска крема. Надам се да ћеш ми помоћи.

Читатељка из Тузле

Имам 13 година и пеге на лицу, па бих те замолио да ми препоручиш неко средство којим бих могао да их уклоним. Помози ми да и ја, као и моји другови, имам чисто лице.

Љубиша Јовановић,
Сурдулица

Пеге се углавном јављају код плавих и риђих људи и то око пете године живота. До двадесете

оне су већ максимално увећане да би онда почеле да се смањују. Неретко, са годинама, потпуно ишчезавају.

Пеге се готово по правилу појављују у пролеће. Преко зиме много мање су приметне. Величина им је различита: има их не већих од главе чиоде али и оних као зрно сочива. Следећа карактеристика им је да се тешко уклањају. Разна „деколорантна“ средства не помажу баш много и са њима треба веома пажљиво поступати поготову с онима који садрже препарате живе. Зато вам предлагемо да сваког пролећа већ са првим зрацима сунца, заштитите лице неком заштитном кремом која садржи кинин или антипирин. Рецепт можете да добијете и од лекара опште праксе. Покушајте и са троцентним раствором Hydrogeni peroxidati који можете да купите у свакој апотеци.

И на крају добро размислите да

су ми писали а којима нисам успела да одговорим и да се неће љутити. Свима њима хвала на доброј вољи а теби на простору.

Јадранка Плескина,
Хускварна
Шведска

РАТ СЕВЕРА И ЈУГА

Занима ме ко је победио у грађанском рату у Америци: Јужњаци или Северњаци?

Иван Кулиш,
Београд

Северњаци. Њихови генерали Грант и Шерман су током 1864. и 1865. године задали одлучујуће ударце армији Југа и тако натерали њеног главног команданта генерала Лија да са 80 хиљада војника положи оружје у априлу 1865. Тако је створена основа за решавање два, у оно време најважнија питања: аграрно и црначко. Наиме, победа Севера створила је услове за поделу земље на Западу и Прокламацију о ослобођењу црнаца.

НАЈБРЖЕ — НЕМИЦА И АМЕРИКАНКА

Желела бих да сазнам ко је и када оборио светски рекорд у пливању за жене на 100 и 200 м леђним стилем и на 100 м делфиновим

ли су неге разлог да бисте били несрећни и изгубили сваку наду у себе. Ми мислимо да нису. Напротив. Неге су врло симпатичне.

ОПЕТ О АУТОМОБИЛУ

Када је и где конструисан први аутомобил?

Шефхет Бибуљица,
Војна гимназија,
Београд

О томе је писано више пута на страницама нашег листа кроз рубрике и у Малој пошти. Ипак, одговоримо и Шефхету.

Претеча аутомобила су кола са парним погоним Жозефа Киња из 1769/70, а „очеве“ првих аутомобила у данашњем смислу су З. Маркус 1875. Г. Дајмлер и В. Мај-

бах 1885. и К. Бенц 1886. године. Г. Дајмлер и В. Мајбах 1885. и К. Бенц 1886. године.

ОДАКЛЕ ЈЕ БОРГ?

Мој друг и ја препиремо се око тога у којој земљи је рођен Бјерн Борг па смо се договорили да пита-

мо тебе јер смо уверени да ћеш знати да нам одговориш.

Драган Јакимов,
Брање

Бјерн Борг је Швеђанин.

ПЛЕС У ГЛАВИ

Мучи ме нешто још од 14 године: желела бих постати балерина забавне музике, али не знам да ли постоји школа у којој се то учи. Молим те да што прије објавиш адресу неке школе јер кад год се сјетим плесања ништа ми се не ради. Уопште ми се не учи.

Марица,
Сплит

Обрати се ООУР-у за ритмику и плес Школе за балет и ритмику, Боговићева 7, 41000 Загреб, где ће ти рећи да ли си „стара“ за упис код њих или не. Они би, евентуално, могли и да ти дају адресу неког студија за савремени плес.

РАЧУН ЗА ПРИКУПЉАЊЕ НОВЦА

Желео бих да ми што је могуће краће објасниш шта је жиро-рачун и чему служи?

Зоран,
Обреновац

Жиро-рачун је облик текућег рачуна радних организација, установа и појединаца који служи прикупљању њихових новчаних средстава. Основна особина му је та што је у односу на банку увек у потражном односу. Практично, то значи да је банка та која дугује имаоцу рачуна.

КАД НЕМА ПОЧЕТКА, НЕМА НИ КРАЈА

Можеш ли да ми одговориш шта се налази на крају света?

Сандра из Београда

Зар ти, Сандра, ниси чула да је Земља округла. Према томе, свет нема ни почетка ни краја?

ДАСАКА ИПАК ИМА!

У броју 1504 прочитао сам у Малој пошти одговор Јурици Војновићу из Сплита да ниједна наша фабрика не производи даске за једрење. Овакав одговор сте вероватно дали јер вам није био познат податак да даске за једрење производи „ИМГРАД“ из Љубљане и да их продаје по цени од око 18000 динара. Телефон „ИМГРАДА“ је (069) 81-414.

Као стари и верни читалац, Забавник читам већ двадесет година, предложио бих вам да цртеж на насловној страни, ако је то икако могуће, буде у некој вези са неким текстом или стрипом у том броју. Ове досадашње илустрације некако одбојно делују јер најчешће немају баш никакве везе ни са једном рубриком.

Михаљ Агоштон,
Мурска Собота

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изишао је 28. фебруара 1939. године.

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Вукоје Булатовић

Главни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Владимир Горбунов

Издавачки савет:

Ђорђе Радишић (председник), Драгослав Антић, Добривоје Арсић, Драгомир Вуксановић, Неда Живковић, Радомир Животић, Олга Јанковић, Живорад Љубичић, Војислав Марјановић, др Иван Николић, Петар Петровић, Снежана Стаменковић (потпредседник), Јелисавета Суруџић, Невзат Худаверди.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Владимир Дорошев, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Витомир Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић, Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 15 динара

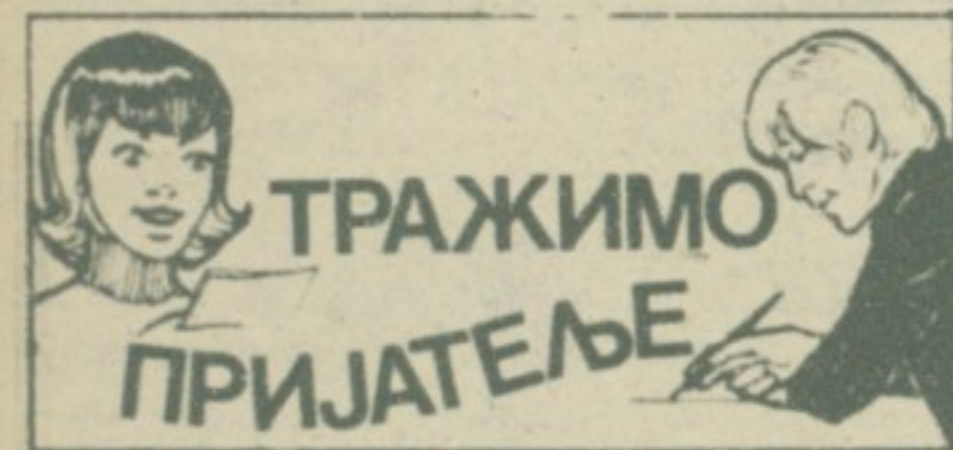
ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 165,00 динара, полугодишња 330,00 динара, годишња 660,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 330,00 динара, полугодишња 660,00 динара, годишња 1.320,00 динара.

Претплата се врши на жиро рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Продаја — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ЦЕНОВНИК годишње претплате у страниј валути по земљама:
САД \$ 70.—, СР НЕМАЧКА DM 124.—, ФРАНЦУСКА Ffr. 290.—, ШВЕДСКА Škr. 292.—, ШВАЈЦАРСКА Šfr. 115.—.

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА“ код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд, број: 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Госпава Илић, 26000 Панчево, Цара Душана 28 — 14 година, навија за Партизан, воли забавну и диско музику

Жељка Насић, 58230 Сињ, Каракошића — 13 година, воли музику и спорт, игра тенис и кошарку, хоби — значке и маркике

Слађана Мишовић, 34300 Аранђеловац, Слободана Пенезића 66 — воли све што воле млади, одговара свима

Елизабета Јанева, 91000 Скопље, Ул. 700 бр 15, зг Б-2 3/17 — 13 година, сакупља значке и воли музику

Саша Видовић, 71210 Илица, Вреоца 63 — 11 година, навија за Црвену звезду и воли Ђорђа Балашевића

Мелита Гугић, 56000 Винковци, Гундулићева 7 — 15 година, воли добру музику и спорт

Сања Фистрић, 41020 Загреб, Сигет 18 а/1 — 13 година

Синиша Маретић, 52341 Жмињ, Деветог рујна 66 — 12 година

Валентина Милошевић, 91000 Скопље, Народних хероја 23 зг Бл ул III/17 — 12 година, хоби: сакупљање значака, књига, напелница и салвета

Слађана Илић, 26000 Панчево, Цара Душана 28 — 15 година, воли рок, панк и све добре ствари, навија за Црвену звезду

Амела Магић, 72270 Травник, 29. новембра 29 — 12 година, воли забавну музику, сакупља салвете, привеске, значке, разгледнице, постере

Елвира Гурић, Трг Пере Косарића 2/8 и Јасна Хајадархошић, Трг Пере Косарића 2/13, 71000 Сарајево — имају по 13 година и воле све што воле млади

У НОВОМ БРОЈУ

ПОЛИТИКИН

Мозаик

1. ПИТАЊЕ НОВЕ НАГРАДНЕ ИГРЕ

ФИЛМОВИ КОЈИ СЕ ПАМТЕ

(4 × 1 питање — 101 награда!)

У следећем ПОЛИТИКИН **Мозаик** НОВО
броју **Мозаик** питање

